

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Załącznik nr 1 do Uchwały Zarządu
Województwa Warmińsko-Mazurskiego
nr 25/495/10/III z dnia 17 maja 2010 r.

Sprawozdanie roczne za 2009 r. z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013

1. Informacje wstępne

PROGRAM OPERACYJNY	Cel: Konwergencja
	Kwalifikowany obszar Województwo Warmińsko-Mazurskie
	Okres programowania: 2007-2013
	Numer programu (CCI): CCI2007PL161PO020
	Nazwa programu: Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013
SPRAWOZDANIE ROCZNE/KOŃCOWE Z WDRAŻANIA PROGRAMU	Rok sprawozdawczy: 2009
	Data zaakceptowania sprawozdania przez komitet monitorujący:

Dane liczbowe zawarte w przedmiotowym sprawozdaniu zgodnie z *Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w zakresie sprawozdawczości* z dnia 9 czerwca 2009 r. zostały wygenerowane z Krajowego Systemu Informatycznego (SIMIK07-13) w dniu 4 stycznia 2010 r. za pomocą narzędzia do raportowania Oracle Discoverer wg stanu na dzień 31.12.2009 r. W przypadku konieczności przeliczenia wartości finansowych z PLN na EUR lub z EUR na PLN przyjęty został kurs roboczy Europejskiego Banku Centralnego z przedostatniego dnia roboczego okresu, za który sporządzane jest sprawozdanie (tj. 30.12.2009 r. – kurs euro 4,1249 PLN).

SPIS TREŚCI

1. Informacje wstępne	1
2 . Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem	3
2.1 Realizacja i analiza postępów.....	3
2.1.1 Informacje na temat postępów fizycznych programu operacyjnego.....	3
2.1.2 Informacje finansowe	5
2.1.3 Informacja nt. podziału wykorzystania funduszy wg kategorii interwencji	7
2.1.4 Pomoc w podziale na grupy docelowe	11
2.1.5 Pomoc ponownie wypłacona lub wykorzystana	16
2.1.6 Analiza jakościowa	16
2.2 Informacja na temat zgodności z przepisami wspólnotowymi	27
2.3 Opis napotkanych problemów wraz z podjętymi działaniami zaradczymi.....	31
2.4 Zmiany w kontekście realizacji programu operacyjnego.....	32
2.5 Zasadnicze modyfikacje w rozumieniu art. 57 rozporządzenia nr 1083/2006.....	38
2.6 Komplementarność pomocy z innymi instrumentami wsparcia	38
2.7 Uzgodnienia dotyczące systemu monitorowania	44
2.8 Krajowa rezerwa wykonania pomocy	47
3. Postęp wdrażania programu wg priorytetów	48
3.1 Priorytet I Przedsiębiorczość.....	48
3.2 Priorytet II Turystyka	57
3.3 Priorytet III Infrastruktura społeczna	64
3.4 Priorytet IV Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast	73
3.5 Priorytet V Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna	80
3.6 Priorytet VI Środowisko przyrodnicze.....	89
3.7 Priorytet VII Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	99
3.8 Priorytet VIII Pomoc techniczna.....	106
4. Programy współfinansowane z EFS – spójność i koncentracja wsparcia	109
5. EFRR/FS – Duże projekty	109
6. Pomoc techniczna	110
7. Promocja i informacja	112
Załącznik nr II c	113
Załącznik X. Wpływ projektów realizowanych w ramach PO NSRO 2007-2013 na Strategię UE dla Regionu Morza Bałtyckiego	126
Raport o wpływie realizacji RPO WiM na lata 2007-2013 na środowisko	130
Summary	157

2. Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

2.1 Realizacja i analiza postępów

2.1.1 Informacje na temat postępów fizycznych programu operacyjnego

Tabela 1. Postęp fizyczny programu operacyjnego

Wskaźniki	Jednostka	Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
1. Wpływ realizacji programu na zmianę PKB ¹⁾	%	Realizacja*	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	0,8	-	-	2,6	-	-	-	2,6
		Wartość bazowa	19 709 zł ²⁾										
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Zmiana poziomu PKB na mieszkańca w regionie według parytetu siły nabywczej w stosunku do średniej UE-27 ³⁾	%	Realizacja*	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	Będzie monitorowane jako wskaźnik kontekstowy	-	-	Będzie monitorowane jako wskaźnik kontekstowy	-	-	-	-
		Wartość bazowa	39,4% (2004r.)										
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
3. Wpływ realizacji programu na liczbę netto utworzonych miejsc pracy ⁴⁾	szt.	Realizacja*	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	2 200	-	-	4 300	-	-	-	4 300
		Wartość bazowa	0										
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Wpływ realizacji programu na liczbę brutto utworzonych	tyś. szt.	Realizacja*	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	

Wskaźniki	Jednostka	Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
miejsce pracy		Wartość docelowa	-	-	-	880	-	-	4 710	-	-	4 710	
		Wartość bazowa	406,1 ⁵										
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
kobiety	tyś. szt.	Realizacja*	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	440	-	-	2 355	-	-	-	2 355
		Wartość bazowa	188,8 ⁵										
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
mężczyźni	tyś. szt.	Realizacja*	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	440	-	-	2 355	-	-	-	2 355
		Wartość bazowa	217,3 ⁵										
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Wpływ realizacji programu na zmianę PKB - oznacza zmianę w poziomie PKB liczonego w cenach rynkowych stałych (w %) - różnica pomiędzy scenariuszami "z RPO" i "bez RPO". Oszacowane na podstawie modelu HERMIN wartości docelowe pokazują skumulowany wpływ RPO w 2013. Oszacowania modelu HERMIN bazują na założeniu określonego rozkładu płatności w RPO, według którego największe płatności są realizowane w roku 2013, natomiast w latach 2014 - 2015 następuje ich znaczący spadek." Częstotliwość pomiaru w połowie i na zakończenie realizacji programu

²⁾ Wskaźnik kontekstowy - Produkt krajowy brutto na mieszkańca. Rocznik statystyczny województwa warmińsko-mazurskiego 2005r.

³⁾ Mierzony jako wskaźnik kontekstowy PKB per capita mierzony metodą siły nabywczej jako procent średniej UE (UE27=100); (%)

⁴⁾ Utworzone miejsca pracy (netto) - oznaczają liczbę dodatkowo pracujących ogółem w efekcie wdrożenia RPO - różnica pomiędzy scenariuszami "z RPO" i "bez RPO".

Oszacowane na podstawie modelu HERMIN wartości docelowe pokazują stan na koniec 2013 roku - **nie są to wielkości skumulowane.**

⁵⁾ Pracujący ogółem. Rocznik statystyczny województwa warmińsko-mazurskiego. Stan na 31.XII.2006R

* **Zapisy RPO Warmia i Mazury przewidują częstotliwość pomiaru wartości wskaźników celu głównego w połowie i na zakończenie realizacji Programu.**

2.1.2 Informacje finansowe (dane finansowe powinny być wyrażone w euro)

Tabela 2. Osie priorytetowe w podziale na źródło finansowania (w euro) – w danym roku oraz narastająco ¹⁾

	Wydatków kwalifikowalnych stanowiących podstawę certyfikacji, wykazanych w poświadczeniach i deklaracjach wydatków skierowanych przez Instytucję Certyfikującą do Komisji Europejskiej	Odpowiadający wkład publiczny ogółem	Wydatki poniesione przez instytucje odpowiedzialne za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów 2)	Procentowy poziom wykorzystania alokacji	Łączne płatności otrzymane od Komisji	Wydatków kwalifikowalnych stanowiących podstawę certyfikacji, wykazanych w poświadczeniach i deklaracjach wydatków skierowanych przez Instytucję Certyfikującą do Komisji Europejskiej	Odpowiadający wkład publiczny ogółem	Wydatki poniesione przez instytucje odpowiedzialne za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów 2)	Procentowy poziom wykorzystania alokacji	Łączne płatności otrzymane od Komisji
	Okres sprawozdawczy od 01.01.2009 r. do 31.12.2009 r.					Dane narastająco od uruchomienia programu				
Oś priorytetowa 1 PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	38 957 186,10	38 957 186,10	36 789 765,35	17,75%		38 957 186,10	38 957 186,10	36 789 765,35	17,75%	
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS	-	-	-	-		-	-	-	-	
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR	38 957 186,10	38 957 186,10	36 789 765,35	17,75%		38 957 186,10	38 957 186,10	36 789 765,35	17,75%	
Oś priorytetowa 2 TURYSTYKA	4 970 285,30	4 970 285,30	3 634 233,77	2,70%		4 970 285,30	4 970 285,30	3 634 233,77	2,70%	
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS	-	-	-	-		-	-	-	-	
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR	4 970 285,30	4 970 285,30	3 634 233,77	2,70%		4 970 285,30	4 970 285,30	3 634 233,77	2,70%	
Oś priorytetowa 3 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	2 655 530,59	2 655 530,59	2 170 628,02	3,49%		2 655 530,59	2 655 530,59	2 170 628,02	3,49%	
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS	-	-	-	-		-	-	-	-	
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR	2 655 530,59	2 655 530,59	2 170 628,02	3,49%		2 655 530,59	2 655 530,59	2 170 628,02	3,49%	

¹⁾ Ze względu na wątpliwości odnośnie charakteru pożądaných przez KE informacji, zakres przedmiotowy powyższej tabeli może ulec zmianie po wydaniu przez KE szczegółowych wytycznych odnośnie sprawozdań rocznych.

Oś priorytetowa 4 ROZWÓJ, RESTRUKTURYZACJA I REWITALIZACJA MIAST	0,00	0,00	0,00	0,00%		0,00	0,00	0,00	0,00%	
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS	-	-	-	-		-	-	-	-	
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR	0,00	0,00	0,00	0,00%		0,00	0,00	0,00	0,00%	
Oś priorytetowa 5 INFRASTRUKTYRA TRANSPORTOWA, REGIONALNA I LOKALNA	16 863 904,18	16 863 904,18	11 360 325,24	3,22%		16 863 904,18	16 863 904,18	11 360 325,24	3,22%	
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS	-	-	-	-		-	-	-	-	
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR	16 863 904,18	16 863 904,18	11 360 325,24	3,22%		16 863 904,18	16 863 904,18	11 360 325,24	3,22%	
Oś priorytetowa 6 ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	1 395 552,73	1 395 552,73	985 660,92	1,06%		1 395 552,73	1 395 552,73	985 660,92	1,06%	
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS	-	-	-	-		-	-	-	-	
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR	1 395 552,73	1 395 552,73	985 660,92	1,06%		1 395 552,73	1 395 552,73	985 660,92	1,06%	
Oś priorytetowa 7 INFRASTRUKTURA SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO	231 697,00	231 697,00	196 942,44	0,32%		231 697,00	231 697,00	196 942,44	0,32%	
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS	-	-	-	-		-	-	-	-	
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR	231 697,00	231 697,00	196 942,44	0,32%		231 697,00	231 697,00	196 942,44	0,32%	
Oś priorytetowa 8 POMOC TECHNICZNA	3 228 569,09	3 228 569,09	3 228 569,09	7,79%		5 469 686,95	5 469 686,95	5 469 686,95	13,19%	
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFS	-	-	-	-		-	-	-	-	
W tym wydatki związane z zakresem interwencji EFRR	3 228 569,09	3 228 569,09	3 228 569,09	7,79%		5 469 686,95	5 469 686,95	5 469 686,95	13,19%	
OGÓLEM	68 302 724,99	68 302 724,99	58 366 124,84	5,63%	92 866 201,63	70 543 842,85	70 543 842,85	60 607 242,70	5,85%	146 581 545,59
Wydatki w rodzaju EFS w ramach sumy całkowitej, jeśli program operacyjny jest współfinansowany przez EFRR 3)	N/D	N/D	N/D	N/D	N/D	N/D	N/D	N/D	N/D	N/D
Wydatki w rodzaju EFRR w ramach sumy całkowitej, jeśli program operacyjny jest współfinansowany przez EFS 3)	N/D	N/D	N/D	N/D	N/D	N/D	N/D	N/D	N/D	N/D

1) Stosowane wyłącznie w odniesieniu do programów operacyjnych wyrażonych w kosztach całkowitych.

2) Płatności zrealizowane na rzecz beneficjentów nie obejmują przekazanych a nierozliczonych zaliczek.

3) Pole to jest wypełniane, jeżeli program operacyjny jest współfinansowany z EFRR lub ESF, w przypadku gdy skorzystano z możliwości określonej w art. 34 ust. 2 rozporządzenia nr 1083/2006.

2.1.3 Informacja nt. podziału wykorzystania funduszy wg kategorii interwencji

Tabela 3. Podział kumulacyjny przyznanego wkładu wspólnotowego wg kategorii

<i>Możliwe kombinacje kodów z klasyfikacji od 1 do 5</i>					<i>Wartość (euro) **</i>
<i>Kod*</i>	<i>Kod*</i>	<i>Kod*</i>	<i>Kod*</i>	<i>Kod*</i>	
<i>Klasyfikacja</i>	<i>Klasyfikacja</i>	<i>Klasyfikacja</i>	<i>Klasyfikacja</i>	<i>Klasyfikacja</i>	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	
<i>Priorytetowy obszar tematyczny</i>	<i>Forma finansowania</i>	<i>Obszar realizacji</i>	<i>Rodzaj działalności gospodarczej</i>	<i>Lokalizacja</i>	
02	01	01	22	PL62	0,00
		05			
03	01	01	22	PL62	0,00
		05			
05	01	01	22	PL62	1 584 978,26
		05			0,00
	02	00			25 797 595,09
		01			0,00
		05			0,00
06	01	01	22	PL62	3 828 254,97
		05			2 012 440,84
07	01	01	22	PL62	16 534 596,62
		05			8 133 935,31
	02	05			0,00
08	01	00	22	PL62	509 945,60
		01			30 957 939,16
		05			15 314 198,00
		14	01		13 841 528,76
			05		5 852 622,99
09	01	01	22	PL62	1 511 440,79
		05			610 359,83
10	01	01	10	PL62	0,00
		05	22		
		01			
		05			
13	01	01	10	PL62	0,00
			17		5 679 181,73
			18		0,00

Możliwe kombinacje kodów z klasyfikacji od 1 do 5					Wartość (euro) **
Kod*	Kod*	Kod*	Kod*	Kod*	
Klasyfikacja	Klasyfikacja	Klasyfikacja	Klasyfikacja	Klasyfikacja	
1	2	3	4	5	
Priorytetowy obszar tematyczny	Forma finansowania	Obszar realizacji	Rodzaj działalności gospodarczej	Lokalizacja	
			19		2 838 826,13
			22		50 526,26
		05	10		0,00
			17		0,00
			18		0,00
			19		18 637,61
			22		0,00
				10	
14	01	01	13		0,00
			16		0,00
			17		0,00
			18		0,00
			22		101 797,97
			10	PL62	0,00
		05	13		25 325,46
			16		0,00
			17		0,00
			18		0,00
			22		0,00
			10		0,00
15	01	01	18		64 704,59
			22	PL62	0,00
		05	10		0,00
			18		0,00
			22		0,00
16	01	01		0,00	
		05	PL62	0,00	
18	01	00		4 417 120,99	
		01	PL62	0,00	
		05		0,00	
23	01	00		5 680 382,06	
		01	PL62	38 574 867,74	
		05		28 012 628,96	
24	01	01	22	PL62	1 720 091,89

Możliwe kombinacje kodów z klasyfikacji od 1 do 5					Wartość (euro) **
Kod*	Kod*	Kod*	Kod*	Kod*	
Klasyfikacja	Klasyfikacja	Klasyfikacja	Klasyfikacja	Klasyfikacja	
1	2	3	4	5	
Priorytetowy obszar tematyczny	Forma finansowania	Obszar realizacji	Rodzaj działalności gospodarczej	Lokalizacja	
		05			2 084 891,97
29	01	05	11	PL62	0,00
30	01	01	11	PL62	1 937 742,03
		05			0,00
31	01	01	11	PL62	0,00
		05			0,00
33	01	01	08	PL62	0,00
		05			0,00
40	01	00	08	PL62	0,00
			21		173 510,99
			22		0,00
		01	08		0,00
			21		
22	0,00				
41	01	00	08	PL62	79 409,50
			21		0,00
			22		0,00
		01	08		0,00
			21		
			22		
42	01	00	08	PL62	0,00
			21		
			22		
44	01	00	21	PL62	2 297 815,25
			22		0,00
		05	21		0,00
			22		
45	01	00	09	PL62	0,00
			21		
			22		
46	01	00	09	PL62	3 706 974,88
			21		1 949 465,63
			22		5 638 018,87
		01	09		0,00
			21		
			22		
		05	09		0,00

Możliwe kombinacje kodów z klasyfikacji od 1 do 5					Wartość (euro) **
Kod*	Kod*	Kod*	Kod*	Kod*	
Klasyfikacja	Klasyfikacja	Klasyfikacja	Klasyfikacja	Klasyfikacja	
1	2	3	4	5	
Priorytetowy obszar tematyczny	Forma finansowania	Obszar realizacji	Rodzaj działalności gospodarczej	Lokalizacja	
			21		984 961,25
			22		1 142 994,05
53	01	00	19	PL62	98 911,49
			21		2 777 812,10
			22		1 233 066,96
		01	19		0,00
			21		275 379,28
			22		0,00
		05	19		92 012,90
			21		102 553,79
			22		61 572,94
		54	01		00
21	0,00				
22	0,00				
57	01	01	22	PL62	37 300 108,64
		05			2 730 571,16
58	01	01	22	PL62	0,00
		05			
59	01	01	22	PL62	11 964 605,15
		05			4 639 011,37
61	01	01	22	PL62	24 297 283,59
75	01	01	18	PL62	14 170 908,16
		05			548 602,36
76	01	01	19	PL62	36 629 796,38
		05			0,00
78	01	01	22	PL62	0,00
79	01	01	19	PL62	3 465 367,93
		05			0,00

Możliwe kombinacje kodów z klasyfikacji od 1 do 5					Wartość (euro) **
Kod*	Kod*	Kod*	Kod*	Kod*	
Klasyfikacja	Klasyfikacja	Klasyfikacja	Klasyfikacja	Klasyfikacja	
1	2	3	4	5	
Priorytetowy obszar tematyczny	Forma finansowania	Obszar realizacji	Rodzaj działalności gospodarczej	Lokalizacja	
85	01	01	17	PL62	6 132 304,43
86	01	01	17	PL62	782 117,36
Ogółem					381 001 469,34

* Kategorie kodów powinny mieć przypisany kod w odniesieniu do każdego kodu klasyfikacji wg kryterium

** Wartość przyznanego wkładu wspólnotowego w ramach każdej kombinacji kodów

Wykazane wartości wyliczono wykorzystując kurs: 1 EUR = 4,1249 zł

2.1.4 Pomoc w podziale na grupy docelowe

Oś priorytetowa I „Przedsiębiorczość” – podpisano 631 umów o dofinansowanie na łączną wartość 260 895 452,94 euro (1 076 167 653,85 zł), z czego wartość dofinansowania wyniosła 120 105 703,89 euro (495 424 017,96 zł), w tym EFRR 106 795 684,47 euro (440 521 518,88 zł), co stanowi 10,30% całkowitej alokacji na Program oraz 51,52% alokacji na Oś.

Wartość całkowita projektów realizowanych/zrealizowanych w podziale na typ beneficjentów przedstawia się w następująco:

- mikro – (284 umowy) wartość całkowita projektów 65 172 445,27 euro (268 829 819,50 zł), dofinansowanie 26 424 586,39 euro (108 998 776,40 zł), w tym EFRR 22 456 617,33 euro (92 631 300,84 zł), co stanowi 10,83% alokacji na Oś.
- małe – (207 umowy) wartość całkowita projektów 87 741 505,49 euro (361 924 936,00 zł), dofinansowanie 34 031 668,84 euro (140 377 230,78 zł), w tym EFRR 28 926 918,52 euro (119 320 646,21 zł), co stanowi 13,95% alokacji na Oś.
- średnie – (124 umowy) wartość całkowita projektów 72 301 699,61 euro (298 237 280,71 zł), dofinansowanie 27 817 801,09 euro (114 745 647,71 zł), w tym EFRR 23 645 130,92 euro (97 533 800,54 zł), co stanowi 11,40% alokacji na Oś.
- duże – (2 umowy) wartość całkowita projektów 25 797 595,09 euro (106 412 500,00 zł), dofinansowanie 25 797 595,09 euro (106 412 500,00 zł), w tym EFRR 25 797 595,09 euro (106 412 500,00 zł), co stanowi 12,44% alokacji na Oś.
- niepubliczny zakład opieki zdrowotnej – (3 umowy) wartość całkowita projektów 1 390 331,87 euro (5 734 979,98 zł), dofinansowanie 522 043,43 euro (2 153 376,94 zł), w tym EFRR 443 736,91 euro (1 830 370,40 zł), co stanowi 0,21% alokacji na Oś.
- jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia – (10 umów) wartość całkowita projektów 8 403 146,18 euro (34 662 137,66 zł), dofinansowanie 5 603 186,62 euro (23 112 584,49 zł), w tym EFRR 5 603 186,62 euro (23 112 584,49 zł), co stanowi 2,70% alokacji na Oś.
- stowarzyszenia – (1 umowa) wartość całkowita projektu 88 729,42 euro (366 000,00 zł), dofinansowanie 36 364,52 euro (150 000,00 zł), w tym EFRR 30 909,84 euro (127 500,00 zł), co stanowi 0,01% alokacji na Oś.

Największą aktywność w zakresie pozyskiwania środków unijnych wykazali przedsiębiorcy typu mikro. Złożyli oni największą liczbę projektów (45% ogółem podpisanych umów). Natomiast największą wartość dofinansowania EFRR na realizację inwestycji otrzymali mali przedsiębiorcy (13,95% alokacji na Oś).

Ponadto ze wsparcia docelowo skorzystali przedsiębiorcy, grupy przedsiębiorstw, szkoły wyższe instytucje otoczenia biznesu, podmioty sektora B+R.

W minionym okresie sprawozdawczym w Osi priorytetowej I „Przedsiębiorczość” dominującą grupą projektu były projekty promocyjne, za pośrednictwem których promowane były produkty i marki regionalne. Jednocześnie pod względem kwoty wsparcia największe dofinansowanie skierowane zostało na dokapitalizowanie funduszy pożyczkowych i poręczeniowych.

- Oś priorytetowa II Turystyka – podpisano 82 umowy o dofinansowanie na łączną wartość 18 506 968,30 euro (76 339 393,53 zł), z czego wartość dofinansowania wyniosła 86 228 126,46 euro (355 682 398,82 zł), w tym EFRR 80 133 431,92 euro (330 542 393,33 zł), co stanowi 7,73% całkowitej alokacji na Program oraz 59,47% alokacji na Oś.

Wartość całkowita projektów realizowanych/zrealizowanych w podziale na typ beneficjentów przedstawia się w następująco:

- jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia – (52 umowy) wartość całkowita projektów 114 084 810,51 euro (470 588 434,88 zł), dofinansowanie 62 436 920,06 euro (257 546 051,55 zł), w tym EFRR 59 830 306,57 euro (246 794 031,58 zł), co stanowi 44,40% alokacji na Oś.
- mikro, mali i średni przedsiębiorcy – (25 umów) wartość całkowita projektów 71 649 697,60 euro (295 547 837,65 zł), dofinansowanie 23 169 505,22 euro (95 571 892,07 zł), w tym środki z EFRR 19 694 151,75 euro (81 236 406,55 zł), co stanowi 14,62% alokacji na Oś.
- organizacje pozarządowe – (5 umów) wartość całkowita projektów 776 533,01 euro (3 203 121,00 zł), dofinansowanie 621 701,18 euro (2 564 455,20 zł), w tym EFRR 608 973,60 euro (2 511 955,20 zł), co stanowi 0,45% alokacji na Oś.

Największą aktywność w zakresie pozyskiwania środków unijnych wykazały jednostki samorządu terytorialnego. Złożyły one największą liczbę projektów (63% ogółem podpisanych umów) i otrzymały największą kwotę wsparcia (44,40% alokacji na Oś).

Projekty realizowane w ramach Osi Turystyka skierowane były do grup docelowych które obejmują: turystów, mieszkańców województwa, mieszkańców regionu oraz turystów indywidualnych.

Spośród projektów objętych wsparciem w ramach Osi priorytetowej II „Turystyka” nie było projektów dużych.

- Oś priorytetowa III Infrastruktura społeczna – podpisano 70 umów o dofinansowanie o całkowitej wartości 78 468 321,77 euro (323 673 980,48 zł), z czego wartość dofinansowania wniosła 54 814 674,83 euro (226 105 052,21 zł), w tym EFRR 54 814 674,83 euro (226 105 052,21 zł), co stanowi 5,29% całkowitej alokacji na Program oraz 88,14% alokacji na Oś.

Wartość całkowita projektów realizowanych/zrealizowanych w podziale na typ beneficjentów przedstawia się w następująco:

- uczelnie wyższe – (4 umowy) wartość całkowita projektów 1 586 286,37 euro (6 543 272,66 zł), dofinansowanie 1 267 544,06 euro (5 228 492,48 zł), w tym EFRR 267 544,06 euro (5 228 492,48 zł), co stanowi 0,43% alokacji na Oś.
- zakłady opieki zdrowotnej - (19 umów) wartość całkowita projektów 50 815 403,57 euro (209 608 458,17 zł), dofinansowanie 34 379 242,26 euro (141 810 936,40 zł), w tym EFRR 34 379 242,26 euro (141 810 936,40 zł), co stanowi 55,28% alokacji na Oś.
- jednostki samorządu terytorialnego - (44 umowy) wartość całkowita projektów 21 553 784,08 euro (88 907 203,95 zł), dofinansowanie 15 446 629,84 euro (63 715 803,43 zł), w tym EFRR 15 446 629,84 euro (63 715 803,43 zł), co stanowi 24,84% alokacji na Oś.
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego - (2 umowy) wartość całkowita projektów 401 513,15 euro (1 656 201,58 zł), dofinansowanie 255 864,44 euro (1 055 415,24 zł), w tym EFRR 255 864,44 euro (1 055 415,24 zł), co stanowi 0,41% alokacji na Oś.
- organizacje pozarządowe – (1 umowa) wartość całkowita projektu 4 111 334,61 euro (16 958 844,12 zł), dofinansowanie 3 465 367,93 euro (14 294 296,18 zł), w tym EFRR 3 465 367,93 euro (14 294 296,18 zł), co stanowi 5,57% alokacji na Oś.

Największą aktywność w zakresie pozyskiwania środków unijnych wykazały jednostki samorządu terytorialnego. Złożyli oni największą liczbę projektów (63% ogółem podpisanych umów). Natomiast największą wartość dofinansowania EFRR na realizację projektów otrzymały zakłady opieki zdrowotnej (55,28% alokacji na Oś).

Grupami docelowymi korzystającymi bezpośrednio z pomocy byli: studenci, uczniowie, osoby, które uzupełniają kwalifikacje lub je zmieniają, pacjenci oraz osoby niepełnosprawne. Spośród projektów objętych wsparciem nie było projektów dużych.

- Oś priorytetowa IV Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast – podpisano 31 umów o dofinansowanie na łączną wartość 36 366 857,22 euro (150 009 649,35 zł), z czego wartość dofinansowania wynosiła 24 297 283,59 euro (100 223 865,07 zł), w tym EFRR 24 297 283,59 euro (100 223 865,07 zł), co stanowi 2,34% całkowitej alokacji na Program oraz 29,30% alokacji na Oś.

Wartość całkowita projektów realizowanych/zrealizowanych w podziale na typ beneficjenta przedstawia się następująco:

- jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia – (28 umowy) wartość całkowita projektów 35 411 598,95 euro (146 069 304,51 zł), dofinansowanie 23 628 602,80 euro (97 465 623,67 zł), w tym środki z EFRR 23 628 602,80 euro (97 465 623,67 zł), co stanowi 28,49% alokacji na Oś.
- kościoły i związku wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i innych związków wyznaniowych – (3 umowy) wartość całkowita projektów 946 530,79 euro (3 940 344,84 zł), dofinansowanie 668 680,79 euro (2 758 241,40 zł), w tym EFRR 668 680,79 euro (2 758 241,40 zł), co stanowi 0,81% alokacji na Oś.

Największą aktywność w zakresie pozyskiwania środków unijnych wykazały jednostki samorządu terytorialnego. Złożyły one największą liczbę projektów (90% ogółem podpisanych umów) i otrzymały największą kwotę wsparcia (28,49% alokacji na Oś).

Projekty realizowane z Działania 4.2 skierowane były do grup docelowych, które obejmowały mieszkańców osiedli objętych programami rewitalizacji, instytucje, firmy zlokalizowane na terenach objętych programami rewitalizacji oraz zewnętrznych nabywców towarów i usług oferowanych przez firmy i instytucje zlokalizowane na rewitalizowanych terenach.

W Działaniu 4.2 dominowały projekty małe.

- Oś priorytetowa V Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna - podpisano 61 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 120 189 206,59 euro (495 768 458,28 zł) z czego wartość dofinansowania wyniosła 78 964 696,25 euro (325 721 475,57 zł), w tym EFRR 78 622 741,78 euro (324 310 947,56 zł), co stanowi 7,59% całkowitej alokacji na Program oraz 22,31% alokacji na Oś.

Wartość całkowita projektów realizowanych/zrealizowanych w podziale na typ beneficjenta przedstawia się następująco:

- jednostki samorządu terytorialnego – (59 umowy) wartości całkowita projektów 113 077 092, 52 euro (466 431 698,94 zł), dofinansowanie 73 284 314,19 euro (302 290 467,62 zł), w tym EFRR 72 942 359,72 euro (300 879 939,61 zł), co stanowi 20,70% alokacji na Oś.
- administracja rządowa – (2 umowy) wartość całkowita projektów 7 112 114 22 euro (29 336 759,34 zł), dofinansowanie 5 680 382,06 euro (23 431 007,95 zł), w tym EFRR 5 680 382,06 euro (23 431 007,95 zł), co stanowi 1,61% alokacji na Oś.

Największą aktywność w zakresie pozyskiwania środków unijnych wykazały jednostki samorządu terytorialnego. Złożyły one największą liczbę projektów (97% ogółem podpisanych umów) i otrzymały największą kwotę wsparcia (20,70% alokacji na Oś).

Zarząd WWM zatwierdził projekty do dofinansowania realizujące inwestycje w zakresie przebudowy oraz budowy dróg wojewódzkich (głównie projekty kluczowe), powiatowych i gminnych (głównie projekty konkursowe), budowy portu pasażerskiego, zakupu środków transportu (tabor kolejowy) oraz środków transportu i sprzętu dla Policji i Państwowej Straży Pożarnej.

Projekty realizowane w Osi priorytetowej V „*Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna*” skierowane były do grup docelowych, które obejmowały: mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego i turystów korzystających z kolei, transportu wodnego, dróg regionalnych i lokalnych.

- Oś priorytetowa VI Środowisko przyrodnicze - podpisano 42 umowy o dofinansowanie na łączną wartość zł, z czego wartość dofinansowania wyniosła 20 659 998,56 euro (85 220 428,06 zł), w tym EFRR 20 644 231,22 euro (85 155 389,36 zł), co stanowi 1,99% całkowitej alokacji na Program oraz 22,13% alokacji na Oś.

Wartość całkowita projektów realizowanych/zrealizowanych w podziale na typ beneficjenta przedstawia się następująco:

- jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia – (37 umów) wartość całkowita projektów 32 481 277,39 euro (133 982 021,09 zł), dofinansowanie 21 658 442,08 euro (89 338 907,72 zł), w tym środki z EFRR 21 658 442,08 euro (89 338 907,72 zł), co stanowi 23,22% alokacji na Oś.
- organizacja pozarządowa, fundacja, stowarzyszenie – (2 umowy) wartość całkowita projektów 232 875,95 euro (960 590,00 zł), dofinansowanie 168 556,85 euro (695 280,14 zł), w tym EFRR 168 556,85 euro (695 280,14 zł), co stanowi 0,18% alokacji na Oś.
- administracja rządowa – (1 umowa) wartość całkowita projektu 349 072,70 euro (1 439 890,00 zł), dofinansowanie 279 258,16 euro (1 151 912,00 zł), w tym EFRR 279 258,16 euro (1 151 912,00 zł), co stanowi 0,30% alokacji na Oś.
- jednostka sektora finansów publicznych – (1 umowa) wartość całkowita projektu 79 205,31 euro (326 713,97 zł), dofinansowanie 35 025,11 euro (144 475,08 zł), w tym EFRR 29 771,34 euro (122 803,82 zł), co stanowi 0,03% alokacji na Oś.

- szkoła wyższa – (1 umowa) wartość całkowita projektu 144 888,44 euro (597 650,31 zł), dofinansowanie 71 100,18 euro (293 281,15 zł), w tym EFRR 60 435,16 euro (249 288,98 zł), co stanowi 0,06% alokacji na Oś.

Największą aktywność w zakresie pozyskiwania środków unijnych wykazały jednostki samorządu terytorialnego. Złożyły one największą liczbę projektów (88% ogółem podpisanych umów) i otrzymały największą kwotę wsparcia (23,22% alokacji na Oś). Spośród projektów objętych wsparciem w ramach Osi priorytetowej VI „Środowisko przyrodnicze” nie było projektów dużych.

- Oś priorytetowa VII Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego – podpisano 19 umów o dofinansowanie na łączną wartość 10 634 102,24 euro (43 864 608,34 zł), z czego wartość dofinansowania wyniosła 8 801 433,30 euro (36 305 032,20 zł), w tym EFRR 8 778 999,75 euro (36 212 496,06 zł), co stanowi 0,85% całkowitej alokacji na Program oraz 14,12% alokacji na Oś.

Wartość całkowita projektów realizowanych/zrealizowanych w podziale na typ beneficjentów przedstawia się w następująco:

- zakłady opieki zdrowotnej – (9 umów) wartość całkowita projektów 3 393 932,13 euro (13 999 630,65 zł), dofinansowanie 2 857 463,74 euro (11 786 752,19 zł), w tym EFRR 2 857 463,74 euro (11 786 752,19 zł), co stanowi 4,40% alokacji na Oś.
- jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia – (6 umów) wartość całkowita projektów 6 820 806,97 euro (28 135 146,69 zł) dofinansowanie 5 743 886,32 euro (23 692 956,68 zł), w tym środki z EFRR 5 743 886,32 euro (23 692 956,68 zł), co stanowi 9,24% alokacji na Oś.
- mikro, mali i średni przedsiębiorcy – (3 umów) wartość całkowita projektów 350 149,34 euro (1 444 331,00 zł) dofinansowanie 149 556,98 euro (616 907,58 zł), w tym środki z EFRR 127 123,43 euro (524 371,44 zł), co stanowi 0,20% alokacji na Oś.
- instytucje kultury – (1 umowa) wartość całkowita projektu 69 213,80 euro (285 500,00 zł), dofinansowanie 50 526,25 euro (208 415,74 zł), w tym środki z EFRR 608 973,60 euro (2 511 955,20 zł), co stanowi 0,98% alokacji na Oś.

Największą aktywność w zakresie pozyskiwania środków unijnych wykazały zakłady opieki zdrowotnej. Złożyły one największą liczbę projektów (47% ogółem podpisanych umów). Natomiast największą wartość dofinansowania EFRR na realizację inwestycji otrzymały jednostki samorządu terytorialnego (9,24% alokacji na Oś).

Projekty realizowane w ramach Osi priorytetowej VII „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego” skierowane były do grup docelowych, które obejmują: mieszkańców, przedsiębiorców, organizacje, firmy, szkoły.

Spośród projektów objętych wsparciem w Osi priorytetowej „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego” nie było projektów dużych.

- Oś priorytetowa VIII Pomoc techniczna – podjęto 5 decyzji o dofinansowaniu na łączną wartość 4 092 959,48 euro (16 883 048,55 zł), z czego wartość dofinansowania wyniosła 4 092 959,48 euro (16 883 048,55 zł), w tym EFRR 4 092 959,48 euro (16 883 048,55 zł), co stanowi 0,4% całkowitej alokacji na Program oraz 9,87% alokacji na Oś.

Wartość całkowita decyzji zrealizowanych w podziale na typ beneficjentów przedstawia się w następująco:

- jednostki samorządu terytorialnego – (3 umowy) wartość całkowita projektów 3 723 996,70 euro (15 361 114,00 zł), dofinansowanie 3 723 996,70 euro

(15 361 114,00 zł), w tym EFRR 3 723 996,70 euro (15 361 114,00 zł), co stanowi 8,98% alokacji na Oś.

- jednostki sektora finansów publicznych – (2 umowy) wartość całkowita projektów 368 962,77 euro (1 521 934,55 zł), dofinansowanie 368 962,77 euro (1 521 934,55 zł), w tym EFRR 368 962,77 euro (1 521 934,55 zł), co stanowi 0,89% alokacji na Oś.

Decyzje podjęte w ramach Osi priorytetowej VIII „Pomoc techniczna” skierowane były do grup docelowych, które obejmują: pracowników IZ RPO, Instytucji Pośredniczących, jednostki programującej na kolejny okres programowania, beneficjentów, członków KM RPO, ekspertów, asesorów uczestniczących w procesie oceny i wyboru projektów oraz członków Grupy Sterującej Ewaluacją RPO WiM.

2.1.5 Pomoc ponownie wypłacona lub wykorzystana

W roku 2009 nie wystąpiła pomoc ponownie wypłacona lub wykorzystana. Nie zidentyfikowano niezachowania przez beneficjentów przepisów dot. trwałości operacji określonych w art. 57 Rozporządzenia 1083/2006.

2.1.6 Analiza jakościowa

Stopień osiągnięcia wskaźników fizycznych i finansowych

W okresie objętym sprawozdaniem Instytucja Zarządzająca RPO WiM kontynuowała prace związane z wdrażaniem, zarządzaniem, monitoringiem, kontrolą, oceną wniosków, ewaluacją, audytem, informacją i promocją oraz zapewnieniem ciągłości programowania na kolejny okres finansowy w UE.

W 2009 r. w ramach RPO WiM ogłoszono **27 konkursów** na łączną kwotę alokacji **241 936 769,88 euro**. Pozytywnie ocenę formalną przeszło **883** wnioski na łączną kwotę dofinansowania 468 452 267,03 euro (**1 932 318 756,26 zł**), co stanowi **45,19%** alokacji Programu na lata 2007-2013.

W 2009 r. największym zainteresowaniem beneficjentów cieszyły się konkursy ogłoszone na **Działania:**

- **2.1 Wzrost potencjału turystycznego**, Poddziałanie 2.1.1 *Baza noclegowa i gastronomiczna*, na który wpłynęły wnioski o wartości ponad trzykrotnie przekraczającej dostępną alokację, Poddziałanie 2.1.4 *Publiczna infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna*, na który wpłynęły wnioski o wartości ponad dwukrotnie przekraczającej alokację konkursową,
- **3.2 Wysoki poziom zabezpieczenia i dostępności medycznej i opiekuńczej**, Poddziałanie 3.2.2 *Pozostała infrastruktura społeczna*, na który wpłynęły wnioski o wartości ponad dwukrotnie przekraczającej dostępną alokację,
- **4.2 Rewitalizacja miast**, na który wpłynęły wnioski o wartości prawie dwukrotnie przekraczającej dostępną alokację,
- podobna sytuacja miała miejsce przy konkursie na **5.2 Infrastruktura transportowa służąca rozwojowi lokalnemu** Poddziałanie 5.2.1 *Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój lokalny*,
- **1.1 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw**, Poddziałanie 1.1.6 *Wsparcie na nowe inwestycje dla dużych przedsiębiorstw*, wpłynęły wnioski o wartości prawie dwukrotnie przekraczającej dostępną alokację.

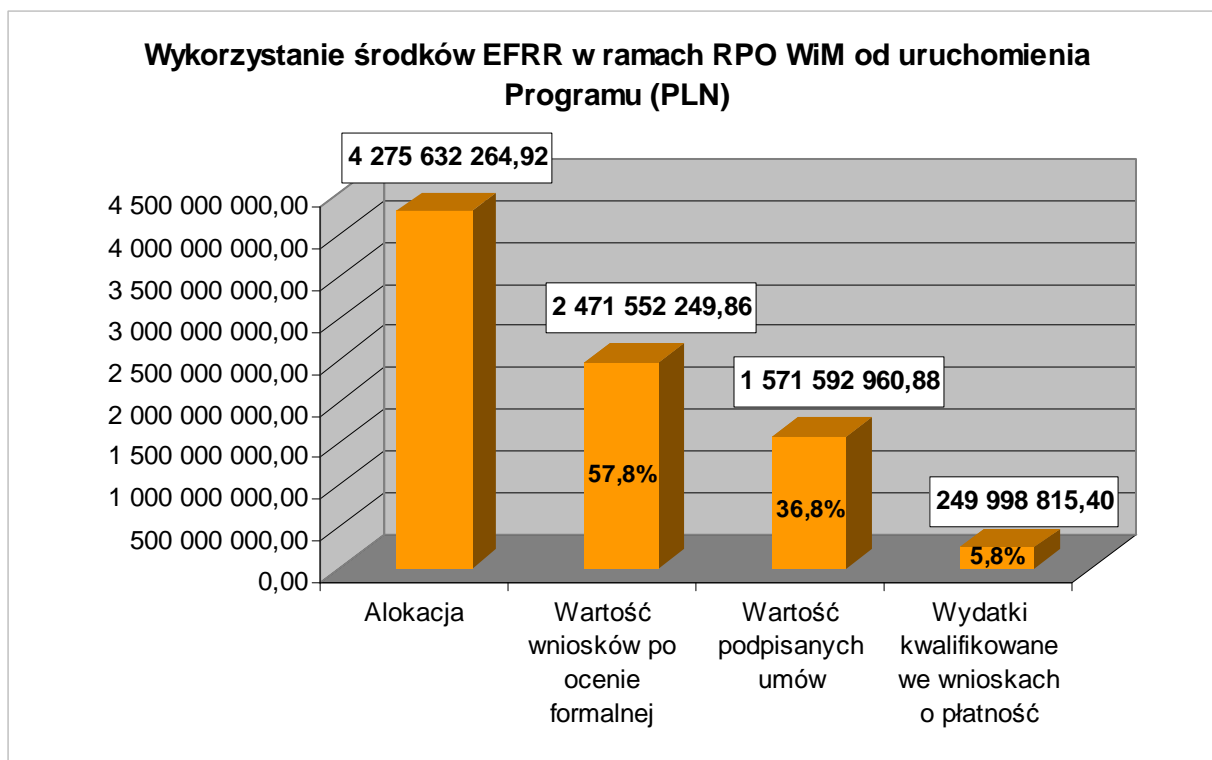
Niewielkim zainteresowaniem wśród beneficjentów cieszyły się konkursy z Osi priorytetowej VII „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego” na **Poddziałanie 7.2.2 Usługi i aplikacje dla MŚP** oraz **Poddziałanie 7.2.3 Kształcenie kadr dla informatyki** – złożone wnioski nie wyczerpały nawet 2% alokacji dostępnej w konkursie. Bardzo małym zainteresowaniem cieszyły się również konkursy ogłoszone w ramach Osi priorytetowej I „Przedsiębiorczość”, **Poddziałanie 1.1.4 Budowa i rozbudowa klastrów o znaczeniu lokalnym i regionalnym**, na które wpłynęły projekty o wartości dofinansowania równej 32% dostępnej alokacji oraz **Poddziałanie 1.1.8 Wsparcie przedsiębiorstw przemysłowo-naukowych i 1.1.10 Przygotowanie stref przedsiębiorczość** – wartość projektów złożonych do oceny nie przekroczyła 15% alokacji przewidzianej do rozdysponowania w konkursie. W ramach konkursu na **Poddziałanie 5.1.5 Śródlądowe drogi wodne** Osi priorytetowej V „Infrastruktura transportowa lokalna i regionalna konkursu nie wpłynął żaden wniosek. W związku z brakiem zainteresowania konkursem IZ planuje przeprowadzenie badania ewaluacyjnego, które pozwoli na analizę konieczności i zasadności przesunięcia alokacji na Poddziałanie 5.1.6 Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój regionalny.

W ramach ww. Poddziałania IZ planuje ponownie przeprowadzić nabór wniosków o dofinansowanie. W przypadku powtórnego braku zainteresowania wsparciem udzielanym w kontekście opisywanych Poddziałania IZ zleci przeprowadzenie badań ewaluacyjnych w celu zidentyfikowania przyczyn i środków zaradczych.

Wstępnie brak postępu w realizacji Poddziałania 7.2.2 *Usługi i aplikacje dla MŚP* oraz Poddziałania 7.2.3 *Kształcenie kadr dla informatyki* można upatrywać w trudnej sytuacji, w jakiej znaleźli się przedsiębiorcy województwa. W wyniku trwającego kryzysu gospodarczego przedsiębiorstwa zmuszone były szukać oszczędności i wstrzymywać inwestycje lub kierować je w strategiczne dla siebie obszary działalności. Ponadto, jak pokazuje doświadczenie, wymagany 50% udział wkładu własnego w projekcie najczęściej związany był z koniecznością kredytowania inwestycji. W panujących warunkach spowolnienia tempa rozwoju gospodarczego uzyskanie kredytu było utrudnione tym bardziej, że przeznaczenie środków na informatyzację w ocenie banków może nie być bezpośrednio związane ze zwiększeniem przychodów firmy. W związku z tym przedsiębiorcy nie ryzykowali nadmiernego zadłużenia na informatyzację.

2009 r. to czas intensywnej pracy nad postępowaniem w realizacji RPO WiM, o czym świadczy wysokość zakontraktowanych środków UE.

Reasumując postęp wdrażania od początku uruchomienia Programu należy wskazać, że złożono **1397** wniosków o dofinansowanie poprawnych pod względem formalnym o wartości dofinansowania 599 178 707,33 euro (**2 471 552 249,86 zł**), zawartych zostało **950** umów o wartości dofinansowania EFRR 381 001 469,34 euro (**1 571 592 960,88 zł**), kontraktując tym samym **36,76%** alokacji przeznaczonej na RPO WiM. Ponadto IZ zatwierdziła **662** wnioski o płatność (w tym 88 wniosków o płatność końcową) na kwotę dofinansowania EFRR 60 607 242,7 euro (**249 998 815,40 zł**), (5,85% alokacji RPO WiM).

Postęp rzeczowy Programu obrazują wskaźniki realizacji Działań pochodzące z wniosków o płatność końcową beneficjentów, co jest tożsame z zakończeniem realizacji projektu. Do końca okresu sprawozdawczego zakończono realizację 97 projektów dofinansowanych ze środków RPO WiM (w tym 9 z Pomocy technicznej).

W dniu 1 października 2009 r. IZ RPO WiM zleciła realizację badania ewaluacyjnego pt. *Ocena systemu wskaźników Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013*. Planowany termin jego zakończenia to luty 2010 r. Głównym celem badania jest ocena i weryfikacja systemu wskaźników RPO WiM, pod kątem skutecznego monitorowania realizacji Programu. Na zakres badania składają się m.in.:

- analiza i ocena spójności wewnętrznej i zewnętrznej wskaźników monitorowania RPO WiM,
- ocena powiązań systemu wskaźników RPO WiM z logiką interwencji Programu,
- określenie wpływu poszczególnych wskaźników przyjętych w RPO WiM oraz szczegółowych opisach osi priorytetowych na realizację celów Programu oraz analiza ich wartości docelowych,
- ocena użyteczności oraz efektywności systemu wskaźników RPO WiM z punktu widzenia instytucji zaangażowanych w realizację Programu oraz wnioskodawców i beneficjentów Programu,
- ocena praktycznego stosowania systemu wskaźników RPO WiM przez wnioskodawców i beneficjentów Programu,
- analiza systemu monitorowania i gromadzenia informacji o wskaźnikach oraz mechanizmu agregacji danych pomiędzy poszczególnymi poziomami monitorowania,
- opracowanie matrycy logicznej wszystkich wskaźników istniejących w systemie wskaźników RPO WiM.

Wyniki przeprowadzonego badania stanowiąc będą podstawę pogłębionej analizy dotyczącej możliwości osiągnięcia wartości docelowych wskaźników zakładanych w dokumentach programowych. Wnioski i rekomendacje uzyskane na skutek badania służyć

będą m.in.: opracowaniu trafnego i spójnego katalogu wskaźników RPO WiM, określeniu możliwości osiągnięcia przyjętych wartości docelowych wskaźników oraz eliminacji barier i problemów występujących podczas stosowania systemu wskaźników. Wyniki badania ewaluacyjnego w ww. zakresie zostaną opisane w kolejnym sprawozdaniu rocznym.

Stopień realizacji Osi priorytetowych RPO WiM na lata 2007-2013

Porównując stopień realizacji poszczególnych Osi priorytetowych pod kątem wysokości kontraktacji najbardziej zaawansowana była realizacja Osi priorytetowej III „Infrastruktura społeczna”. Poziom wykorzystania alokacji przeznaczonej na lata 2007-2013 dla Osi wyniósł 88,14%. W ramach priorytetu ogłoszone zostały wszystkie zaplanowane konkursy.

Wiodącymi priorytetami RPO WiM były również „Turystyka” i „Przedsiębiorczość”, w których zrealizowano odpowiednio 59,47% i 51,52% zobowiązań Osi na lata 2007-2013.

Najmniej zaawansowana była realizacja Osi priorytetowej VII „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego”, w której kontraktacja osiągnęła 14,1% alokacji przeznaczonej na Oś. W celu zmobilizowania potencjalnych beneficjentów IZ skróciła terminy oceny wniosków o dofinansowanie i uprościła dokumentację konkursową.

W danym okresie sprawozdawczym trudno ocenić stopień realizacji celów Programu, gdyż pierwsze wartości wskaźników do osiągnięcia zostały oszacowane dopiero na 2010 rok. Określenie wpływu poszczególnych wskaźników przyjętych w RPO WiM oraz szczegółowych opisach osi priorytetowych na realizację celów Programu oraz analiza ich wartości docelowych zostanie zbadana we wspomnianym wyżej raporcie ewaluacyjnym.

IZ RPO WiM w celu osiągnięcia założonych celów dostosowała harmonogram ogłaszania konkursów tak, aby umożliwić osiągnięcie przedmiotowych wartości.

IZ realizowała plan przyspieszenia wdrażania RPO WiM wprowadzając kolejne działania mające na celu zwiększenie zaawansowania realizacji RPO WiM, m.in.:

- skrócony został termin oceny wniosków o dofinansowanie (ocena formalna: 50 dni, było 60 dni; ocena merytoryczna 45 dni - było 50 dni; ocena strategiczna 20 dni - było 25 dni,
- ograniczono w IP oraz IP II liczbę składanych poprawek do wniosków przy ocenie formalnej. Beneficjenci mieli możliwość naniesienia dwóch poprawek, w chwili obecnej istnieje możliwość naniesienia tylko jednej poprawki,
- ograniczenie w IZ RPO WiM oraz w IP i IP II liczby składanych poprawek przy ocenie merytorycznej. Beneficjenci mieli możliwość naniesienia dwóch poprawek, w chwili obecnej istnieje możliwość naniesienia tylko jednej poprawki,
- skrócony został czas na dokonywanie poprawek we wnioskach – przy ocenie formalnej beneficjenci mają 5 i 3 dni (było 7 i 5 dni), natomiast przy ocenie merytorycznej 10 dni (było 10 i 5 dni),
- wprowadzono system zaliczkowy na realizację projektów; maksymalny poziom zaliczki to nawet 70% przyznanego w umowie dofinansowania, a minimalna jej kwota to 100 tys. zł
- dostosowanie kryteriów formalnych i merytorycznych wyboru projektów w Osi priorytetowej I „Przedsiębiorczość” oraz Osi priorytetowej VI „Środowisko przyrodnicze” do obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej regionu,
- wprowadzony został przy procedurze odwoławczej jeden środek odwoławczy oraz jednoinstancyjność postępowania w systemie realizacji Programu: protest składany jest odpowiednio do IZ, IP, IP II - termin rozpatrzenia wynosi 30 dni,

- uniemożliwiono Beneficjentom wniesienie protestu do pozytywnej oceny merytorycznej (powyżej 60 % punktów) oraz oceny strategicznej,
- wprowadzono możliwość dokonywania cesji wierzytelności z umowy o dofinansowanie projektu,
- skrócono czas trwania kontroli terenowych projektów poprzez połączenie informacji pokontrolnej z zaleceniami pokontrolnymi,
- skrócono termin przekazywania płatności beneficjentom do 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku o płatność (było do 3 miesięcy od stwierdzenia, że złożony wniosek o płatność jest poprawny),
- przyspieszono przekazywanie wniosków o płatność do poświadczenia wydatków do IPOC. Przekazywanie wniosków będzie odbywało się raz na miesiąc, a nie jak dopuszczają *Wytyczne do certyfikacji* nie rzadziej niż raz na kwartał,
- wprowadzono możliwość składania wniosku o płatność przez Beneficjentów wyłącznie w wersji elektronicznej, co w znaczący sposób uprościło przygotowanie wniosku
- zwiększenie ilości konkursów oraz alokację na 2009 rok,
- zlecono pracownikom IZ RPO WiM pracę w godzinach nadliczbowych.
- zmieniono sposób analizy harmonogramu rzeczowo-finansowego stanowiącego część wniosku o płatność polegający na zatwierdzeniu płatności w przypadku zgodności kwot wydatków ujętych w skali roku, a nie kwartału; dotychczas w przypadku poniesienia wydatku przez beneficjenta w innym kwartale niż zakładano wymagane było dokonanie zmian w harmonogramie, co opóźniało proces weryfikacji wniosku o płatność,
- zmieniono zapis w umowie o dofinansowanie projektu dotyczący obowiązków beneficjenta w zakresie przedstawiania dokumentów dotyczących zamówień publicznych. Dotychczas IZ RPO WiM obligowało beneficjenta do złożenia, po zakończeniu procedury przetargowej, pełnej dokumentacji w celu sprawdzenia zgodności z pzp. Obecnie do wypłaty środków niezbędna jest tylko opinia w zakresie przedmiotowej i podmiotowej zgodności dokumentacji przetargowej z wnioskiem o dofinansowanie. Zgodność z pzp sprawdzana jest w trakcie kontroli na miejscu realizacja projektu,
- zawarto umowy cywilno-prawne ze specjalistami w zakresie pzp, w celu przyspieszenia opiniowania zgodności dokumentacji przetargowej z wnioskiem o dofinansowanie,
- kontynuowano działania o charakterze informacyjno-szkoleniowym adresowanych do beneficjentów, m.in.: zorganizowano cykliczne szkolenia w zakresie sporządzania wniosków o płatność i rozliczania projektów oraz najczęściej popełnianych błędów, prowadzenie konsultacji doradczych, umieszczanie komunikatów z bieżącymi informacjami dot. RPO WiM na stronie internetowej.

W kolejnym okresie sprawozdawczym zakładana jest kontynuacja trendu wzrostowego wdrażania Programu. Przewiduje się dalszy wzrost liczby zawartych umów oraz wzrost liczby złożonych i zatwierdzonych wniosków o płatność. Zgodnie z Uchwałą Nr 76/851/09/III z dnia 1 grudnia 2009 r. Zarząd WWM zaplanował 22 konkursy w ramach RPO WiM.

Zmiany Opisu Systemu Zarządzania i Kontroli Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013

W 2009 r. do Opisu Systemu Zarządzania i Kontroli Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 wprowadzono niezbędne zmiany do prawidłowej i efektywnej realizacji programu operacyjnego.

Zmiany wynikały z:

- wdrożenia rekomendacji Instytucji Certyfikującej,

- aktualizacji wewnętrznych przepisów normujących zakres działania oraz zasad postępowania w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie,
- aktualizacji wewnętrznych procedur mających na celu efektywniejsze wykorzystanie środków wspólnotowych.

Zmiany do Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Warmia i Mazury na lata 2007-2013

W 2009 r. do Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Warmia i Mazury na lata 2007-2013 wprowadzono niezbędne zmiany do prawidłowej i efektywnej realizacji Programu .

Zmiany wynikały z:

- wdrożenia rekomendacji Instytucji Pośredniczącej w Certyfikacji,
- aktualizacji wewnętrznych przepisów normujących zakres działania oraz zasad postępowania w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie,
- aktualizacji wewnętrznych procedur w zakresie systemu realizacji regionalnego programu operacyjnego,
- aktualizacji obowiązujących przepisów krajowych oraz wytycznych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.

Zmiany w Szczegółowych opisach osi priorytetowych oraz w Regionalnym Programie Operacyjnym Warmia i Mazury na lata 2007-2013:

1. Uściślono definicje kryteriów merytorycznych punktowych - zgodnie z sugestiami ekspertów dziedzinowych.
2. Rozszerzono katalog beneficjentów Osi priorytetowej VII „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego” o jednostki organizacyjne jst.
3. Wprowadzono kody klasyfikacji „01 – obszar miejski”, „05 – obszar wiejski”, według kryterium obszaru realizacji projektu w ramach wszystkich Działań/Poddziałań.
4. Zmieniono zapis dotyczący maksymalnego udziału środków UE w wydatkach kwalifikowanych na poziomie projektu (%) dla projektów objętych pomocą publiczną, których beneficjentami są wyłącznie jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia oraz jednostki organizacyjne jst.
5. Dokonano przesunięcia środków z budżetu państwa w wysokości 461 000,00 euro z Działania 2.1. *Wzrost potencjału turystycznego* do Działania 2.2. *Promocja województwa i jego oferty turystycznej*.
6. Zwiększono kwotę alokacji w wysokości 18 558 000 zł przeznaczonej na dofinansowanie projektów w ramach konkursu 01/08/2.1.1.
7. Przesunięto środki w kwocie 510 000,00 euro w ramach Działania 2.2 *Promocja województwa i jego oferty turystycznej* ze Schematu A do Schematu C.
8. Uaktualniono *Indykatywny Wykaz Indywidualnych Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013*.
9. Dokonano zmian w zakresie definicji m.in: wkładu własnego, PIAP, minimalna/ maksymalna kwota wsparcia.
10. Dokonano przesunięcia środków UE w ramach Działania 6.1 *Poprawa i zapobieganie degradacji środowiska poprzez budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury ochrony środowiska*, Poddziałania 6.1.1 *Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni*

ziemi oraz Poddziałania 6.1.2 *Gospodarka wodno – ściekowa* w kwocie 5 mln euro z kategorii interwencji 45 – Gospodarka i zaopatrzenie w wodę pitną, z czego:

- 1,2 mln euro do kategorii interwencji 44 – Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi,
 - 3,8 mln euro do kategorii interwencji 46 – Oczyszczanie ścieków.
11. Przeformułowano opis procedury odwoławczej w związku z nowelizacją ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.
 12. Uogólniono zapisy dotyczące wyboru projektów w trybie konkursowym.
 13. Zmieniono zapisy dotyczące minimalnego wkładu własnego beneficjenta, co umożliwiło beneficjentom pozyskiwanie w większym stopniu środków na wkład własny z innych źródeł niż środki własne.
 14. Zmieniono kryteria formalne oceny wniosków o dofinansowanie w ramach RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013,
 15. Uszczegółowiono definicje kryteriów strategicznych.
 16. Wprowadzono możliwości zaliczkowania projektów w ramach RPO WiM.
 17. Zmieniono zapis dotyczący podstawy prawnej, dla przyjęcia poszczególnych rozporządzeń dotyczących udzielania pomocy publicznej w ramach regionalnych programów operacyjnych.

W związku z nowelizacją ustawy o finansach publicznych IZ dokonała zmiany zapisów RPO WiM na lata 2007-2013 w zakresie przepływów finansowych. Zakres zmian obejmuje wyeliminowanie zapisów wskazujących instytucje obecnie dokonujących płatności z jednoczesnym wprowadzeniem zapisu o właściwych instytucjach zlecających płatności, których dokonywać będzie Bank Gospodarstwa Krajowego. Przedmiotowe zmiany dotyczyły w szczególności rozdziału 7. *System zarządzania i wdrażania programu*, Podrozdziału 7.1.2 *Zarządzanie Regionalnym Programem Operacyjnym*, Punkt 7.1.2.5 *Instytucja właściwa dla otrzymywania płatności pochodzących z Komisji Europejskiej* oraz 7.1.2.7 *Przepływy finansowe w RPO WiM*

Zmiana wytycznych i aktów prawnych obowiązujących w ramach Programu

W 2009 r. zmianie uległy następujące akty prawne mające wpływ na proces wdrażania RPO WiM:

Wytyczne MRR

1. *Wytyczne w zakresie procesu kontroli w ramach obowiązków Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym z dnia 22.12.2009 r.*
2. *Wytyczne w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych dla przedsięwzięć, dla których wnioski o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach złożono po 15 listopada 2008 r. z dnia 05.05.2009 r.*
3. *Wytyczne w zakresie korzystania z pomocy technicznej z dnia 07.12.2009 r.*
4. *Wytyczne w zakresie wymogów, jakie powinny uwzględniać procedury odwoławcze ustalone dla programów operacyjnych dla konkursów ogłaszanych od dnia 20 grudnia 2008 r. z dnia 11.08.2009 r.*
5. *Wytyczne w zakresie sprawozdawczości z dnia 09.06.2009 r.*
6. *Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w Programach Operacyjnych w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013 z dnia 23.06.2009 r.*

7. *Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązki świadczenia usług publicznych w transporcie zbiorowym z dnia 16.01.2009 r.*
8. *Wytyczne w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód z dnia 15.01.2009 r.*

Z dniem 1 stycznia 2010r. wejdzie w życie ustawa o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009r. (Dz U nr 157, poz.1240), niosąca za sobą fundamentalne zmiany w systemie wdrażania programów operacyjnych współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności.

Wytyczne Instytucji Zarządzającej

1. *Wytyczne dla beneficjentów w zakresie zasad archiwizacji dokumentów związanych z realizacją projektów finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013. Zatwierdzone przez Zarząd WWM w dniu 04.08.2009 r.*

Wytyczne określają szczegółowe zasady dotyczące przechowywania, udostępniania i archiwizacji dokumentów związanych z projektami realizowanymi w ramach RPO WiM, a także zagwarantowanie, że Beneficjenci realizujący projekty w ramach RPO WiM prawidłowo wypełniają obowiązki w zakresie archiwizacji, zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie projektu. W związku z tym, że okres obowiązkowej archiwizacji dokumentów związanych z realizacją projektu jest dłuższy niż okres trwałości projektu oraz z uwagi na fakt, że wypełnianie obowiązków dotyczących przechowywania i archiwizacji dokumentów będzie podlegało weryfikacji podczas kontroli na miejscu realizacji projektu oraz kontroli prowadzonych przez uprawnione organy w trakcie i po zakończeniu okresu trwałości, tak istotnym było opracowanie niniejszych Wytycznych.

2. *Wytyczne dla beneficjentów dotyczące standardów audytu zewnętrznego projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013. Zatwierdzone w dniu 04.08.2009 r. decyzją Zarządu WWM.*

Wytyczne określają szczegółowe zasady przy przygotowywaniu oraz przeprowadzaniu audytu zewnętrznego projektu w ramach RPO WiM 2007-2013.

Obowiązek dotyczący przeprowadzenia audytu zewnętrznego (na określonych zasadach) wprowadzono z uwagi na fakt, że kontroli na miejscu podlegały projekty wylosowane do kontroli zgodnie z obowiązującą na dany rok kalendarzowy metodologią doboru próby do kontroli. Rzetelnie przeprowadzony audyt zewnętrzny szczególnie, gdy realizowany projekt nie został ujęty w Rocznym Planie Kontroli, stanowi niezależne potwierdzenie, że projekt jest realizowany zgodnie z zapisami wniosku, umowy o dofinansowanie projektu oraz przepisami prawa krajowego i wspólnotowego oraz wymogami proceduralnymi RPO WiM. Potwierdzenie to stanowi jedną z podstaw do ostatecznego rozliczenia projektu przez IZ, IP, IP II. W celu uzyskania racjonalnej pewności, że audyt zewnętrzny przeprowadzono z należytą starannością sformułowano przedmiotowe wytyczne. Niniejsze Wytyczne regulują w sposób szczegółowy zasady i zakres sporządzanego audytu oraz określają osoby uprawnione do sporządzania audytu.

3. *Zaktualizowano Wytyczne Instytucji Zarządzającej do opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji. W roku 2009 zmianie uległy zapisy Wytycznych dotyczących opracowywania Lokalnych Programów Rewitalizacji. W związku z wejściem w życie Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, oraz zmianą kryteriów formalnych i merytorycznych Zmiany miały na celu wyeliminowanie*

zapisów sprawiających wiele problemów organom opracowującym Lokalne Programy rewitalizacji i podmiotom uczestniczącym w konkursach w ramach Osi IV „Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast”. Po pierwsze usunięto zapis dotyczący konieczności zachowania zgodności wartości projektu z dopuszczalną 15% różnicą, między wnioskiem o dofinansowanie, a Lokalnym Programem Rewitalizacji. Zmiany wartości projektu są niezależne od Wnioskodawcy. Ich zmiana w Lokalnym Programie Rewitalizacji, szczególnie jeśli dotyczy innych podmiotów niż Gmina opracowująca program, są skomplikowanym procesem administracyjnym.

IZ RPO WiM wysłała także naprzeciw postulatowi potencjalnych Wnioskodawców w poddziałaniu 4.1.1 rezygnując z restrykcyjnego zapisu odnoszącego się do wyznaczania obszaru do rewitalizacji. W wersji pierwotnej podmiot opracowujący LPR do wyznaczania obszaru zobowiązany był skorzystać z 3 kryteriów wybranych przez IZ RPO WiM z pięciu wskazanych w Wytycznych MRR. Obecny zapis daje możliwość wyboru trzech z pięciu kryteriów.

Wkład Programu w realizację celów Strategii Lizbońskiej

Środki w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przeznaczone zostały w dużym stopniu na realizację celów Strategii Lizbońskiej. Indykatory podziału środków EFRR według kategorii interwencji realizujących cele Strategii Lizbońskiej w Regionalnym Programie Operacyjnym Warmia i Mazury na lata 2007-2013 przedstawia poniższa tabela:

Nr kategorii interwencji	Osie priorytetowe Nazwa kategorii interwencji	Wydatki "lizbońskie" (w euro)	Realizacja (w euro)	% realizacji
Badania i rozwój technologiczny, innowacje i przedsiębiorczość		235 166 834,00	106 795 684,47	45,41%
2	Infrastruktura B+RT (w tym wyposażenie w sprzęt, oprzyrządowanie i szybkie sieci informatyczne łączące ośrodki badawcze) oraz specjalistyczne ośrodki kompetencji technologicznych	3 000 000,00	0,00	0,00%
3	Transfer technologii i udoskonalenie sieci współpracy między MŚP, między MŚPa innymi przedsiębiorstwami, uczelniami, wszelkiego rodzaju instytucjami na poziomie szkolnictwa pomaturalnego, władzami regionalnymi, ośrodkami badawczymi oraz biegunami naukowymi i technologicznymi (parkami naukowymi i technologicznymi, technopoliami, itd.)	10 050 000,00	0,00	0,00%
5	Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw	30 000 000,00	27 382 573,35	91,28%
6	Wsparcie na rzecz MŚP w zakresie promocji produktów i procesów przyjaznych dla środowiska (<i>wdrożenie efektywnych systemów zarządzania środowiskiem, wdrożenie i stosowania/użytkowanie technologii zapobiegania zanieczyszczeniom, wdrożenie czystych technologii do działalności produkcyjnej przedsiębiorstw</i>)	10 005 261,00	5 840 695,81	58,38%

7	Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (<i>innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie wyższe, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa, itp.</i>)	44 909 492,00	24 668 531,93	54,93%
8	Inne inwestycje w przedsiębiorstwa	107 247 530,00	46 782 082,76	43,62%
9	Inne działania mające na celu pobudzenie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP	29 954 551,00	2 121 800,62	7,08%
Spółeczeństwo informacyjne		62 192 522,00	8 778 999,75	14,12%
10	Infrastruktura telekomunikacyjna (<i>w tym sieci szerokopasmowe</i>)	19 279 682,00	0,00	0,00%
13	Usługi i aplikacje dla obywateli (<i>e-zdrowie, e-administracja, e-edukacja, e-integracja, itp.</i>)	12 956 775,00	8 587 171,72	66,28%
14	Usługi i aplikacje dla MŚP (<i>e-handel, kształcenie i szkolenie, tworzenie sieci, itp.</i>)	20 005 261,00	127 123,43	0,64%
15	Inne działania mające na celu poprawę dostępu MŚP do TIK i ich wydajne wykorzystanie	9 950 804,00	64 704,59	0,65%
Transport		73 095 422,00	1 937 742,03	2,65%
16	Kolej	31 095 422,00	0,00	0,00%
29	Porty lotnicze	37 000 000,00	0,00	0,00%
30	Porty	5 000 000,00	1 937 742,03	38,75%
Energia		15 728 878,00	252 920,49	1,61%
40	Energia odnawialna: słoneczna	3 109 626,00	173 510,99	5,58%
41	Energia odnawialna: biomasa	6 219 252,00	79 409,50	1,28%
42	Energia odnawialna: hydroelektryczna, geotermiczna i pozostałe	6 400 000,00	0,00	0,00%
Łączny wkład EFRR wg kategorii interwencji określonych w zał. IV do Rozporządzenia 1083/2006		386 183 656,00	117 765 346,74	30,49%
Całkowity wkład EFRR do RPO WiM		1 036 542 041,00		

Weryfikacja indykatywnego wykazu projektów indywidualnych

W 2009 roku dokonano następujących zmian w Indykatywnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych RPO WiM 2007-2013:

- umieszczono w Wykazie projekt Gminy Miejskiej Ostróda pt. „Przebudowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego przy ulicy 3 Maja w Ostródzie”;

- rozszerzono listę beneficjentów Programu pt. „Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego” o Komendę Wojewódzką Policji w Olsztynie;
- dokonano poprawki technicznej na liście beneficjentów Programu pt. „Budowa, rozbudowa i unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego, gastronomiczno-hotelarskiego z uwzględnieniem dostosowania do standardów unijnych” polegającej na zamianie zapisu „Miasto Ełk” na „Powiat Ełcki”;
- usunięto z Wykazu 3 projekty pt.:
 - „Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich - Gmina Sorkwity” wchodzący w skład Programu pt. „Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich”. Gmina Sorkwity nie znalazła się na liście niezbędnych przedsięwzięć w zakresie wyposażenia aglomeracji w system kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnię ścieków Komunalnych Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) oraz projektu aktualizacji przedmiotowego dokumentu, co wykluczyło z możliwości ubiegania się o dofinansowanie w/w przedsięwzięcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013.
 - „Zamknięcie i rekultywacja Gminnego Wysypiska Odpadów Komunalnych w Rychlikach oraz stworzenie Gminnego Centrum Zbiórki Odpadów” wchodzący w skład zintegrowanego projektu rozwoju lokalnego pt. „Program Rozwoju Turystyki w obszarze Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego”. Planowana budowa obiektów zagospodarowania odpadów dla jednej gminy nie spełniła kryterium kompleksowości, zatem przedmiotowa inwestycja nie była projektem kompleksowym w ramach Rejonu gospodarowania odpadami N-W (ZZO Elbląg) i nie była zgodna z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2013, co wykluczyło Gminę Rychliki z możliwości ubiegania się o dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmii i Mazury na lata 2007-2013.
 - „Kanalizacja "Zlewnia Wschód" - II etap realizacji w Gminie Elbląg” wchodzący w skład zintegrowanego projektu rozwoju lokalnego pt. „Program Rozwoju Turystyki w obszarze Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego”. Powyższy projekt byłby realizowany w obszarze aglomeracji Elbląg, zaliczanej do grup aglomeracji powyżej 100 000 RLM i tym samym nie kwalifikował się do wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013.

Reakcja na kryzys gospodarczy (w jaki sposób działania realizowane w ramach programu wpływają na niwelowanie negatywnych skutków kryzysu gospodarczego)

Działania podjęte przez IZ zostały opisane w pkt.2.4 sprawozdania.

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego wdrażania

W kolejnym okresie sprawozdawczym zakładana jest kontynuacja trendu wzrostowego wdrażania Programu. Przewiduje się dalszy wzrost liczby zawartych umów oraz wzrost liczby złożonych i zatwierdzonych wniosków o płatność.

2.2 Informacja na temat zgodności z przepisami wspólnotowymi

IZ RPO podjęła wszelkie środki zapewniające przestrzeganie polityk wspólnotowych. Przestrzeganiu polityk wspólnotowych służyły mechanizmy gwarantujące zgodność realizowanych operacji z przepisami wspólnotowymi:

▪ na etapie programowania/wdrażania

W trakcie oceny wniosku o dofinansowanie projektu stosowane były mechanizmy służące zagwarantowaniu zgodności realizowanych operacji z prawem wspólnotowym. W ramach działań kontrolnych służących zapewnieniu przestrzegania polityk wspólnotowych, elementy te podlegały sprawdzaniu na etapie oceny formalnej i merytorycznej wniosku o dofinansowanie projektu.

Projekt ubiegający się o dofinansowanie musiał być zgodny z polityką ochrony środowiska, polityką szans i niedyskryminacji, polityką społeczeństwa informacyjnego. Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu ze środków EFRR w ramach RPO WiM na lata 2007-2013 zawiera następujące zapisy, do których musiał odnieść się Wnioskodawca:

a) Zgodność projektu z polityką ochrony środowiska

Realizowane w ramach RPO WiM działania muszą być zgodne z przepisami wspólnotowymi i krajowymi² regulującymi kwestie środowiskowe. Prowadzenie zrównoważonego rozwoju, związanego z ochroną i poprawą środowiska naturalnego wynika też z zapisów Rozporządzenia Rady 1083/2006 (art. 17). Wymaga się także, by odpowiadały one przepisom dyrektywy UE 4/2003 w sprawie wolnego dostępu do informacji na temat środowiska.

Dodatkowo na etapie oceny formalnej Wnioskodawca miał obowiązek dostarczyć wraz z wnioskiem o dofinansowanie Formularz w zakresie Oceny oddziaływania na środowisko oraz Zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000. Dokumenty te oraz poprawność zastosowanych procedur sprawdzane były na etapie oceny formalnej i merytorycznej.

Stopień wypełnienia polityk horyzontalnych był jednym z kryteriów podlegających ocenie merytorycznej, sprawdzanym przez eksperta dziedzinowego oraz eksperta środowiskowego. Kryterium to punktuje konkretne działania podjęte na rzecz realizacji polityk horyzontalnych: równość mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji, zrównoważonego rozwoju, konkurencji oraz zamówień publicznych i społeczeństwa informacyjnego.

b) Zgodność projektu z polityką równości szans i niedyskryminacji

Traktat o Unii Europejskiej stanowi, że Unia wspiera i uzupełnia działania państw członkowskich, w szczególności jeśli chodzi o „*równouprawnienie mężczyzn i kobiet w zakresie ich szans na rynku pracy i traktowania w pracy*”. Pojęcie równości oraz niedyskryminacji zgodnie z Rozporządzeniem Rady 1083/2006 art. 16 oznacza zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Pojęcie „równości szans” odnosi się w tym wypadku przede wszystkim do problemu równości szans mężczyzn i kobiet na rynku pracy i w życiu społecznym.

² Ze względu na fakt, że polskie przepisy dotyczące ochrony środowiska zostały dostosowane do przepisów wspólnotowych, można zakładać, że spełnienie przez Projekt regulacji krajowych gwarantuje także zgodność działań z przepisami wspólnotowymi.

Zrównoważony udział kobiet i mężczyzn w realizowanych projektach został zapewniony poprzez wprowadzenie do oceny merytorycznej zerojedynkowej konieczności wykazania neutralnego lub pozytywnego wpływu na tę zasadę. Wybór wpływu na politykę równości płci jest uzasadniony przez Wnioskodawcę we wniosku o dofinansowanie, a jego założenia są weryfikowane przez osoby dokonujące oceny wniosku.

c) Zgodność projektu z polityką społeczeństwa informacyjnego

Zgodność projektu z polityką społeczeństwa informacyjnego powinna być w miarę możliwości uwzględniona we wszystkich Działaniach RPO WiM. Polega ona na rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych w życiu codziennym obywateli, przedsiębiorstw i administracji publicznej.

Kontrola przestrzegania przez beneficjentów zasad dotyczących zamówień publicznych, pomocy publicznej, równości szans i niedyskryminacji, ochrony środowiska odbywała się również na etapie wdrażania RPO WiM podczas:

- a) kontroli projektu w trakcie realizacji, po zakończeniu jego realizacji oraz w okresie trwałości, podczas których wypełniane są listy sprawdzające, zawierające odpowiednie pytania dotyczące przestrzegania zasad krajowych i wspólnotowych.
- b) kontroli Pomocy Technicznej IP, dla której opracowano listy sprawdzające zawierające odpowiednie pytania dotyczące przestrzegania zasad zamówień publicznych.
- c) kontroli systemu zarządzania i kontroli w IP oraz IP II, podczas których wypełniane są listy sprawdzające, zawierające odpowiednie pytania dotyczące przestrzegania zasad krajowych i wspólnotowych.
- d) kontroli na zakończenie realizacji projektu prowadzonej na poziomie IZ, która polega m.in. na sprawdzeniu zgodności z obowiązującymi przepisami i procedurami na wszystkich etapach „cyklu życia projektu”.
- e) weryfikacji dokumentacji przetargowej przekazanej przez beneficjentów w ramach podpisanych *Umów o dofinansowanie projektu* pod względem zgodności z ustawą Prawo Zamówień Publicznych.
- f) opiniowania wzoru ogłoszenia o zamówienie publiczne, treści SIWZ i umowy z wykonawcą pod względem przedmiotowej i podmiotowej zgodności z *Wnioskiem* i *Umową o dofinansowanie projektu* przekazywanych przez beneficjentów w ramach podpisanych *Umów o dofinansowanie projektu dla projektów o wartości co najmniej 5 000 000 zł* oraz projektów kluczowych.
- g) weryfikacji wniosków o płatność, podczas której wypełniane były listy sprawdzające uwzględniające pytania dotyczące przestrzegania zasad krajowych i wspólnotowych. Dzięki rozbudowanej części wniosku beneficjenta o płatność dot. sprawozdawczości były oceniane i analizowane efekty rzeczowe projektu pod względem zgodności z politykami krajowymi i wspólnotowymi.

Ponadto na każdym etapie oceny wniosku o dofinansowanie weryfikowana była zgodność z zasadami pomocy publicznej. Instytucja Zarządzająca zapewniała, że każde wsparcie stanowiące pomoc publiczną udzielane w ramach Programu, było zgodne z przepisami dotyczącymi zasad udzielania tej pomocy, obowiązującymi w momencie udzielania wsparcia. Kontrola udzielania pomocy publicznej polegała na monitorowaniu jej przyznawania przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Do UOKiK wysyłane były sprawozdania o udzielonej pomocy publicznej, zawierające w szczególności informacje o beneficjentach pomocy oraz o rodzajach, formach, wielkości i przeznaczeniu udzielonej pomocy.

W związku z powyższym w ramach RPO WiM nie ma możliwości, aby dofinansowany został projekt, który będzie sprzeczny z prawem wspólnotowym lub nie będzie przestrzegać polityk horyzontalnych. Również w przypadku stwierdzenia przez pracownika IZ RPO WiM po podpisaniu umowy o dofinansowanie projektu (np. podczas kontroli projektu), że została zachwiana zgodność z prawem wspólnotowym, IZ RPO WiM może rozwiązać umowę lub Wnioskodawca będzie musiał oddać przyznane mu dofinansowanie.

Projekty, które zaplanowano i wybrano do dofinansowania nie zakładały dyskryminowania żadnej spośród grup defaworyzowanych. Udzielane wsparcie kierowane było do wszystkich typów potencjalnych beneficjentów, bez ukierunkowywania na jedną grupę docelową. Większość realizowanych projektów, na których realizację zaplanowane zostało udzielenie wsparcia, zakładało eliminację barier fizycznych, psychologicznych itp. dla grup defaworyzowanych, np. projekty takie zakładały likwidację barier architektonicznych (podjazdy, windy dla niepełnosprawnych, równy dostęp do informacji, zatrudnienia itp.).

Przy realizacji projektów finansowanych z funduszy unijnych mogą powstać zorganizowane podmioty, których celem jest współpraca i zaangażowanie w rozwiązanie konkretnego problemu społecznego. Dlatego możliwe było aplikowanie o środki nie tylko jednego podmiotu lecz kilku, tworzących tzw. partnerstwa, koncentrujące się na tej samej problematyce i wspólnych interesach. Powołanie projektu partnerskiego przez przedstawicieli kilku instytucji zapewnia kompleksowe i innowacyjne podejście do realizowanych zadań.

Członkowie partnerstwa od początku muszą wiedzieć, jaki jest zakres ich obowiązków oraz praw. Wszystkie zadania partnerów powinny wynikać z zapisów umowy partnerskiej. Nad prawidłowym przebiegiem prac partnerstwa czuwa lider projektu, którego rolą jest m.in. reprezentowanie partnerstwa przed instytucją wdrażającą, nadzorowanie i koordynowanie prac partnerów.

Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013 narzuca na wnioskodawców/beneficjentów dobór członków partnerstwa jedynie spośród tych wymienionych w punkcie „Typ beneficjentów” w zapisach dotyczących danej Osi Priorytetowej oraz w Szczegółowym opisie osi priorytetowych RPO WiM odnośnie danego Działania/Poddziałania.

W ramach Indykatywnego wykazu indywidualnych projektów kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 realizowane są dwa projekty partnerskie, tj.:

- a) „Rozbudowa infrastruktury szerokopasmowego dostępu do Internetu i sieci PIAP-ów w Województwie Warmińsko-Mazurskim”;
- b) „Zintegrowany system promocji turystycznej obszaru Kanału Elbląskiego” wchodzącego w skład Programu Rozwoju Turystyki Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego na lata 2004-2006 z perspektywą lat 2007-2013.

W danym okresie sprawozdawczym oba projekty były na etapie oceny formalnej wniosku o dofinansowanie projektu.

Partnerstwo projektowe w RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013 jest premiowane na etapie oceny merytorycznej w ramach kryterium *Komplementarność i spójność z innymi przedsięwzięciami w ramach różnych programów operacyjnych i pomocy zewnętrznej*

Dzięki partnerskim projektom, podmioty je tworzące mogą wymieniać się doświadczeniami, mogą budować wspólną strategię przedsięwzięcia a tym samym służyć

wspólnemu celowi, zmierzającemu do rozwiązywania problemów opisanych w dokumentach programowych.

Informacje na temat ogłaszanych konkursów umieszczane były w prasie lokalnej oraz na stronie internetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013. Zapewniono wszystkim równy dostęp do powyższych informacji.

▪ na etapie monitorowania:

Skład Komitetu Monitorującego RPO WiM wyłoniono w oparciu o zasadę partnerstwa zapewniając uczestnictwo strony rządowej, samorządowej oraz partnerom społecznym i gospodarczym, w tym zajmującym się zagadnieniami równości szans kobiet i mężczyzn. Instytucja Zarządzająca przy powoływaniu Komitetu dążyła do zrównoważonego udziału przedstawicieli poszczególnych grup, którzy jednocześnie będą w stanie utrzymać najwyższą efektywność pracy.

W skład instytucjonalny Komitetu Monitorującego wchodzi również partner zajmujący się zagadnieniami środowiskowymi oraz organizacja pozarządowa „Inicjatywa Kobiet Aktywnych”, której celem jest między innymi upowszechnianie i ochrona praw kobiet oraz działalność na rzecz równych szans/praw kobiet i mężczyzn oraz umożliwienie samorealizacji w życiu społecznym, politycznym, zawodowym, gospodarczym i w rodzinnym.

Jednocześnie IZ zapewniała równy dostęp do informacji nt. realizacji Programu. Społeczeństwo, poprzez informacje umieszczane na stronach internetowych, miała możliwość zapoznania się ze ścieżką oceny poszczególnych wniosków składanych przez beneficjentów, listą projektów wybranych do dofinansowania i dla których podpisano umowę o dofinansowanie. Ponadto na stronach internetowych i w prasie lokalnej umieszczane były informacje na temat wykorzystania funduszy unijnych w ramach RPO WiM na lata 2007-2013.

▪ na etapie ewaluacji:

Udział partnerów społeczno-gospodarczych, władz samorządowych i organizacji pozarządowych w analizie ewaluacji dotyczących realizacji programu (w formie spotkań, z wykorzystaniem stron internetowych).

Na początku 2009 roku (05.02) na IV posiedzeniu Komitetu Monitorującego RPO WiM Wykonawcy przedstawili wyniki i rekomendacje ze zrealizowanych przez nich w 2008 r. badań ewaluacyjnych pn. „Ocena systemu zarządzania i wdrażania Regionalnego programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 w zakresie wczesnej identyfikacji barier” oraz „Ewaluacja systemu wyboru projektów”.

Ponadto w dniu 15 września 2009 r. na VII posiedzeniu Komitetu Monitorującego RPO WiM została zaprezentowana informacja zbiorcza o wykorzystaniu rekomendacji sformułowanych w wyniku przeprowadzonych w roku 2008 badań ewaluacyjnych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013.

Na kolejny okres sprawozdawczy (2010) zaplanowana została publikacja raportu końcowego z badania ewaluacyjnego zrealizowanego w roku 2009 pt. „Ocena trafności i skuteczności działań informacyjno-promocyjnych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 w kontekście potrzeb informacyjnych beneficjentów programu oraz zwiększenia aktywności potencjalnych beneficjentów RPO WiM w sięganiu po wsparcie z UE” oraz trzech rodzajów broszur nt. dobrych praktyk, które zostaną przekazane

członkom Komitetu Monitorującego RPO WiM, JST, jednostkom organizacyjnym JST, NGO'som i wybranym przedsiębiorcom.

Dodatkowo na stronie internetowej www.rpo.warmia.mazury.pl prowadzona jest zakładka „Ewaluacja programu”, na której zamieszczane są wszelkie informacje związane z ewaluacją RPO WiM.

Rekomendacje sformułowane przez partnerów społeczno-gospodarczych, władze samorządowe i organizacje pozarządowe.

Rekomendacje z badań ewaluacyjnych są opracowywane przez wykonawcę badania ewaluacyjnego. Konkretna lista z rekomendacjami wynikającymi z przeprowadzonego badania jest konsultowana z adresatami tych rekomendacji a następnie poddane pod opinię Zarządu. Zarząd Województwa podejmuje decyzję o tym, które rekomendacje i w jaki sposób będą wdrożone.

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dniu 26 stycznia 2009 r. podjął decyzję o sposobie wdrożenia rekomendacji zaproponowanych przez ewaluatorów w raportach z badań zrealizowanych w roku 2008.

Bieżąca ewaluacja umożliwia wczesne zidentyfikowanie ewentualnych rozbieżności z przepisami wspólnotowymi, a dotychczasowe ewaluacje takich rozbieżności nie wskazały.

Raport o wpływie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 (RPO WiM) na środowisko stanowi załącznik do niniejszego sprawozdania.

2.3 Opis napotkanych problemów wraz z podjętymi działaniami zaradczymi

Zidentyfikowane problemy i utrudnienia we wdrażaniu programu.

- a) Brak Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych.
- b) Brak zatwierdzonego Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy publicznej na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo – rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych (ogłoszony dopiero 7 grudnia 2009 r.). Brak ww. Rozporządzenia uniemożliwił uruchomienie procedury związanej z przygotowaniem dokumentacji konkursowej w ramach Działań/Poddziałań:
 - 1.1.1 Inwestycje w infrastrukturę badawczą instytucji B + RT oraz specjalistyczne ośrodki kompetencji technologicznych,
 - 1.1.3 Inwestycje infrastrukturalne tworzące powiązania kooperacyjne pomiędzy jednostkami naukowymi i badawczo-rozwojowymi a przedsiębiorstwami,
 - 6.1.1 Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
 - 6.2.1 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
 - 7.1 Tworzenie infrastruktury społeczeństwa informacyjnego.
- c) Późne wejście w życie Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy przez fundusze pożyczkowe i poręczeniowe w ramach regionalnych programów operacyjnych. Brak ww. Rozporządzenia uniemożliwił uruchomienie procedury związanej z przygotowaniem dokumentacji konkursowej w ramach Działania 1.2

– *Wzrost potencjału Instytucji otoczenia biznesu*, Poddziałania 1.2.2 – *Fundusze poręczeniowe i pożyczkowe*, a co za tym idzie realizację indykatywnego projektu pt. „Dokapitalizowanie funduszy pożyczkowych i poręczeniowych”, na który zarezerwowane było aż 100 000 000 zł.

- d) Oczekiwanie na interpretację Komisji Europejskiej przepisów dotyczących rozpoczęcia terminu kwalifikowalności wydatków oraz sposobu oceny tzw. „efektu zachęty” w przypadku dużych przedsiębiorstw. Konkurs w ramach Poddziałania 1.1.6 *Wsparcie na nowe inwestycje dla dużych przedsiębiorstw* został ogłoszony dopiero 15 października 2009 r.
- e) Zbyt optymistyczne harmonogramy postępu rzeczowo - finansowego dołączane do umowy o dofinansowanie (na etapie rozliczania wniosku o płatność beneficjenta zachodzi konieczność aneksowania umowy, co wydłuża termin wypłacenia środków na realizację projektu beneficjentowi),
- f) Długi czas oceny wniosków o dofinansowanie projektu,
- g) Długi czas przekazywania płatności beneficjentom,
- h) Brak podręcznika z definicjami wskaźników jednolitymi dla wszystkich RPO

Działania zaradcze podjęte i planowane do podjęcia przez IZ.

- a) Ze względu na brak zatwierdzonych poszczególnych Rozporządzeń Ministra Rozwoju Regionalnego część konkursów w 2009 r. została wstrzymana; jako środek zaradczy planuje się zwiększenie liczby konkursów w następnych latach.
- b) Po wejściu w życie (15 czerwca 2009 r.) brakującego Rozporządzenia IZ RPO WiM rozpoczęła realizację indykatywnego projektu pt. „Dokapitalizowanie funduszy pożyczkowych i poręczeniowych”, na który zarezerwowane było aż 100 000 000 zł.
- c) IZ RPO WiM w 2009 r. wprowadziła zmiany proceduralne polegające na skróceniu terminów przewidzianych na ocenę formalną, merytoryczną i strategiczną, ponadto zredukowano liczbę poprawek i czas na nie przewidziany.
- d) IZ w sytuacji opóźnienia w przekazaniu dokumentów wysyłała do beneficjentów pismo ponagląjące, w sytuacji braku odzewu umowa podpisywana była z kolejnym beneficjentem znajdującym się na liście rezerwowej.
- e) IZ zaplanowała ogłoszenie kolejnych naborów na konkursy, które cieszyły się najmniejszym zainteresowaniem, a w przypadku ponownego braku zainteresowania wśród beneficjentów, po zapoznaniu się z wynikami ewaluacji, zdecyduje o ewentualnej realokacji środków.
- f) W celu zachęcenia potencjalnych beneficjentów do aplikowania o środki unijne, organizowane były dodatkowe spotkanie informacyjne.
- g) KM zmienił kryteria formalne i merytoryczne wyboru projektów o dofinansowanie. (przyznano dodatkowe punkty przedsiębiorcom deklarującym utrzymanie dotychczasowych miejsc pracy, co pozwoli uniknąć eskalacji zwolnień, która mogła nastąpić w obecnej sytuacji gospodarczej).

2.4 Zmiany w kontekście realizacji programu operacyjnego (w stosownych wypadkach)

W 2009 r. IZ RPO WiM podjęła szereg działań mających na celu usprawnienie i przyspieszenie realizacji Programu z uwagi na zmieniającą się sytuację społeczno-ekonomiczną w regionie, w tym m.in.:

1. W zakresie kontraktacji środków:

- przyspieszono ogłaszanie konkursów w 2009 r. poprzez zwiększenie ilości konkursów oraz dostępnej w nich alokacji (o około 100 mln euro). W 2009 r. ogłoszono 27 konkursów na łączną kwotę dofinansowania 1 203 899 656,00 zł,
 - ogłoszono konkursy przed wydaniem przez MRR rozporządzenia w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych z wyłączeniem beneficjentów bądź typów projektów, których dofinansowanie stanowiłoby pomoc publiczną,
 - skrócono termin naboru wniosków w konkursach zamkniętych do 30 dni oraz przeprowadzono nabory wniosków w formule otwartej do 300% alokacji przeznaczonej na konkurs (wyjątkowo),
 - skrócono terminy poszczególnych etapów oceny wniosków (ocena formalna: do 50 dni, było 60 dni; ocena merytoryczna do 45 dni, było 50 dni; ocena strategiczna do 20 dni, było 25 dni),
 - ograniczono liczbę możliwych do złożenia poprawek do wniosków:
 - w trakcie oceny formalnej w konkursach przeprowadzonych przez IP i IP II do 1 poprawki (były 2) natomiast w konkursach przeprowadzonych przez IZ do 2 poprawek,
 - w trakcie oceny merytorycznej w konkursach przeprowadzonych przez wszystkie instytucje do 1 poprawki,
 - skrócono terminy na dokonywanie poprawek we wnioskach (w trakcie oceny formalnej odpowiednio do 5 i 3 dni (było 7 i 5), natomiast w trakcie oceny merytorycznej do 10 dni (było 10 i 5),
 - przyspieszono ocenę formalną wniosków poprzez zaangażowanie w ocenę projektów pracowników wszystkich Biur Projektów (niezależnie od przypisania do poszczególnych osi priorytetowych) oraz zlecono ocenę projektów w godzinach nadliczbowych,
 - przyspieszono ocenę merytoryczną wniosków poprzez zwiększenie liczby ekspertów (przeprowadzenie drugiego, uzupełniającego naboru do bazy ekspertów) oraz organizację posiedzeń Komisji Ocen Projektów po godzinach pracy,
 - dostosowano kryteria formalne i merytoryczne wyboru projektów w osi priorytetowej I „Przedsiębiorczość” oraz osi priorytetowej VI „Środowisko przyrodnicze” do obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej regionu. W celu przeciwdziałania redukcji zatrudnienia w firmach zmodyfikowano kryteria wyboru projektów w ramach osi priorytetowej I „Przedsiębiorczość” tak, aby przedsiębiorcy deklarujący zachowanie istniejących miejsc pracy mogli również otrzymać dofinansowanie realizacji swoich projektów (dotychczas punktowane były jedynie nowoutworzone miejsca pracy),
 - wprowadzono w procedurze odwoławczej jeden środek odwoławczy oraz jednoinstancyjność postępowania w systemie realizacji Programu: protest składany jest odpowiednio do IZ, IP, IP II - termin jego rozpatrzenia wynosi 30 dni,
 - wprowadzono możliwość dokonywania cesji wierzytelności z umowy o dofinansowanie projektu na rzecz banku (forma zabezpieczenia kredytu udzielanego przedsiębiorcom przez banki).
2. W zakresie weryfikacji wniosków o płatność oraz wypłacania środków:
- wprowadzono możliwość składania wniosku o płatność wyłącznie w wersji elektronicznej (w postaci papierowej dostarczane są załączniki) co w znaczący sposób uprościło przygotowanie wniosku i zmniejszyło liczbę popełnianych błędów,
 - wprowadzono zmianę sposobu analizy harmonogramów rzeczowo-finansowych polegającej na zatwierdzaniu płatności w przypadku zgodności kwot wydatków ujętych w skali roku, a nie kwartału. Wcześniej w przypadku poniesienia wydatków przez beneficjentów w innym kwartale niż wcześniej zakładano, wymagane było

dokonanie zmian w harmonogramie, co opóźniało proces weryfikacji wniosków o płatność i wypłatę środków,

- skrócono terminy na dokonywanie poprawek we wnioskach o płatność w zależności od ilości błędów (było 14, potem 7),
- przekazywanie informacji o popełnionych błędach we wnioskach o płatność drogą elektroniczną (poprzez system informatyczny) oraz pisemną wraz z wydrukiem z systemu,
- skrócono termin przekazywania płatności beneficjentom do 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku o płatność (było do 3 miesięcy od stwierdzenia, że złożony wniosek o płatność jest poprawny); faktycznie proces trwa 1-2 miesiące,
- wprowadzono możliwość uzyskania zaliczki na realizację projektów przez wszystkich beneficjentów z 30-dniowym terminem jej rozliczenia (maksymalny poziom zaliczki to nawet 85 % przyznanego w umowie dofinansowania),
- umieszczono na stronie internetowej prezentację na temat najczęściej popełnianych błędów przez beneficjentów przy sporządzaniu wniosków o płatność,
- kontynuacja pracy w godzinach nadliczbowych.

Kontynuując proces wdrażania w 2010 r. IZ planuje:

- zmienić system monitorowania i weryfikacji harmonogramów składania wniosków o płatność na comiesięczny (było kwartalnie),
- skrócić terminy na dokonywanie poprawek we wnioskach o płatność do 3 lub 5 dni w zależności od ilości błędów,
- ograniczyć liczbę przypadków, w których zachodziła konieczność aneksowania umów o dofinansowanie:
 - rozliczanie kategorii wydatku przedstawianej we wniosku o płatność w systemie brutto bez względu na stawkę podatku VAT;
 - dodać we wniosku o płatność nowe pole "Wydatki niekwalifikowalne brutto", w którym Beneficjent podaje kwotę przekraczającą wysokość zaplanowanych w umowie o dofinansowanie wydatków kwalifikowalnych brutto (tj. niekwalifikowalne nadwyżki), dzięki czemu z jednej strony kontrolowana będzie całkowita wartość projektu, a z drugiej strony aneks do umowy uwzględniający w/w wydatki będzie sporządzany przy wniosku o płatność końcową,
- zwiększyć ilość szkoleń dla beneficjentów z wypełniania wniosków o płatność oraz najczęściej popełnianych błędów w składanej dokumentacji (I kwartał 4 szkolenia dla 120 osób, planowane na II kwartał są jeszcze 2 dla 300 osób),
- zorganizować konferencję dla samorządowców 23.04.2010 r.,
- indywidualne, dyscyplinujące spotkania Wicemarszałek z beneficjentami najbardziej opóźniającymi się z realizacją projektów,
- ranking beneficjentów na stronie internetowej RPO WiM pod względem przestrzegania harmonogramów składania wniosków o płatność (comiesięczny),
- brak zgody na wydłużanie terminów realizacji projektów,
- zwiększyć o 100% liczbę pracowników weryfikujących wnioski o płatność (wewnętrzne przesunięcia) – ogółem do ok. 30 osób,
- wprowadzić cotygodniowe monitorowanie wyników pracy poszczególnych pracowników weryfikujących wnioski o płatność, sprawdzanie wewnętrznej efektywności oraz wprowadzenie elementu rywalizacji (liczba wezwań, liczba zatwierdzonych wniosków).

3. W zakresie certyfikacji wydatków do KE:

- przyspieszono częstotliwość przekazywania wniosków o płatność do poświadczenia wydatków do IPoC: raz na miesiąc (zgodnie z *Wytycznymi do certyfikacji IZ* może przekazywać wnioski do IPoC nie rzadziej niż raz na kwartał i nie częściej niż raz na miesiąc),
- korzystanie z możliwości współpracy w trybie roboczym pomiędzy IZ, IP, IP II i IPoC, w szczególności w zakresie korekt ewentualnych błędów formalnych w przesyłanych dokumentach, co wpływa na przyspieszenie procesu certyfikacji wydatków,
- przyspieszono proces certyfikacji wydatków poprzez ujmowanie w *Poświadczeniach i deklaracjach wydatków oraz wnioskach o płatność od IZ do IC* wszystkich zatwierdzonych wniosków o płatność oraz wniosków o płatność wypłaconych beneficjentom pomocy publicznej (wcześniej sporządzano deklaracje na podstawie wyłącznie wypłaconych wniosków o płatność).

3. W zakresie kontroli przestrzegania przez beneficjentów prawa zamówień publicznych:

- początkowo dokonano zmiany zapisów w umowie o dofinansowanie związanej z obowiązkami beneficjenta w zakresie przedstawiania dokumentów dotyczących zamówień publicznych. Wcześniej obligowano beneficjentów do złożenia po zakończeniu procedury przetargowej pełnej dokumentacji w celu sprawdzenia zgodności z pzp. Obecnie do wypłaty środków niezbędna jest opinia w zakresie przedmiotowej i podmiotowej zgodności dokumentacji przetargowej z wnioskiem o dofinansowanie. Zgodność z pzp sprawdzana będzie ewentualnie w trakcie kontroli na miejscu (o ile taka kontrola zostanie zaplanowana w rocznym planie kontroli); powyższe skróciło okres weryfikacji wniosków o płatność. Następnie zrezygnowano z opiniowania wszystkich projektów w zakresie przedmiotowej i podmiotowej zgodności dokumentacji przetargowej z wnioskiem o dofinansowanie. Zgodność jest sprawdzana w projektach indywidualnych oraz w projektach w których wartość dofinansowania przekracza 5 mln zł,
- do czasu uzupełnienia wakatów w Biurze Kontroli zawierano umowy cywilno-prawne ze specjalistami zatrudnionymi poza IZ do kontroli przestrzegania przez beneficjentów pzp,
- zlecenie pracy w godzinach nadliczbowych w zakresie badania przedmiotowej i podmiotowej zgodności dokumentacji przetargowej z wnioskiem o dofinansowanie,

Dodatkowo w 2010 r. IZ planuje:

- wprowadzić możliwość dowolnego przenoszenia kwot pomiędzy kategoriami wydatku zaoszczędzonych w ramach jednego postępowania przetargowego bez żadnych % ograniczeń,
- uzupełnić wszystkie wakaty w Biurze Kontroli (kilkakrotnie ogłaszano nabory na stanowiska pracy związane z kontrolą przestrzegania przez beneficjentów pzp, gdyż poprzednie próby zatrudnienia pracowników nie powiodły się z uwagi na brak ofert osób z odpowiednimi kwalifikacjami),
- umieścić na stronie internetowej RPO komunikaty przypominające beneficjentom o obowiązku dostarczenia dokumentacji przetargowej z prowadzonych postępowań (tych, których dotyczy), raportów z audytu wewnętrznego oraz pisemnej interpretacji z Izby Skarbowej o możliwości odzyskania podatku VAT, a także rozesłać je na skrzynki mailowe beneficjentów za pomocą generatora wniosków o płatność,

4. W zakresie kontroli terenowych projektów:

- skrócono czas trwania kontroli terenowych projektów poprzez połączenie informacji pokontrolnej z zaleceniami pokontrolnymi.

W 2009 r. gospodarka Polski wyraźnie odczuła ujemne skutki pogłębiającej się recesji w gospodarce światowej, wywołanej globalnym kryzysem finansowym, przy czym, ujawniły się one szybciej niż przewidywano. Choć w początkowej fazie kryzysu Polska, podobnie jak niektóre inne gospodarki rozwijające się, nie odczuła bezpośrednio jego skutków, to jednak w miarę pogłębiania się tendencji recesyjnych w gospodarce światowej kryzys stopniowo zaczął wpływać także na gospodarkę polską.

Recesja w gospodarkach strefy euro będących głównymi partnerami handlowymi Polski, przez spadek popytu na polskie produkty, spowodowała także zmniejszenie się polskiego eksportu. Bardzo silnie wpłynęła również na najbardziej zorientowaną na eksport część gospodarki – sektor przemysłowy, który na przełomie 2008 i 2009 roku odnotował znaczne spadki produkcji sprzedanej oraz wartości dodanej (z 7,1% w II kwartale 2008 r. do -5,1% w II kw. 2009 r.).

Zagrożeniem wzrostu gospodarczego w Polsce są również niepokojące sygnały płynące z rynku wewnętrznego, szczególnie w kontekście konsumpcji oraz inwestycji. Pogorszenie sytuacji na rynku pracy, które już obecnie znajduje swoje odzwierciedlenie w spadku zatrudnienia i zmniejszeniu realnych wynagrodzeń, może prowadzić do znacznego wzrostu bezrobocia.

Ponadto w trakcie analizy zmian sytuacji społeczno-ekonomicznej Polski w 2009 r. stwierdzono, że:

1. tempo wzrostu gospodarczego było wolniejsze niż w latach 2007-2008 mimo to Polska znalazła się w czołówce najszybciej rozwijających się krajów Unii Europejskiej,
2. nastąpiło znaczne osłabienie działalności inwestycyjnej,
3. w II półroczu 2009 r. szybciej niż oczekiwano spadała inflacja, nadal jednak była wysoka i wyższa od notowanej w większości krajów UE,
4. w okresie listopad 2008 r. – czerwiec 2009 r. stopy procentowe NBP zostały obniżone łącznie o 2,5 pkt proc. i w grudniu 2009 r. osiągnęły wartość odpowiednio dla stopy referencyjnej 3,50%, stopy lombardowej 5,00%, stopy depozytowej 2,00%, stopy redyskontowej weksli 3,75% w skali roku,
5. pod koniec 2008 r. nastąpiło istotne osłabienie kursu złotego, będące skutkiem zaburzeń na rynkach finansowych i związanym z tym odpływem kapitału z gospodarek krajów wschodzących. Silne osłabienie kursu złotego w II połowie 2008 r. i na początku 2009 r., pomimo, że zwiększyło wartość zadłużenia zagranicznego Polski, przyczyniło się do poprawy konkurencyjności polskich produktów i było czynnikiem wspierającym wzrost PKB.

Jednocześnie w celu złagodzenia skutków trwającego globalnego kryzysu finansowego ustawodawca uchwalił w dniu 01.07.2009 r. Ustawę o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców (Dz. U. 2009 nr 125 poz. 1035).

Ponadto mając na uwadze dalsze dostosowanie przepisów prawa polskiego do obowiązujących norm prawa europejskiego nowelizacjami z dnia 05.11.2009 r. (Ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo zamówień publicznych oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych - Dz. U. 2009 nr 206 poz. 1591) oraz 02.12.2009 r. (Ustawa z dnia 2 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw - Dz. U. 2009 nr 223 poz. 1778) dokonano zmian w Ustawie Prawo Zamówień Publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień

publicznych (Dz. U. z 2007 r. nr 233, poz. 1655) poprzez wdrożenie przepisów dotyczących następujących dyrektyw:

1. Dyrektywy 2007/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. zmieniającej dyrektywy Rady 89/665/EWG i 92/13/EWG w zakresie poprawy skuteczności procedur odwoławczych w dziedzinie udzielania zamówień publicznych (Dz. Urz. UE L 335 z 20.12.2007);
2. Dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz. Urz. UE L 134 z 30.04.2004; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 7, str. 132, z późn. zm.);
3. Dyrektywy 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynującej procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych (Dz. Urz. UE L 134 z 30.04.2004, Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 7, str. 19, z późn. zm.).

Ponadto Ustawa z dnia 2 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw zmieniła Ustawę z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114, Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 79, poz. 551) i z dnia 9 stycznia 2009 r. o koncesji na roboty budowlane lub usługi .

W związku z Rozporządzeniem Komisji (WE) NR 1177/2009 z 30.11.2009 r. zmieniającym dyrektywy 2004/17/WE, 2004/18/WE i 2009/81/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do progów obowiązujących w zakresie procedur udzielania zamówień (Dz. U.U.E. z 1.12.2009 r. L 314/64) Prezes Rady Ministrów Rozporządzeniem z dnia 23.12.2009 r. dokonał zmian kwot wartości zamówień oraz konkursów od których uzależniony jest obowiązek przekazywania ogłoszeń urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich (Dz. U. Nr 224, poz. 1795). Ponadto Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 23.12.2009 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczenia wartości zamówień publicznych (Dz. U. Nr 224, poz. 1796) ustalono średni kurs złotego w stosunku do euro na poziomie 3,839.

W 2009 roku dokonano również zmiany aktów prawnych i dokumentów stanowiących system przepływów finansowych w ramach programów operacyjnych realizowanych z udziałem środków europejskich, do których zaliczyć można m.in.:

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240).
2. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241).
3. Rozporządzenia wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
4. Umowy między MRR, MF a BGK.
5. Wytyczne horyzontalne wydane na podstawie ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.).
6. Dokumenty w ramach poszczególnych programów operacyjnych.

Do podstawowych aktów wykonawczych, które mają być wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, istotnych z punktu wdrażania pomocy unijnej należy zaliczyć:

1. Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz przekazywania informacji dotyczących tych płatności (art. 188 ust. 6 ufp).
2. Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie klasyfikacji budżetowej (art. 39 ust. 4 ufp).
3. Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej (art. 41 ust. 2 ufp).
4. Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zapewnienia finansowania lub dofinansowania z budżetu państwa (art. 153 ust. 2 ufp).
5. Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie rejestru wykluczonych (art. 210 ust. 2 ufp).
6. Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie warunków i trybu udzielania i rozliczania zaliczek w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz zakresu i terminów składania wniosków o płatność (art. 189 ust. 4 ufp).
7. Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie warunków, sposobu, trybu, kryteriów i terminów dokonywania oceny na inwestycje, których wartość przekracza 300 mln zł (art. 135 ust. 4 ufp).
8. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wydatków budżetu państwa niewygasających z upływem roku budżetowego (art. 181 ust. 2 ufp).

Ponadto instrumentem, który może złagodzić skutki kryzysu gospodarczego i przyczynić się do wzrostu stopy inwestycji w średnim okresie, jest promocja partnerstwa prywatno-publicznego (PPP) na zasadach nowej ustawy o partnerstwie prywatno-publicznym, która weszła w życie 26 lutego 2009 r. Za pomocą tej ustawy uproszczono proces podejmowania wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych partnerów prywatnych i podmiotów publicznych.

Odnosząc się do ustawy z dnia 01.07.2009 r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców, należy stwierdzić, że niniejsza ustawa nie wywarła istotnego wpływu na realizację RPO WiM, gdyż przepisy nią wprowadzone przewidywały jedynie udzielenie pomocy pracownikom i przedsiębiorcom w okresie kryzysu finansowego, służące elastycznemu organizowaniu czasu pracy, dostosowanemu do bieżącej sytuacji przedsiębiorcy.

2.5 Zasadnicze modyfikacje w rozumieniu art. 57 rozporządzenia nr 1083/2006 (w stosownych wypadkach)

Nie dotyczy w danym okresie sprawozdawczym.

2.6 Komplementarność pomocy z innymi instrumentami wsparcia

Zgodnie z linią demarkacyjną działania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 są komplementarne do:

- działań w ramach PO Innowacyjna Gospodarka – w szczególności w zakresie: inwestycji w innowacje, badań i rozwoju nowoczesnych technologii, przedsiębiorczości, społeczeństwa informacyjnego,
- działań w ramach PO Infrastruktura i Środowisko – w szczególności w zakresie: transportu, środowiska, energetyki, infrastruktury społecznej,
- działań w ramach PO Rozwój Polski Wschodniej – w szczególności w zakresie: infrastruktury drogowej, instytucji otoczenia biznesu, szkolnictwa wyższego oraz infrastruktury społeczeństwa informacyjnego; działań transgranicznych i międzynarodowych w ramach programów EWT.

Przedsięwzięcia realizowane ze środków EFRR i Funduszu Spójności przyczyniać się będą do sprawnej i efektywnej realizacji celów PO Kapitał Ludzki, w połączeniu z efektami inwestycji infrastrukturalnych, umożliwią szybsze osiągnięcie celów spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej.

Kryteria wyboru projektów

Komplementarność jest sprawdzana na etapie oceny formalnej i merytorycznej wniosków o dofinansowanie projektu. Wnioskodawca wypełnia punkt dotyczący komplementarności projektu z innymi przedsięwzięciami zrealizowanymi w ramach różnych programów operacyjnych (RPO, ZPORR, Sektorowe Programy Operacyjne itp.) i pomocy zewnętrznej, przy czym brane są pod uwagę projekty zrealizowane po 1999 r. Powyższy punkt wypełniany jest, jeżeli projekt jest elementem szerszej strategii realizowanej przez szereg projektów komplementarnych lub też jest powiązany z projektami już zrealizowanymi, w trakcie realizacji lub wybranymi do realizacji. W RPO WiM na lata 2007-2013 komplementarność jest punktowana na etapie oceny merytorycznej (poza Osią priorytetową I „Przedsiębiorczość” i VIII „Pomoc techniczna”).

Kontrola krzyżowa

W zakresie przestrzegania zakazu podwójnego finansowania na etapie weryfikacji wniosku beneficjenta o płatność oraz na podstawie poświadczonych dokumentów finansowo-księgowych przedkładanych przez beneficjenta w ramach RPO WiM pracownicy IZ sprawdzają, czy na kopiach faktur lub kopiach dokumentów o równoważnej wartości dowodowej występuje adnotacja świadcząca, że wydatek został przedstawiony do refundacji w ramach PROW (adnotacja: „Przedstawiono do refundacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”). Pracownicy IZ przeprowadzają również kontrolę krzyżową w ramach RPO, która ma na celu zweryfikowanie czy dany dokument załączony do wniosku o płatność nie został przedstawiony w innym projekcie RPO.

Ponadto, w ramach prowadzonych działań kontrolnych stosowane są odpowiednie mechanizmy z zakresu kontroli krzyżowej. W celu przeprowadzenia kontroli krzyżowej na poziomie RPO WiM oraz kontroli krzyżowej horyzontalnej programu z PROW sprawdzane jest, czy oryginały/kopie dokumentów księgowych oraz oryginały/kopie innych dokumentów o równoważnej wartości dowodowej posiadają jakiegokolwiek adnotacje świadczące, że wydatek został przedstawiony do refundacji w ramach innego programu czy projektu.

W przypadku kontroli krzyżowej Programu weryfikowane jest, czy dokumenty księgowe zawierają w opisie informacje, że wydatek został przedstawiony do dofinansowania w ramach innej Osi/Działania/Poddziałania RPO WiM. Podczas kontroli krzyżowych horyzontalnych z PROW weryfikowane jest, czy dokumenty księgowe zawierają adnotację: „Przedstawiono do refundacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”.

Ponadto w ramach prowadzonych czynności kontrolnych badane są kwestie związane z kontrolą krzyżową w oparciu o listę sprawdzającą zawierającą stosowne pytania:

- Czy na dokumentach finansowo-księgowych znajduje się informacja o sfinansowaniu wydatków z RPO WiM 2007-2013 z EFRR?
- Czy na oryginalnych dowodach księgowych stwierdzono zapisy/informacje mogące świadczyć o finansowaniu projektu z innych źródeł finansowania?

- Czy na oryginalnych dowodach księgowych istnieją zapisy świadczące o finansowaniu wydatku z PROW 07-13 („Przedstawiono do refundacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013)?

W trakcie kontroli na miejscu realizacji projektu wykorzystywany jest dodatkowo mechanizm polegający na opieczętowaniu oryginałów dokumentacji księgowej pieczęcią zawierającą zapis: „Dokument skontrolowano w ramach RPO WiM na podstawie upoważnienia nr...z dnia...”. Tak oznaczona dokumentacja ogranicza możliwość ponownego przedstawienia dokumentu do dofinansowania.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2009 r. nie stwierdzono nadużyć w powyższym zakresie.

Prace Komitetu Monitorującego

W pracy Komitetu Monitorującego RPO WiM 2007-2013 uczestniczą: przedstawiciel IP POKL, przedstawiciel Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, jako IK RPO, przedstawiciel Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, jako IK NSRO, przedstawiciel Ministra właściwego do spraw gospodarki, jako Instytucji Koordynującej Proces Lizboński w Polsce oraz przedstawiciel IZ PROW. W 2008 r. rozszerzono skład Komitetu o partnera zajmującego się zagadnieniami środowiskowymi zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej. Instytucja Zarządzająca przy powoływaniu Komitetu dążyła do zrównoważonego udziału przedstawicieli poszczególnych grup, co umożliwia sprawniejszy przepływ informacji.

Koordinacja działań realizowanych w ramach polityki spójności z działaniami realizowanymi w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej

Prawo wspólnotowe zakazuje wielokrotnego finansowania tego samego typu operacji (typów projektów) z różnych funduszy UE. Na państwach członkowskich ciąży obowiązek zastosowania na poziomie krajowym takich rozwiązań, które wyraźnie określą zakres interwencji poszczególnych funduszy. W celu uniknięcia ryzyka interwencji programów współfinansowanych z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Europejskiego Funduszu Rybackiego zaistniała konieczność wprowadzenia odpowiednich mechanizmów zapewniających koordynację wsparcia.

W 2007 r. została zatwierdzona przez Komitet Koordynacyjny NSRO *Linia demarkacyjna pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej*, która zawiera kryteria rozgraniczające, takie jak zasięg terytorialny prowadzonych działań/ charakter projektów, wartość projektów, rodzaj beneficjenta itd. mające na celu uniemożliwienie wielokrotnego finansowania ze środków różnych funduszy UE.

W celu zapewnienia stosowania linii demarkacyjnej (przestrzegania zapisanych w niej kryteriów demarkacji) oraz praktycznego zapewnienia komplementarności udzielanego wsparcia funduszy strukturalnych z innymi instrumentami finansowymi w tym z PROW 2007-2013 oraz z PO *Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013* zostały wypracowane i są stosowane konkretne mechanizmy, tj.:

- udział przedstawicieli poszczególnych programów operacyjnych w pracach komitetów monitorujących innych programów, a także udział przedstawicieli IZ programami operacyjnymi Polityki Spójności oraz Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa w pracach Komitetu Koordynacyjnego Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (Narodowej Strategii Spójności);
- kontrole krzyżowe projektów (tzw. cross- checking);
- oświadczenia beneficjentów o nie finansowaniu składanych projektów z innych źródeł UE;
- kryteria wyboru projektów w procedurze selekcji projektów - komplementarność jako dodatkowe kryterium (aczkolwiek ma to miejsce dość wybiórczo);
- grupy robocze - poruszanie na forach kwestii związanych z problematyką komplementarności, wypracowywanie wspólnych rozwiązań (głównie na poziomie regionalnych/ międzyregionalnym).

Komitet Koordynacyjny NSRO

W 2009 r., KK NSRO kilkakrotnie zatwierdzał zmiany linii demarkacyjnej, mające na celu doprecyzowanie jej zapisów. Te modyfikacje dotyczyły między innymi grup beneficjentów mogących realizować projekty w poszczególnych obszarach oraz wysokości progów kwotowych.

Przykłady komplementarności projektów dofinansowanych w ramach RPO WiM m.in.:

- **Beneficjent:** Gmina Ostróda

Tytuł projektu: Zagospodarowanie turystyczne nabrzeża jeziora Drwęckiego w Ostródzie - II etap.

Komplementarny z projektami pt:

- „Zagospodarowanie nabrzeża jeziora Drwęckiego w Ostródzie - I etap: Budowa kompleksu sportowo – rekreacyjnego”; ZPORR
- „Rozwój współpracy kulturalnej i turystycznej pomiędzy Gminą Miejską Ostróda i Powiatem Taurage”; INTERREG IIIA
- „Ostróda Reggae Festiwal - skuteczna promocja regionu”; ZPORR
- „Kampania promocyjna oraz opracowanie Strategii Rozwoju Turystyki Regionu dla Mazur Zachodnich”; ZPORR

- **Beneficjent:** Gmina Miejska Iława

Tytuł projektu: Zagospodarowanie turystyczne nabrzeży lokalnych akwenu w Iławie – etap III Budowa sceny i zadaszenia amfiteatru w Iławie.

Projekt jest częścią szerszego programu rozwoju turystyki w obszarze Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego. Miasto Iława realizuje część tego programu polegająca na zagospodarowaniu turystycznym nabrzeży lokalnych akwenu w Iławie. Całkowity koszt realizacji tej części został oszacowany w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym na prawie 38 mln zł. W jej skład wchodzi:

- Etap I - zagospodarowanie turystyczne brzegów rzeki Iławki i jeziora Jeziorak. Planowane zakończenie inwestycji o całkowitej wartości blisko 13 mln zł to 2011rok;
- Etap II - budowa Centrum Turystyczno-Rekreacyjnego w Iławie (wartość blisko 25 mln zł; prace rozpoczęto już w 2004 roku a zakończenie planowane jest na 2010 rok.);
- Etap III - jest tożsamy z zakresem niniejszego projektu. W ramach "Programu Kanałowego" Miasto Iława będzie realizować inwestycje pn. "Budowa obwodnicy północnej o wartości 48 mln zł (zakończenie 2011r.)

Również sąsiednie samorządy realizują pewne inwestycje, które doskonale uzupełniają przedmiotowy Projekt (Powiat Iławski, Gmina Iława). Są to następujące przedsięwzięcia:

- budowa drogi ze ścieżką rowerową wzdłuż wsch. brzegu Jez. Jeziorak, budowa ciągów rowerowych w Siemianach oraz budowę drogi powiatowej Iława-Boreczno do mostu nad Kanałem w miejscowości Duba wraz z budową parkingu.
- ponadto miasto planuje wybudować do końca 2010 roku ekologiczną mini przystań nad jeziorem Jeziorak za ok. 3 mln zł. Miasto podejmuje różne inicjatywy których celem jest wzrost jego atrakcyjności turystycznej. Jest między innymi jednym ze współzałożycieli Lokalnej Organizacji Turystycznej Pojezierza Iławskiego i Dorzecza Drwęcy. Zrealizowała ona w 2007 r. przedsięwzięcie -projekt partnerski o wartości ponad 206 tys. Euro współfinansowany z EFRR: "Produkt Turystyczny Szansa Aktywizacji Społeczeństw Obszaru Pojezierza Iławskiego, Dorzecza Drwęcy i Regionu Kłajpedy" w ramach Programu INTERREG 3a.

Miasto Iława zrealizowało również w poprzednim okresie programowania inwestycje polegająca na modernizacji zabytkowego obiektu Kinoteatru w Iławie (Projekt realizowany w ramach ZPORR na wartość dofinansowania EFRR - 3795969 zł; Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – 20000 zł.

▪ **Beneficjent:** Gmina Pasłęk

Tytuł projektu: Nowoczesna szkoła – przyjazna wszystkim

Projekt jest komplementarny z PO Kapitał Ludzki, w ramach Priorytetu IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, Działanie 9.5 *Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich* realizowane są 4 projekty:

- „Nasza szkoła szkołą równych szans”
- „Uwierz w siebie”
- „Moja szkoła dba o Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego”
- „Bezpieczny uczeń”

Działanie 9.1 *Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty*, Poddziałanie 9.1.2 *Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych*, Gmina Pasłęk realizuje 3 projekty:

- „Zdrowa osobowość dziecka podstawa rozwoju młodego Europejczyka”
- „Sukces dla każdego - zajęcia skierowane do uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych”
- „Rozwijamy się wszechstronnie i wyrównujemy szanse w naszej szkole”

▪ **Beneficjent:** Gmina Iława

Tytuł projektu: Budowa Obwodnicy Północnej w Iławie

Projekt jest komplementarny z następującymi projektami:

- Zagospodarowanie turystyczne brzegów rzeki Iławki i jeziora Jeziorak -etap I; realizacja w latach 2009-2011, dofinansowanie z RPO Warmia Mazury 2007-2013,
- Budowa Centrum Turystyczno-Rekreacyjnego - etap II; realizacja w latach 2009-2010, dofinansowanie z RPO Warmia Mazury 2007-2013,
- Budowa sceny i zadaszania amfiteatru -etap III; realizacja w 2009 r., dofinansowanie z RPO Warmia Mazury 2007-2013,
- Poprawa dostępności do terenów inwestycyjnych znajdujących się w strefie przemysłowej przy ulicy Lubawskiej w Iławie w celu aktywizacji gospodarczej - PHARE 2002,
- Uzbrojenie terenów w celu przygotowania działek do prowadzenia działalności gospodarczej przy ulicy Lubawskiej w Iławie - PHARE 2000,

- Zagospodarowanie handlowo-turystyczne terenów nad jeziorem Jeziorak Mały - PHARE RAPID.

▪ **Beneficjent:** Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna”

Tytuł projektu: Stacja przeładunkowa odpadów wraz z sortownią w Działdowie przy ul. Przemysłowej.

Powiązany z zrealizowanymi następującymi inwestycjami:

- Wybudowanie kompostowni osadów ściekowych i odpadów organicznych dofinansowane z środków Phare PL99.
- Budowa i rekultywacja starego składowiska współfinansowanego z Programu SAPARD.
- Modernizacja i rozbudowa składowiska rejonowego w Zakrzewie, dofinansowane ze środków ZPORR.

▪ **Beneficjent:** Gmina Wielbark

Tytuł projektu: Budowa kanalizacji - etap II wraz z modernizacją SUW w Wielbarku

Projekt jest kontynuacją przedsięwzięcia realizowanego w latach 2002-2003 pt.

- „Budowa kanalizacji sanitarnej podciśnieniowej w Wielbarku - Etap I” współfinansowanego ze środków Banku Światowego w ramach Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich.

▪ **Beneficjent:** Gmina Gołdap

Tytuł projektu: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich - MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich - Gmina Gołdap

Projekt jest komplementarny z następującym przedsięwzięciem:

- „Dostosowanie stopnia oczyszczania ścieków do wymogów UE poprzez modernizację oczyszczalni ścieków w Gołdapi”; Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego

▪ **Beneficjent:** Gmina Miasto Elbląg

Tytuł projektu: Budowa elektronicznej platformy edukacyjnej dla ludności regionu elbląskiego na bazie ESIP

Projekt jest komplementarny z następującymi przedsięwzięciami (zrealizowanymi):

- „Rozwój infrastruktury lokalnej w Elblągu” - etap I - Phare ESC 2003. Projekt polegał na stworzeniu Elbląskiego Inkubatora Nowoczesnych Technologii Informatycznych. Był elementem szerszego przedsięwzięcia, polegającego na utworzeniu EINTI oraz Centrum Wystawienniczo-Targowego i Sportowo-Rekreacyjnego, łącznie z infrastrukturą dla rozwoju sektora MSP.
- „Rozwój infrastruktury lokalnej w Elblągu” - etap II - Phare ESC 2003. Projekt dotyczył wyposażenia w sprzęt i urządzenia niezbędne do prawidłowego funkcjonowania EINTI. Polegał na zakupie wyposażenia i oprogramowania służącego m.in. do tworzenia oprogramowania użytkowego dla sektora MSP, tworzenia i obsługi stron www i innych usług informatycznych.

Identyfikacja działań/poddziałów szczególnie adekwatnych dla SUE RMB:

Identyfikacja priorytetów Programu Operacyjnego pod kątem SUE RMB ma charakter czysto informacyjny. Brak jest możliwości promowania projektów za zgodność z priorytetami

SUE RMB ze względu na zaawansowanie wdrażania RPO WiM. Jednakże, w Programie RPO WiM występują następujące priorytety, w których mogą wystąpić projekty komplementarne z priorytetami SUE RMB

Oś priorytetowa I „Przedsiębiorczość”: Działanie 1.1. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, Poddziałanie 1.1.5 Wsparcie MŚP-promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska, Poddziałanie 1.1.10 Przygotowanie strefy przedsiębiorczości.

Oś priorytetowa II „Turystyka”: Działanie 2.1 Wzrost potencjału turystycznego, Poddziałanie 2.1.1 Baza noclegowa i gastronomiczna, Poddziałanie 2.1.3 Infrastruktura sportowo – rekreacyjna, Poddziałanie 2.1.4 Publiczna infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna (kat. int. 57), Poddziałanie 2.1.6 Infrastruktura kultury.

Oś priorytetowa „Środowisko przyrodnicze”: Działanie 6.1 Poprawa i zapobieganie degradacji środowiska poprzez budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury ochrony środowiska, Poddziałanie 6.1.1 Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, Poddziałanie 6.1.2 Gospodarka wodno-ściekowa, Poddziałanie 6.1.3 System odbioru nieczystości z łodzi na jeziorach, Działanie 6.2 Ochrona środowiska przed zanieczyszczeniami i zniszczeniami; Poddziałanie 6.2.1 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

Ilość i wartość zawartych umów w ramach zidentyfikowanych obszarów przedstawia tabela stanowiąca Załącznik nr 10 niniejszego sprawozdania

2.7 Uzgodnienia dotyczące systemu monitorowania

Komitet Monitorujący RPO WiM

W okresie sprawozdawczym odbyło się 5 posiedzeń Komitetu Monitorującego RPO WiM na lata 2007-2013. W trakcie obrad członkowie Komitetu zatwierdzili:

- zmianę kryteriów formalnych i merytorycznych wyboru projektów o dofinansowanie w ramach RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013,
- sprawozdanie okresowe za II półrocze 2008 r. z realizacji RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013
- sprawozdanie roczne za 2008 r. z realizacji RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013
- kryteria merytoryczne punktowe dla Osi priorytetowej VI „Środowisko przyrodnicze” w ramach Poddziałania 6.1.3 *System odbioru nieczystości z łodzi na jeziorach*
- sprawozdanie okresowe za I półrocze 2009 r. z realizacji RPO WiM,
- zmianę kryteriów merytorycznych punktowych dla Osi priorytetowej I „Przedsiębiorczość” w ramach Poddziałania 1.1.6 *Wsparcie na nowe inwestycje dla dużych przedsiębiorstw*.

Ponadto zastosowano tryb obiegowy w celu przyjęcia uchwały w sprawie zmiany zapisów dotyczących przepływów finansowych w RPO WiM zgodnie z nową ustawą o finansach publicznych.

Grupa Sterująca Ewaluacją

W ramach wsparcia Jednostki Ewaluacyjnej RPO WiM przy formułowaniu opisu przedmiotu zamówienia badań ewaluacyjnych, kryteriów wyboru wykonawcy badania ewaluacyjnego oraz kryteriów oceny ofert składanych przez potencjalnych wykonawców

badania, członkowie Grupy Sterującej Ewaluacją RPO WiM uczestniczyli w konsultacjach przeprowadzonych w trybie obiegowym i poświęconych:

- badaniu ewaluacyjnemu pt. „Ocena trafności i skuteczności działań informacyjno-promocyjnych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 w kontekście potrzeb informacyjnych beneficjentów programu oraz zwiększenia aktywności potencjalnych beneficjentów RPO WiM w sięganiu po wsparcie z UE” w dniach 10-17 kwietnia 2009 r.
- badaniu ewaluacyjnemu pt. „Ocena systemu wskaźników Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013” w dniach 14-20 maja 2009 r.

Na etapie realizacji badania ewaluacyjnego „Ocena trafności i skuteczności działań informacyjno-promocyjnych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 w kontekście potrzeb informacyjnych beneficjentów programu oraz zwiększenia aktywności potencjalnych beneficjentów RPO WiM w sięganiu po wsparcie z UE” członkowie GSE RPO WiM otrzymali do konsultacji (w dniach 2–7 grudnia 2009 r.) wstępną wersję raportu końcowego z ww. badania.

Członkowie Grupy Sterującej Ewaluacją RPO WiM uczestniczyli w konsultacjach dot. *Okresowego planu ewaluacji na rok 2010 Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013* w ramach IV posiedzenia Grupy, które odbyło się 27 listopada 2009 r. Powyższy dokument zawiera listę badań ewaluacyjnych oraz działań w zakresie budowy potencjału ewaluacyjnego planowanego do realizacji przez Jednostkę Ewaluacyjną RPO WiM w roku 2010. Został on przygotowany zgodnie z Wytycznymi nr 6 z dnia 30.05.2007 r. MRR w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007-2013. Zarząd WWM przyjął skonsultowany z członkami Grupy Sterującej Ewaluacją RPO WiM plan ewaluacji w dniu 22 grudnia 2009 r.

Rekomendacje i zalecenia wynikające z raportów ewaluacyjnych przeprowadzonych w 2009 r.

W roku 2009 Zarząd WWM jako IZ RPO WiM zlecił realizację dwóch badań ewaluacyjnych z czego jedno pn. „Ocena trafności i skuteczności działań informacyjno-promocyjnych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 w kontekście potrzeb informacyjnych beneficjentów programu oraz zwiększenia aktywności potencjalnych beneficjentów RPO WiM w sięganiu po wsparcie z UE” zakończone zostało w tym samym roku. Celem badania była ocena działań informacyjnych i promocyjnych podejmowanych w ramach RPO WiM oraz wpływu tych działań na aktywność i zdolność absorpcyjną potencjalnych beneficjentów RPO WiM. Na podstawie wniosków otrzymanych z badania ewaluator sformułował następujące rekomendacje:

Należy zróżnicować przekaz promocyjny do poszczególnych grup potencjalnych beneficjentów.

- Przekaz promocyjny do przedsiębiorców powinien położyć nacisk na przełamanie barier percepcyjnych na poziomie zauważenia, zainteresowania i zrozumienia.
- Rozszerzenie palety działań promocyjnych i informacyjnych przez Internet poza realizowane obecnie utrzymywanie stron WWW RPO WiM. Poprawa jakości komunikatów na stronach WWW RPO WiM, w szczególności na stronie www.rpo.warmia.mazury.pl.
- Redagowanie informacji ukazujących się na stronie polegające na systematycznym wykonywaniu czynności typowych dla prasy, tj. kwalifikowaniu materiałów do

udostępniania, ich należytej ekspozycji, redagowaniu i opracowaniu materiałów, obróbce graficznej zdjęć, utrzymywaniu kontaktu z czytelnikiem itd.

- Zmiana niektórych funkcjonalności strony dla osiągnięcia lepszego oznakowania, kompletności i aktualności informacji, kontaktowości, przejrzystości i łatwości nawigacji.
- Redagowanie materiałów Newslettera i aktywne rozszerzanie liczby subskrybentów.
- Stałe powiadamianie e-mailowe redakcji prasy regionalnej i lokalnej o wydarzeniach RPO WiM.
- Wypromowanie kontaktu telefonicznego i e-mailowego z konsultantami z punktów informacyjnych.
- Zwiększenie budżetu na inne działania promocyjne w Internecie oraz utworzenie stanowiska redaktora strony WWW RPO WiM.
- Zaplanowanie i zrealizowanie kampanii promocyjnej skierowanej do ogółu społeczeństwa.
- Uwzględnić w planowanych kampaniach promujących wizerunek RPO WiM tę grupę docelową.
- Należy rozważyć przyjęcie schematu harmonogramu wg celów i grup docelowych oraz przypisanie do nich odpowiedniego instrumentarium szczególnie, że analiza percepcji pokazuje, że każda grupa docelowa wymaga indywidualnego przekazu.
- Modyfikacja komunikatu, aby w warstwie treściowej uwzględniał więcej elementów informacyjno-perswazyjnych.
- Należy poprawić sposób wskaźnikowania wyników działań opisanych w Planie Komunikacji RPO WiM.
- Należy uaktualnić Plan Komunikacji RPO WiM pod względem podstaw prawnych.

Zakończenie drugiego z badań ewaluacyjnych pn. „*Ocena systemu wskaźników Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013*” planowane jest na I kwartał 2010 r.

Na początku 2009 roku (05.02) na IV posiedzeniu Komitetu Monitorującego RPO WiM Wykonawcy przedstawili wyniki i rekomendacje ze zrealizowanych przez nich w 2008 r. badań ewaluacyjnych pn. „*Ocena systemu zarządzania i wdrażania Regionalnego programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 w zakresie wczesnej identyfikacji barier*” oraz „*Ewaluacja systemu wyboru projektów*”.

Ponadto w dniu 15 września 2009 r. na VII posiedzeniu Komitetu Monitorującego RPO WiM została zaprezentowana informacja zbiorcza o wykorzystaniu rekomendacji sformułowanych w wyniku przeprowadzonych w roku 2008 badań ewaluacyjnych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013.

Na kolejny okres sprawozdawczy (2010) zaplanowana została publikacja raportu końcowego z badania ewaluacyjnego zrealizowanego w roku 2009 pt. „*Ocena trafności i skuteczności działań informacyjno-promocyjnych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 w kontekście potrzeb informacyjnych beneficjentów programu oraz zwiększenia aktywności potencjalnych beneficjentów RPO WiM w sięganiu po wsparcie z UE*” oraz trzech rodzajów broszur nt. dobrych praktyk, które zostaną przekazane członkom Komitetu Monitorującego RPO WiM, jst, jednostkom organizacyjnym jst, NGO i wybranym przedsiębiorcom.

Dodatkowo na stronie internetowej www.rpo.warmia.mazury.pl prowadzona jest zakładka „Ewaluacja programu”, na której zamieszczane są wszelkie informacje związane z ewaluacją RPO WiM.

Zarząd WWM w dniu 26 stycznia 2009 r. podjął decyzję o sposobie wdrożenia rekomendacji zaproponowanych przez ewaluatorów w raportach z badań zrealizowanych w roku 2008.

Zarząd WWM dnia 22 grudnia 2009 roku, Uchwałą Nr 79/891/09/3 przyjął Okresowy plan ewaluacji na rok 2010 RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013. W kolejnym okresie sprawozdawczym planuje się przeprowadzenie badań ewaluacyjnych w zakresie:

- a) Oceny sytemu zarządzania i wdrażania RPO WiM (II - III kwartał 2010 r.).
- b) Ewaluacja stopnia wdrożenia polityk horyzontalnych w ramach RPO WiM (II-IV kwartał 2010 r.).
- c) Przegląd stanu wdrażania RPO WiM (IV kwartał 2010 r. – II kwartał 2011 r.).

2.8 Krajowa rezerwa wykonania pomocy

Nie dotyczy w danym okresie sprawozdawczym

3. Postęp wdrażania programu wg priorytetów

3.1 Priorytet I Przedsiębiorczość

3.1.1 Postęp w realizacji celów priorytetu, wraz z analizą postępów

- Informacja na temat rzeczowych i finansowych postępów realizacji priorytetu

Tabela 4. Postęp fizyczny wg priorytetów programu

<i>OŚ PRIORYTETOWA NR I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ</i>													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
Wskaźniki produktu													
1.Liczba projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami, a jednostkami badawczymi(P.3.1.1)	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	36	-	-	110	-	-	-	110
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5
2.Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla przedsiębiorstw. W zależności od wielkości przedsięwzięcia(P.8.2.1)	szt.	Realizacja	0	0	72	-	-	-	-	-	-	72	
		Wartość docelowa	-	-	-	254	-	-	765	-	-	-	765
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	350	-	-	-	-	-	-	350
Mikro	szt.	Realizacja	0	0	34	-	-	-	-	-	-	34	
		Wartość docelowa	-	-	-	163	-	-	489	-	-	-	489
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0

OŚ PRIORYTETOWA NR I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
		Szacowana realizacja	-	-	-	200	-	-	-	-	-	200	
Małe	szt.	Realizacja	0	0	26	-	-	-	-	-	-	26	
		Wartość docelowa	-	-	-	70	-	-	211	-	-	-	211
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Szacowana realizacja	-	-	-	100	-	-	-	-	-	-	100
Średnie	szt.	Realizacja	0	0	12	-	-	-	-	-	-	12	
		Wartość docelowa	-	-	-	17	-	-	53	-	-	-	53
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	50	-	-	-	-	-	-	50
Duże	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	4	-	-	12	-	-	-	12
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	28	-	-	-	-	-	-	28
w przedsiębiorstwach innowacyjnych	szt.	Realizacja	0	0	18	-	-	-	-	-	-	18	
		Wartość docelowa	-	-	-	34	-	-	112	-	-	-	112
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	50	-	-	-	-	-	-	50

OŚ PRIORYTETOWA NR I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
liczba MSP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku,	szt.	Realizacja	0	0	5	-	-	-	-	-	-	5	
		Wartość docelowa	-	-	-	26	-	-	78	-	-	-	78
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	30
liczba projektów BRT w MŚP,	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	0
		Wartość docelowa	-	-	-	10	-	-	30	-	-	-	30
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	20
3.Wartość pożyczek i gwarancji udzielonych przedsiębiorstwom (R.5.8.1:R.5.8.4)	tyś.zł	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	0
		Wartość docelowa	-	-	-	10 000	-	-	110 000	-	-	-	110 000
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla przedsiębiorstw przez pierwsze 2 lata po rozpoczęciu działalności (P.8.2.1)	szt.	Realizacja	0	0	3	-	-	-	-	-	-	-	3
		Wartość docelowa	-	-	-	35	-	-	107	-	-	-	107
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	40	-	-	-	-	-	-	40
Wskaźniki rezultatu													

OŚ PRIORYTETOWA NR I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
1. Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R - etaty badawcze	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	5	-	-	22	-	-	-	22
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
2. Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto): (R.100)	szt.	Realizacja	0	0	251,33	-	-	-	-	-	-	-	251,33
		Wartość docelowa	-	-	-	830	-	-	4 150	-	-	-	4 150
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	950	-	-	-	-	-	-	950
z tego dla kobiet	szt.	Realizacja	0	-	55,7	-	-	-	-	-	-	-	55,7
		Wartość docelowa	-	-	-	415	-	-	2 075	-	-	-	2 075
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	475	-	-	-	-	-	-	475
z tego dla mężczyzn	szt.	Realizacja	0	0	195,63	-	-	-	-	-	-	-	195,63
		Wartość docelowa	-	-	-	415	-	-	2 075	-	-	-	2 075
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	475	-	-	-	-	-	-	475
6. Dodatkowe	mln euro	Realizacja	0	0	0,64	-	-	-	-	-	-	0,64	

<i>OŚ PRIORYTETOWA NR I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ</i>												
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem
inwestycje wykreowane dzięki wsparciu		Wartość docelowa	-	-	-	38	-	-	188	-	-	188
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	10,24	-	-	-	-	-	-

- **Analiza jakościowa Osi priorytetowej I „Przedsiębiorczość”**

W 2009 roku w ramach Osi priorytetowej I „Przedsiębiorczość” zostało ogłoszonych 9 konkursów na łączną kwotę alokacji 90 464 160,14 euro.

Działanie 1.1 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw

- Poddziałanie 1.1.4 Budowa i rozbudowa klastrów o znaczeniu lokalnym i regionalnym – 1 konkurs;
- Poddziałanie 1.1.5 Wsparcie MŚP – promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska – 1 konkurs;
- Poddziałanie 1.1.6 Wsparcie na nowe inwestycje dla dużych przedsiębiorstw – 1 jeden konkurs;
- Poddziałanie 1.1.7 Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw i sektora MŚP w zakresie innowacji i nowych technologii – 1 konkurs;
- Poddziałanie 1.1.8 Wsparcie przedsiębiorstw przemysłowo-naukowych – 1 konkurs;
- Poddziałanie 1.1.9 Inne inwestycje w przedsiębiorstwa – 1 konkurs,
- Poddziałanie 1.1.10 Przygotowanie stref przedsiębiorczości – 1 konkurs.
- Poddziałanie 1.1.11 Regionalny System Wspierania Innowacji – 1 konkurs;

Działanie 1.3 Wspieranie wytwarzania i promocji produktów regionalnych – 1 konkurs.

Ponadto w okresie sprawozdawczym kontynuowano prace związane z oceną projektów, które wpłynęły na ogłoszone konkursy w 2008 roku.

W okresie sprawozdawczym zawarto 631 umów na łączną kwotę dofinansowania 120 233 245,97 euro (495 950 116,32 zł) w tym UE 106 795 684,47 euro (440 521 518,88 zł), co stanowi 51,52% alokacji na lata 2007-2013.

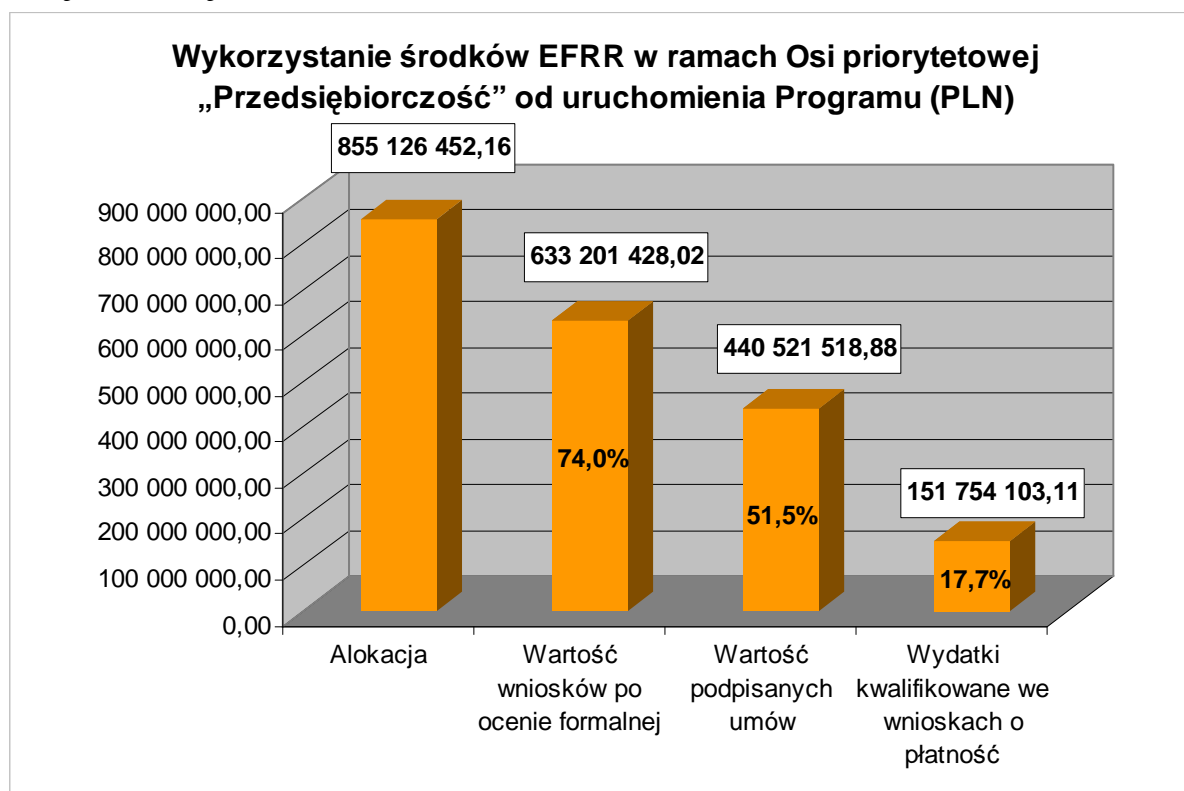
W tym:

- Poddziałanie 1.1.5 Wsparcie MŚP – promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska – 48 umów na łączną kwotę dofinansowania 6 896 751,76 euro (28 448 411,33) zł
- Poddziałanie 1.1.7 Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw i sektora MŚP w zakresie innowacji i nowych technologii – 133 umów na łączną kwotę dofinansowania 28 081 607,28 euro (115 833 821,86 zł);
- Poddziałanie 1.1.8 Wsparcie przedsiębiorstw przemysłowo-naukowych – 1 umowa na łączną kwotę dofinansowania 969 720,24 euro (3 999 999,00 zł);
- Poddziałanie 1.1.9 Inne inwestycje w przedsiębiorstwa – 435 umów na łączną kwotę dofinansowania 52 683 234,66 euro (217 313 074,64 zł);
- Poddziałanie 1.1.10 Przygotowanie stref przedsiębiorczości – 2 umowy na łączną kwotę 2 121 800,62 euro (8 752 215,38 zł);
- Poddziałanie 1.2.2 Fundusze poręczeniowe i pożyczkowe – 2 umowy na łączną kwotę dofinansowania 25 797 595,09 euro (106 412 500,00 zł);
- Poddziałanie 1.2.3 System obsługi inwestora na poziomie regionalnym – 1 umowa na łączną kwotę dofinansowania 1 584 978,26 euro (6 537 876,81 zł);
- Działanie 1.3 Wspieranie wytwarzania i promocji produktów regionalnych – 9 umów na łączną kwotę dofinansowania 2 097 558,07 euro (8 652 217,30 zł).

Zatwierdzonych zostało 475 wniosków o płatność na łączną kwotę dofinansowania EFRR 36 789 765,35 euro (151 754 103,11 zł), co stanowi 17,75% realizacji zobowiązań na 2007-13.

Od uruchomienia programu zawarto 631 umów na łączną kwotę dofinansowania 120 233 245,97 euro (495 950 116,32 zł) w tym UE 106 795 684,47 euro (440 521 518,88 zł), co stanowi 51,52% alokacji na lata 2007-2013. Złożonych zostało 475 wniosków o płatność nadłączoną kwotę dofinansowania EFRR 36 789 765,35 euro (151 754 103,11 zł), co stanowi 17,75 % realizacji zobowiązań na lata 2007-2013.

W listopadzie 2009 r. podpisana została umowa na realizację projektu o charakterze kluczowym dla regionu pt. „*Dokapitalizowanie funduszy pożyczkowych i poręczeniowych*”. Na łączną kwotę dofinansowania 106 412 500,00 zł.

Sektorowa struktura beneficjentów, którzy otrzymali dofinansowanie (na podstawie zawartych umów):

- mikro, mali i średni przedsiębiorcy,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- organizacje pozarządowe.

Największą aktywność w pozyskiwaniu funduszy wykazywali przedsiębiorcy.

Rzeczowe przeznaczenie dofinansowania:

W Osi priorytetowej I „Przedsiębiorczość” w 2009 r. Zarząd WWM zatwierdził do dofinansowania projekty realizujące inwestycje w zakresie:

- zakupu urządzeń niezbędnych do unowocześnienia i rozwoju działalności przedsiębiorstwa w zakresie ochrony środowiska,
- budowy lub rozbudowy infrastruktury przedsiębiorstw, wyposażenia w nowoczesny sprzęt i technologie oraz zmian organizacyjnych i procesowych, ukierunkowanych na zwiększenie ich konkurencyjności,
- rozszerzenia zakresu działalności gospodarczej przedsiębiorstwa,

- dokonywania zasadniczych zmian produkcji, procesu produkcyjnego lub zmianę w zakresie świadczenia usług,
- zakupu urządzeń niezbędnych do unowocześnienia i rozwoju działalności przedsiębiorstwa.
- tworzenia stref przedsiębiorczości – kompleksowe przygotowanie terenów pod inwestycje polegające przede wszystkim na uzbrojeniu terenu,
- wspierania kreowania produktów regionalnych związanych z województwem warmińsko – mazurskim,
- przygotowania programów promocji markowych produktów związanych z województwem warmińsko – mazurskim,
- marketingu regionalnego (promocja regionalnej gospodarki poprzez organizację wydarzeń regionalnych i ponadlokalnych),
- uczestnictwa w targach, konferencjach, seminariach, wystawach itp. organizacji i promocji wydarzeń lokalnych.

Strategia Lizbońska

W celu zapewnienia jak najlepszego wykorzystania środków z funduszu spójności zapewniona została komplementarność poszczególnych instrumentów finansowania. Spójność występuje m.in. pomiędzy Regionalnym Programem Operacyjnym a Strategią Lizbońską.

Głównym celem Strategii Lizbońskiej jest utrzymanie wysokiego tempa wzrostu gospodarczego, sprzyjającego tworzeniu nowych miejsc pracy z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. W ramach Osi priorytetowej I „Przedsiębiorczość” cel ten jest realizowany poprzez wzrost zatrudnienia wynikający z realizacji inwestycji współfinansowanych z EFRR. Wykonanie tego celu badane jest poprzez monitoring wskaźnika rezultatu: „liczba utworzonych miejsc pracy”.

Przykładem projektu wpisującego się w strategię Lizbońską jest **„Zakup innowacyjnych linii produkcyjnych i maszyn celem uruchomienia produkcji nowych, innowacyjnych wyrobów w Zakładach Metalowych ERKO w Jonkowie”**. Cel projektu jest spójny z głównym celem Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, jakim jest spójność ekonomiczna i społeczna Warmii i mazur z regionami Europy.

W wyniku realizacji projektu w sposób istotny poprawi się poziom konkurencyjności firmy, poprzez wdrożenie nowych, innowacyjnych linii produkcyjnych i nowych wyrobów popartych prawami patentowymi. Przyczyni się to również do utrzymania dotychczasowych stanowisk pracy. Działania te, przyczynia się do osiągnięcia Priorytetu 1 – Konkurencyjna gospodarka, a także do Celów Operacyjnych, jakimi jest „Wzrost konkurencyjności firm” i „Wzrost Liczby miejsc pracy”

Stopień realizacji zakładanych wskaźników rzeczowych w ramach Osi priorytetowej I „Przedsiębiorczość”

Nie wszystkie wskaźniki osiągnęły zakładany poziom. Wynika to z faktu, że w 2009 roku ogłoszona została tylko część konkursów. Ze względu na brak rozporządzeń dotyczących udzielania pomocy publicznej konieczne było przesunięcie w czasie zaplanowanych konkursów. Sytuacja ta przełożyła się na poziom realizacji wskaźników w 2009 r.

3.1.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

Niedostosowanie prawa polskiego do wymogów Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska i prawa budowlanego powodowało zakłócenia w osiągnięciu pełnej zgodności z założeniami polityk horyzontalnych UE.

Wdrażanie Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2007 – 2013 było – i jest nadal – utrudnione z powodu przyczyn systemowych, które Zarząd Województwa systematycznie sygnalizuje, ale których rozwiązanie przekracza poziom regionu.

Największym problemem na etapie przygotowania i oceny projektów dla MŚP jest niespójność prawa polskiego w zakresie: prawa budowlanego oraz ochrony środowiska i sporządzania ocen oddziaływania na środowisko. Pierwsze Wytyczne Ministerstwa Rozwoju Regionalnego dotyczące postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych (Wytyczne z 23 listopada 2007 r.) zostały formalnie uchylone 24 kwietnia 2008 r. Brak aktualnych Wytycznych w sytuacji wzmiankowanej wyżej niespójności spowodował, że zawieszono ogłoszone już konkursy, w oczekiwaniu na obowiązującą wersję dokumentu. Pojawienie się dwóch kolejnych wersji Wytycznych, obowiązujących od 30.06.2008 r. i 07.05.2009 stanowi tylko swoistą protezę, gdyż do aktualnie obowiązującej *Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* ciągle brakuje rozporządzeń wykonawczych. W trwających obecnie konkursach na etapie oceny konieczne staje się powoływanie ekspertów w zakresie środowiska oraz często również w zakresie prawa budowlanego, do oceny zgodności każdego z projektów z przyjętymi w dziedzinie środowiskowej założeniami. W sytuacji blisko 600 wniosków złożonych na konkursy w roku 2009 r. w ramach tylko czterech Poddziałań Osi priorytetowej „Przedsiębiorczość” powodowało to zrozumiałe spowolnienie oceny.

3.2 Priorytet II Turystyka

3.2.1 Postęp w realizacji celów priorytetu, wraz z analizą postępów

- Informacja na temat rzeczowych i finansowych postępów realizacji priorytetu

Tabela 4. Postęp fizyczny wg priorytetów programu

OŚ PRIORYTETOWA NR II TURYSTYKA													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
Wskaźnik produktu													
1. Liczba projektów z zakresu turystyki	szt.	Realizacja	0	0	1	-	-	-	-	-	-	1	
		Wartość docelowa	-	-	-	18	-	-	74	-	-	74	
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	32	-	-	-	-	-	-	32
2. Liczba nowopowstałych / zmodernizowanych obiektów turystycznych (hotelarsko - gastronomicznych)	szt.	Realizacja	0	0	1	-	-	-	-	-	-	1	
		Wartość docelowa	-	-	-	3	-	-	13	-	-	-	13
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	18
3. Liczba nowopowstałych / zmodernizowanych obiektów kultury (P.59.1.1;P.59.1.2)	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	1	-	-	8	-	-	-	8
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Wskaźniki rezultatu													

OŚ PRIORYTETOWA NR II TURYSTYKA													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
1. Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto):	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	16	-	-	422	-	-	-	422
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	330	-	-	-	-	-	-	330
z tego dla kobiet	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	8	-	-	211	-	-	-	211
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	191,75	-	-	-	-	-	-	191,75
z tego dla mężczyzn	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	8	-	-	211	-	-	-	211
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	138,25	-	-	-	-	-	-	138,25

- **Analiza jakościowa Osi priorytetowej II „Turystyka”**

W 2009 roku w ramach Osi priorytetowej ogłoszone zostały 4 konkursy na łączną kwotę alokacji 19 409 040,17 euro:

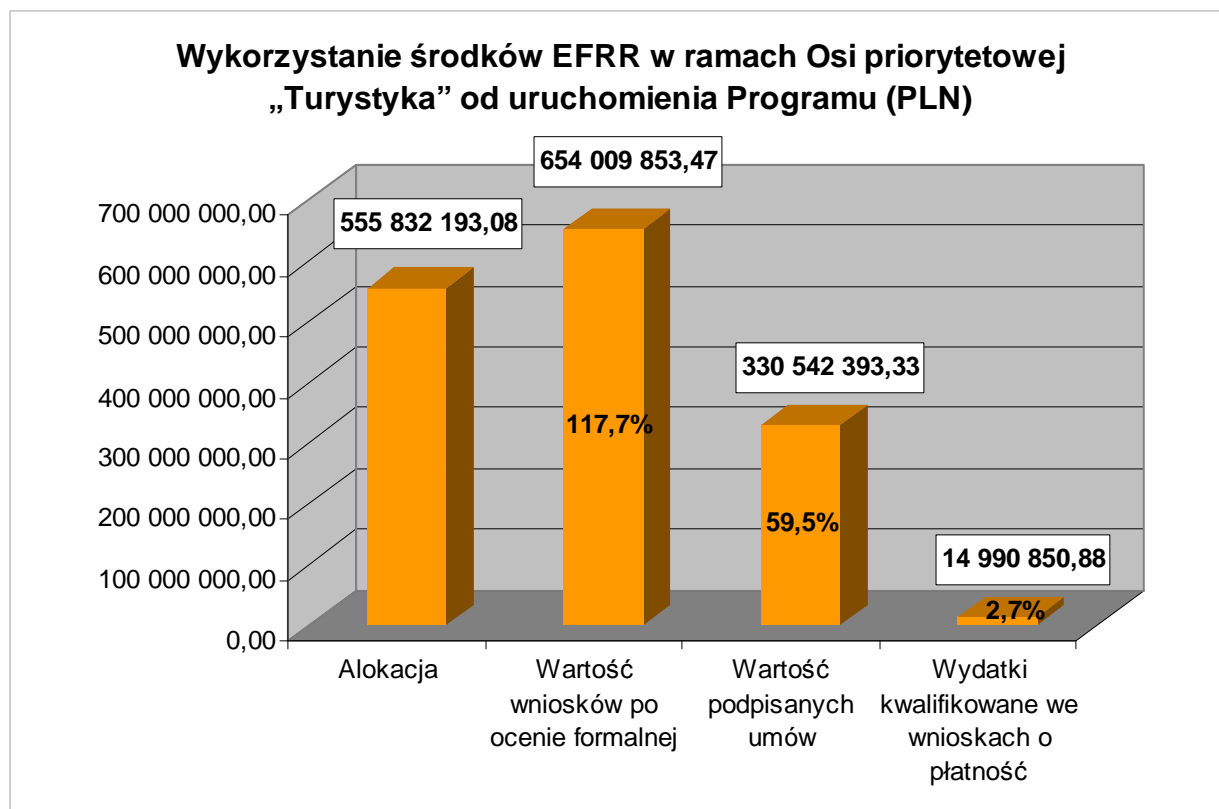
- Działania 2.2 *Promocja województwa i jego oferty turystycznej* - 2 konkursy
- Poddziałania 2.1.2 *Infrastruktura uzdrowiskowa*
- Poddziałania 2.1.4 *Publiczna infrastruktura turystyczna i około turystyczna*

Ponadto w okresie sprawozdawczym kontynuowano prace związane z oceną projektów, które wpłynęły na ogłoszone konkursy w 2008 roku.

W okresie sprawozdawczym podpisano 82 umowy na łączną kwotę dofinansowania 86 228 126,46 euro (355 682 398,82 zł), w tym EFRR 80 133 431,92 euro (**330 542 393,33 zł**), co stanowi **59,47%** alokacji na lata 2007-2013. W tym:

- Poddziałanie 2.1.1 *Baza noclegowa i gastronomiczna* - 26 umów na łączną kwotę dofinansowania 23 169 505,22 euro (95 571 892,07 zł), w tym EFRR 19 694 151,75 euro (81 236 406,55 zł),
- Poddziałanie 2.1.2 *Infrastruktura uzdrowiskowa* – 3 umowy na łączną kwotę dofinansowania 8 228 836,26 euro (33 943 126,70 zł), w tym EFRR 8 228 836,26 euro (33 943 126,70 zł),
- Poddziałanie 2.1.3 *Infrastruktura sportowo-rekreacyjna* – 7 umów na łączną kwotę dofinansowania 25 962 271,87 euro (107 091 775,24 zł), w tym EFRR 23 373 106,99 euro (96 411 729,02 zł), (w tym 4 projekty kluczowe „Zagospodarowanie turystyczne nabrzeży lokalnych akwenu w Iławie – etap II Budowa Centrum Turystyczno-Rekreacyjnego w Iławie, „Budowa Wodnego centrum Rekreacyjno-Sportowego”, „zagospodarowanie turystyczne nabrzeży lokalnych akwenu w Iławie – etap III – Budowa sceny i zadaszania amfiteatru w Iławie”, „Przebudowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego przy ulicy 3 Maja w Ostródzie”)
- Poddziałanie 2.1.4 *Publiczna infrastruktura turystyczna i około turystyczna* – 25 umów na łączną kwotę dofinansowania 7 176 378,24 euro (29 601 842,62 zł), w tym EFRR 7 176 378,24 euro (29 601 842,62 zł), (w tym 4 projekty kluczowe „Odbudowa i budowa ścieżek rowerowych wraz z ciągiem rowerowym wzdłuż Kanału Elbląskiego”, „Urządzenie ogólnodostępnych plaż w miejscowościach Kątno, stare Jabłonki, gm. Ostróda”, „Budowa ścieżek rowerowych wzdłuż wschodniego brzegu jeziora Jeziorak”, „Uzdrowisko w Siemianach – I etap – budowa ścieżek rowerowych”)
- Poddziałanie 2.1.6 *Infrastruktura kultury* – 3 umowy na łączną kwotę dofinansowania 16 603 616,51 euro (68 488 257,76 zł), w tym EFRR 16 603 616,51 euro (68 488 257,76 zł), (w tym 2 projekty kluczowe „Grunwald – zespół działań inwestycyjno-remontowo-konserwatorskich i muzealnych związanych z kompleksowym zagospodarowaniem Pól Grunwaldzkich”, „Budowa nowej siedziby Warmińsko-Mazurskiej Filharmonii w Olsztynie”)
- Działanie 2.2 *Promocja województwa i jego oferty turystycznej* - 18 umów na łączną kwotę dofinansowania 5 087 518,37 euro (20 985 504,43 zł), w tym EFRR 5 057 342,16 euro (20 861 030,68 zł).

Od uruchomienia Programu zawarto 82 umów na łączną wartość dofinansowania 86 228 126,46 euro (355 682 398,82 zł), w tym EFRR 80 133 431,92 euro (330 542 393,33 zł), co stanowi **59,47%** realizacji zobowiązań UE na lata 2007-2013. Złożonych zostało 30 wniosków o płatność na łączną kwotę dofinansowania EFRR 3 634 233,77 euro (**14 990 850,88 zł**), co stanowi **2,70%** całkowitej alokacji EFRR przewidzianej na Oś (w tym 1 wniosek o płatność końcową na wartość dofinansowania EFRR **377 148,88 zł**), co stanowi **2,70%** całkowitej alokacji EFRR przewidzianej na Oś (w tym 1 wniosek o płatność końcową na wartość dofinansowania EFRR **377 148,88 zł**).

Sektorowa struktura beneficjentów, którzy otrzymali dofinansowanie (na podstawie zawartych umów):

- mikro, mali i średni przedsiębiorcy,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- organizacje pozarządowe.

W okresie sprawozdawczym największe zainteresowanie w zakresie pozyskiwania środków unijnych wykazały jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia i przedsiębiorcy. Konkursy ogłaszane w ramach Osi priorytetowej II Turystyka cieszą się dużym zainteresowaniem ze strony Wnioskodawców, wartość złożonych wniosków przekracza zazwyczaj alokację przeznaczoną na konkurs.

Wszystkie projekty wybrane do dofinansowania w ramach Osi priorytetowej Turystyka w rozróżnieniu na poddziałania w ramach RPO WiM 2007-2013 musiały spełnić jednakowe kryteria, aby przejść pozytywnie zarówno ocenę formalną, merytoryczną jak i strategiczną. Dlatego też wszystkie projekty wybrane do dofinansowania prezentują wysoki, zbliżony jakościowo poziom.

Rzeczowe przeznaczenie dofinansowania:

W Osi priorytetowej II „Turystyka” w 2009 r. Zarząd WWM zatwierdził do dofinansowania projekty realizujące inwestycje w zakresie:

- infrastruktury noclegowej, gastronomicznej, uzdrowskiej, sportowo-rekreacyjnej,
- zagospodarowania brzegów jezior, szlaków i atrakcji turystycznych,
- modernizacji ścieżek rowerowych,
- działań promujących walory i ofertę turystyczną województwa.

Spójność celów RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013 z celami Strategii Lizbońskiej

Celem strategii lizbońskiej jest stworzenie na terytorium Europy, do roku 2010, najbardziej konkurencyjnej gospodarki na świecie.

Sama strategia skupia się na czterech kwestiach:

- innowacyjność (gospodarka oparta o wiedzę),
- liberalizacji (rynków telekomunikacji energii, transportu oraz rynków finansowych),
- przedsiębiorczość (ułatwienia w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej),
- spójność społeczna (kształtowanie nowego aktywnego państwa socjalnego).

Podstawowym przesłaniem jest ułatwienie prowadzenia działalności gospodarczej, szczególnie w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw.

W związku z powyższym w Osi priorytetowej II „Turystyka” w Poddziałaniu 2.1.1 *Baza noclegowa i gastronomiczna* wspierani są mali i średni przedsiębiorcy.

Celem Poddziałania jest wzrost potencjału turystycznego poprzez rozwój bazy noclegowej oraz poprawę jakości bazy gastronomicznej.

W ramach w/w Poddziałania podpisano 26 umów, w których łączna suma wskaźnika obligatoryjnego „liczba utworzonych miejsc pracy wynosi” - 634,5

Spójność celów RPO WiM na lata 2007-2013 z celami Strategii Rozwoju Turystki w Województwie Warmińsko Mazurskim

Oś Turystyka realizuje cele Strategii Rozwoju Turystki w Województwie Warmińsko-Mazurskim w zakresie:

1. Poddziałania 2.1.4. Publiczna infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna

a) Cele Strategii Rozwoje Turystyki:

Cel główny: *Zwiększenie kapitału inwestycyjnego w turystyce*

Cel warunkujący: *Rozwój produktu turystycznego Warmii i Mazur*

Kierunek działania 1: *Rozwój produktu wiodącego – turystyka*

b) podpisanych umów – 13 (w tym 1 projekt kluczowy)

2. Poddziałania 2.1.1 Baza noclegowa i gastronomiczna

a) Cele Strategii Rozwoje Turystyki:

Cel główny: *Zwiększenie kapitału inwestycyjnego w turystyce*

Cel warunkujący: *Rozwój produktu turystycznego Warmii i Mazur*

Kierunek działania 2: *Rozwój produktów wspierających – turystyka kulturowa i turystyka biznesowa*

b) podpisanych umów – 24

3. Poddziałania 2.2 Promocja województwa

a) Cele Strategii Rozwoje Turystyki:

Cel strategiczny: *Stworzenie warunków wzrostu konkurencyjności sektora turystyki*

Cel warunkujący: *Zbudowanie spójnego programu promocji regionu*

Kierunek działania 2: *Promocja Warmii i Mazur na wszystkich rynkach źródłowych jako synonimu produktu turystycznego wysokiej jakości.*

b) planuje się podpisanie 20 umów

4. Poddziałania: 2.1.6 Infrastruktura kultury

a) Cele Strategii Rozwoje Turystyki:

Cel główny: *Maksymalne i dynamiczne wykorzystanie predyspozycji turystycznych regionu*

Cel warunkujący: *Rozwój funkcji kulturalnej i ochrona dziedzictwa kulturowego w powiązaniu z potrzebami rozwoju turystyki*

b) podpisanych umów – 3 (projekty kluczowe)

Przykładem jest projekt pt. „Podniesienie standardu hotelu Stary Tartak do poziomu 4*”
Nadrzędnym celem inwestycji jest „Wzrost potencjału turystycznego terenu pojezierza iławskiego poprzez rozbudowę jego bazy noclegowej”. Planowana inwestycja przyczyni się do realizacji:

- **wzrostu konkurencyjności firm** - niezależnie od branży, jak i wielkości przedsiębiorstwa. Konkurencyjność może dotyczyć zarówno firm z sektorów zaawansowanych technologii, jak i przedsiębiorstw opierających swoją działalność o niskie koszty siły roboczej. Jej wzrost powinien dotyczyć wszystkich sektorów, czyli rolnictwa, przemysłu, sfery usług rynkowych (w tym turystyki) i nierynkowych. Wyższa konkurencyjność gospodarki wpłynie jednocześnie na możliwości świadczenia usług związanych ze starzeniem się społeczeństwa, a także możliwości realizacji wizji społeczeństwa informacyjnego,

- **wzrostu potencjału turystycznego** - już w poprzedniej strategii turystyka była traktowana jako jedna z wiodących dziedzin Warmii i Mazur. Obecny cel operacyjny zakłada wzrost potencjału turystycznego przy poszanowaniu wymagań środowiska przyrodniczego. W tym celu przewidywanych jest kilka grup działań: opracowanie koncepcji produktów turystycznych, wspieranie rozwoju odpowiedniej infrastruktury, poprawa jakości oferty turystycznej, współpraca na rzecz rozwoju turystyki oraz lepsza informacja i promocja,

- **wzrostu liczby miejsc pracy** - zakładany cel powinien nastąpić częściowo poprzez realizację wcześniej omawianych celów.

Jednak główne działania przybliżające realizację tego celu koncentrują się na tworzeniu warunków dla powstawania nowych działalności, zakładania nowych przedsiębiorstw oraz rozwijania - poprzez wzrost zatrudnienia - już istniejących firm,

- **tworzenia społeczeństwa informacyjnego** - nowoczesna gospodarka oparta jest nie tylko na wiedzy, ale również na szybkim przepływie rzetelnych informacji. Dlatego tzw. społeczeństwo informacyjne jest celem np. Strategii Lizbońskiej.

Postęp rzeczowy

W okresie sprawozdawczym nastąpił postęp rzeczowy w realizacji Osi priorytetowej II „Turystyka”. Zakończony został 1 projekt. Zmianie uległa wartość wskaźników produktu i rezultatu na poziomie Programu, które zostały przedstawione w Tabeli 4.

Na obecnym etapie realizacji RPO WiM na lata 2007-2013 większość zakładanych wskaźników programowych w ramach Osi Turystyka została osiągnięta, a nawet przekroczona. Powodem przekroczenia wartości wskaźników może być m.in. trudność w oszacowaniu wartości docelowych na etapie programowania. Jedynie wskaźnik dotyczący „liczby nowopowstałych / zmodernizowanych obiektów kultury” nie został osiągnięty, przy czym należy zauważyć, że planowane wsparcie w ramach konkursów oraz projektów kluczowych dla Poddziałania 2.1.5 dziedzictwo kulturowe oraz 2.1.6 infrastruktura przyczyni się do osiągnięcia wartości w/w wskaźnika.

Realizacja „Programu Rozwoju Turystyki Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego na lata 2004-2006 z perspektywą lat 2007-2013”

Łączna liczba przedsięwzięć wchodzących w skład zintegrowanego projektu rozwoju lokalnego wynosi 32. Do końca 2009 r. podpisanych zostało 11 umów na wartość dofinansowania 63 968 781,86 zł.

1. Zagospodarowanie turystyczne nabrzeży lokalnych akwenu w Iławie- etap II. Budowa centrum turystyczno- rekreacyjnego.
2. Zagospodarowanie turystyczne nabrzeży lokalnych akwenu w Iławie- etap III. Budowa sceny i zadaszania amfiteatru.
3. Odbudowa i budowa ścieżek rowerowych z ciągiem spacerowym wzdłuż Kanału Elbląskiego.
4. Urządzenie ogólnodostępnych plaż w miejscowościach Kątno, Stare Jabłonki, Warlity Wielkie, gm. Ostróda.
5. Budowa Obwodnicy Północnej w Iławie.
6. Budowa ścieżek rowerowych wzdłuż wschodniego brzegu jeziora Jeziorak.
7. Uzdrowisko w Siemianach- I etap- budowa ciągów pieszych.
8. Przebudowa drogi powiatowej nr 1329 w Iławie , ul. Dąbrowskiego i ul. Zalewskiej.
9. Budowa drogi gminnej Szalkowo - Tynwałd – Makowo.
10. Przebudowa drogi gminnej o nawierzchni ulepszonej Dziśnity (trasa E7) - Szymonówko Gmina Małdyty.
11. Przebudowa drogi gminnej Miłomłyn – Winiec.

Na 2010 r. w ramach Osi priorytetowej II „Turystyka” zaplanowano 2 konkursy:

- Poddziałanie 2.1.5 *Dziedzictwo kulturowe* – (luty 2010 r.), alokacja na konkurs 1 182 151,52 euro,
- Poddziałanie 2.1.6 *Infrastruktura kultury* – (marzec 2010 r.), alokacja na konkurs 4 795 583,90 euro.

3.2.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

Zagrożeniem dla realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego w ramach Osi priorytetowej II „Turystyka” w okresie sprawozdawczym był brak zatwierzonego Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy publicznej na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo-rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych. Notyfikacja przez Komisję Europejską w/w rozporządzenia spowodowała przesunięcie konkursu na Działanie 2.1 *Wzrost potencjału turystycznego*, Poddziałanie 2.1.2. *Infrastruktura uzdrowiskowa* z lutego na lipiec 2009 r.

Okolicznością wpływającą w sposób bezpośredni na realizację programu w 2009 r. były zmiany w Ustawie o finansach publicznych. Konsekwencją ww. zmian jest dostosowanie obowiązujących umów o dofinansowanie projektów do nowej ustawy. W rezultacie aneksowanie umów wydłuża proces wypłat środków unijnych, a tym samym rozliczanie finansowe beneficjentów.

W okresie sprawozdawczym w ramach Osi Priorytetowej II Turystyka nie odnotowano istotnego wpływu światowego kryzysu ekonomicznego na realizację programu.

3.3 Priorytet III Infrastruktura społeczna

3.3.1 Postęp w realizacji celów priorytetu, wraz z analizą postępów

- Informacja na temat rzeczowych i finansowych postępów realizacji priorytetu

Tabela 4. Postęp fizyczny wg priorytetów programu

<i>OŚ PRIORYTETOWA NR III INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA</i>													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
Wskaźniki produktu													
1. Liczba projektów z zakresu edukacji	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	10	-	-	16	-	-	16	
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2. Liczba projektów z zakresu ochrony zdrowia	szt.	Realizacja	0	0	2	-	-	-	-	-	-	2	
		Wartość docelowa	-	-	-	10	-	-	14	-	-	14	
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3. Liczba specjalistycznego sprzętu medycznego dostępnego w regionalnych i ponadlokalnych placówkach opieki zdrowotnej	szt.	Realizacja	0	0	26	-	-	-	-	-	-	26	
		Wartość docelowa	-	-	-	110	-	-	156	-	-	156	
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	77	-	-	-	-	-	-	77
4. Liczba wspartych	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	

OŚ PRIORYTETOWA NR III INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
jednostek edukacyjnych; w tym:		Wartość docelowa	-	-	-	10	-	-	16	-	-	16	
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	0	
		Szacowana realizacja	-	-	-	111	-	-	-	-	-	-	111
szkół wyższych	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	2	-	-	3	-	-	-	3
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
szkół kształcących na poziomie średnim (tj. licea, technika, szkoły zawodowe, szkoły policealne),	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	5	-	-	8	-	-	-	8
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	25	-	-	-	-	-	-	25
innych (nie sklasyfikowanych powyżej)	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	3	-	-	5	-	-	-	5
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	82	-	-	-	-	-	-	82
Wskaźniki rezultatu													
1. Liczba studentów	osoby	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	

OŚ PRIORYTETOWA NR III INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
korzystających z efektów projektu		Wartość docelowa	-	-	-	2 046	-	-	3 300	-	-	3 300	
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	0	
		Szacowana realizacja	-	-	-	5 500	-	-	-	-	-	-	5 500
2. Potencjalna liczba badań medycznych przeprowadzonych sprzętem zakupionym / zmodernizowanym w wyniku realizacji projektu	szt.	Realizacja	0	0	1 951	-	-	-	-	-	-	1 951	
		Wartość docelowa	-	-	-	267 900	-	-	380 000	-	-	-	380 000
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	212 775	-	-	-	-	-	-	212 775

- **Analiza jakościowa Osi priorytetowej III „Infrastruktura społeczna”**

W 2009 roku w ramach Osi priorytetowej III „Infrastruktura społeczna” ogłoszone zostały dwa konkursy na łączną kwotę alokacji 35 663 772,00 euro :

- *Poddziałanie 3.2.1 Infrastruktura ochrony zdrowia*
- *Działanie 3.1 Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną*

Ponadto w okresie sprawozdawczym kontynuowano prace związane z oceną projektów, które wpłynęły na ogłoszone konkursy w 2008 roku.

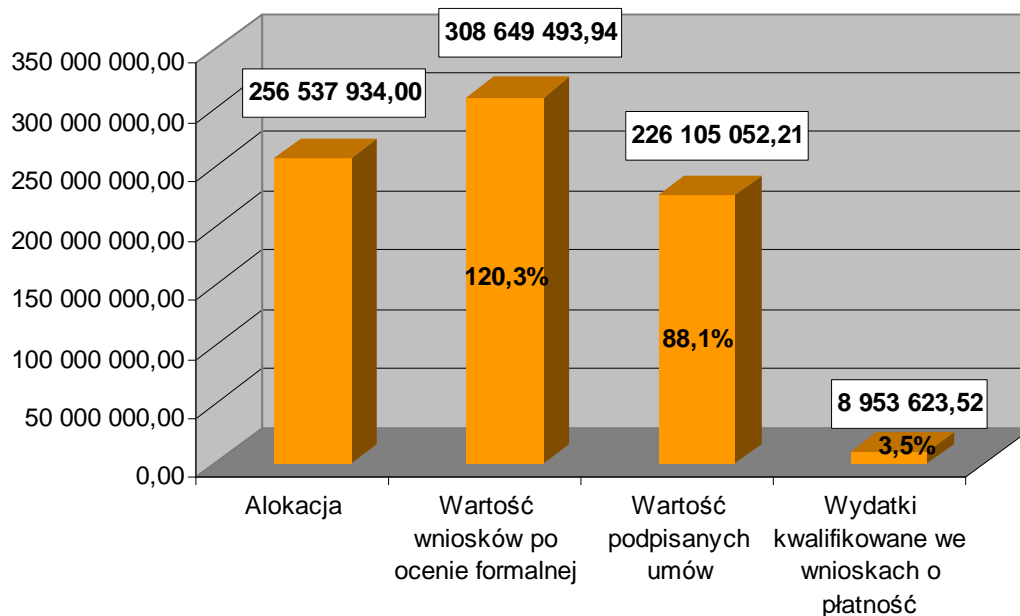
W okresie sprawozdawczym w ramach osi zawarto 70 umów na łączną kwotę dofinansowania 54 814 674,83 euro (226 105 052,21 zł), co stanowi 88,14 % alokacji na lata 2007-2013.

W tym:

- **Poddziałanie 3.2.1 Infrastruktura ochrony zdrowia** - 23 umowy na łączną kwotę dofinansowania 36 629 796,38 euro (151 094 247,08 zł).
- **Poddziałanie 3.2.2 Pozostała infrastruktura społeczna** – 1 umowa na łączną kwotę dofinansowania 3 465 367,93 euro (14 294 296,18 zł).
- **Działanie 3.1 Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną** – 46 umów na łączną kwotę dofinansowania 14 719 510,52 euro (60 716 508,95 zł), (w tym 4 umowy na dofinansowanie projektów kluczowych w ramach projektu indywidualnego: „*Budowa, rozbudowa i unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego, gastronomiczno-hotelarskiego z uwzględnieniem dostosowania do standardów unijnych*”).

Od uruchomienia Programu w ramach Osi priorytetowej III „Infrastruktura społeczna” zawarto 70 umów na łączną wartość dofinansowania EFRR 54 814 674,83 euro (226 105 052,21 zł), co stanowi **88,14%** realizacji zobowiązań UE na lata 2007-2013. Złożonych zostało 44 wnioski o płatność na łączną kwotę dofinansowania EFRR 2 170 628,02 euro (**8 953 623,52 zł**), co stanowi **3,49%** całkowitej alokacji EFRR przewidzianej na Oś.W związku z zakończeniem realizacji 2 projektów odnotowano postęp rzeczowy Programu, który obrazuje tabela dotycząca realizacji wskaźników Programowych.

Wykorzystanie środków EFRR w ramach Osi priorytetowej „Infrastruktura społeczna” od uruchomienia Programu (PLN)

Sektorowa struktura beneficjentów, którzy otrzymali dofinansowanie (na podstawie zawartych umów):

- szkoły wyższe,
- osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- zakłady opieki zdrowotnej działające w publicznym systemie ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe.

Największą aktywność w ubieganiu się o wsparcie wykazały zakłady opieki zdrowotnej działające w publicznym systemie ochrony zdrowia oraz jednostki samorządu terytorialnego.

Rzeczowe przeznaczenie dofinansowania:

W Osi priorytetowej III „Infrastruktura społeczna” w 2009 r. Zarząd WWM zatwierdził do dofinansowania projekty realizujące inwestycje w zakresie:

- modernizacji i rozbudowy istniejących placówek i obiektów świadczących usługi z zakresu edukacji zawodowej,
- rozbudowy, modernizacji wraz z wyposażeniem infrastruktury dydaktycznej w uczelniach wyższych województwa warmińsko-mazurskiego,
- wyposażenia szkół wszystkich typów w sprzęt i pomoce naukowe optymalizujące procesy kształceniu.

Jeśli chodzi o jakość wybranych do dofinansowania projektów, należy stwierdzić, iż przyjęty system wyboru projektów prowadził do wyboru jakościowo najlepszych projektów, które w sposób trwały i efektywny umożliwiały realizację celów Osi priorytetowej III „Infrastruktura społeczna”, co przekładało się na skuteczność realizacji celów Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013. Wybrane do dofinansowania projekty spełniały kryteria formalne, merytoryczne i strategiczne.

Takim przykładem może być projekt pt.: *„Budowa, rozbudowa i unowocześnianie bazy szkolnictwa zawodowego gastronomiczno-hotelarskiego z uwzględnieniem dostosowania do standardów unijnych w Zespole Szkół nr 6 im. Macieja Rataja w Ełku”*. W ramach realizacji projektu planowana jest przebudowa oraz modernizacja istniejącego budynku szkoły oraz budowa 3 nowych budynków – centrum gastronomiczno-hotelarskiego, sali dydaktyczno sportowej oraz budynku dydaktyczno-bibliotecznego. W budynkach powstaną nowoczesne i w pełni wyposażone pracownie do nauki zawodu. Dzięki realizacji projektu możliwe będzie zapewnienie wysokiego poziomu nauczania zawodowego teoretycznego oraz praktycznego na nowo utworzonych kierunkach gastronomii, hotelarstwa oraz turystyki. Wsparcie uzyska 336 uczniów.

Beneficjenci wykazali bardzo duże zainteresowanie pozyskiwaniem środków z EFRR, co za tym idzie nie zaistniało zagrożenie brakiem wystarczającej liczby projektów pod względem finansowym. Żaden z beneficjentów nie odstąpił od podpisania umowy o dofinansowanie. Konkursy w ramach osi priorytetowej III „Infrastruktura społeczna” odbyły się zgodnie z Rocznym harmonogramem ogłaszania konkursów na 2009 r. na projekty realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013. Nie nastąpiła żadna realokacja środków. W ramach zoptymalizowania wydatkowania środków konkurs na Działanie 3.1 Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną zaplanowany na sierpień 2010 r. został przeniesiony na 13 listopada 2009 r.

Na I półrocze 2010 r. w ramach Osi priorytetowej III „Infrastruktura społeczna” nie zaplanowano konkursów.

Projekty realizowane w ramach Osi Priorytetowej III „Infrastruktura społeczna” Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2007-2013 wpisują się w inne programy i strategie obowiązujące dla województwa oraz typowe dla priorytetu:

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2020 r.

Projekty są zgodne ze Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2020 r., a w szczególności z Priorytetem nr 2 Strategii „Otwarte społeczeństwo”, którego celami operacyjnymi są: dostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy, różnorodna i dostępna edukacja, wysoki poziom zabezpieczenia i dostępności usług medycznych.

Według Strategii, wysoki poziom zabezpieczenia i dostępności usług medycznych jest jednym z najistotniejszych warunków jakości życia mieszkańców regionu. Realizacja tego celu jest niezbędna z punktu widzenia przewidywanego wzrostu odsetki populacji w podeszłym wieku, ale również z uwagi na fakt, iż zabezpieczenie medyczne jest niezbędnym czynnikiem bezpieczeństwa dla sektora turystycznego, uzdrowisk oraz potencjalnych inwestorów. Wsparcie w ramach Osi Priorytetowej III „Infrastruktura społeczna” projekty mają na celu rozbudowę, modernizację oraz wyposażenie obiektów ochrony zdrowia, co pozwoli na podwyższenie standardu obiektów, a w rezultacie doprowadzi do lepszej opieki medycznej nad mieszkańcami województwa. Dzięki realizowanym projektom poprawi się sytuacja zdrowotna w województwa warmińsko-mazurskiego. Istotne wsparcie otrzymują także projekty, w wyniku których poprawie ulegnie w województwie opieka paliatywna, długoterminowa oraz kompleksowa infrastruktura służąca wsparciu osób niepełnosprawnych, łącząca funkcje diagnostyczne, rehabilitacyjne, terapeutyczne oraz noclegowe.

Przykładem jest projekt pt.: „*Uruchomienie Centrum Rehabilitacji i Wsparcia w Olsztynie*”. Celem projektu jest realizacja unikatowego w skali Polski, kompleksowego programu rehabilitacji połączonej z zajęciami aktywizującymi zawodowo osoby niepełnosprawne. Efekt bezpośredni zostanie osiągnięty poprzez działalność 3 stref funkcjonalnych w nowo wybudowanym Centrum Rehabilitacji i Wsparcia: I. strefa rehabilitacji – obejmująca diagnostykę, rehabilitację terapeutyczną i sportową, II. strefa terapii zajęciowej - sale terapeutyczne z wyposażeniem: III. strefa mieszkalna złożona z 12 mieszkań jednopokojowych oraz 7 mieszkań dwupokojowych dla potrzeb 2-tygodniowych turnusów rehabilitacyjnych. Planowana przez Wnioskodawcę liczba osób korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektu wyniesie 81 960 osób rocznie. Zostanie utworzonych 36 nowych miejsc pracy.

Jeśli chodzi o edukację, wskazane w Strategii działania to: dążenie do różnorodności edukacji, zwiększanie dostępności szkół, wspieranie realizacji funkcji szkoły oraz wspieranie systemu doskonalenia kadr w oświacie. **Działanie 3.1. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną** Osi priorytetowej III „Infrastruktura społeczna” skoncentrowane jest na stworzeniu warunków dla kształcenia kadr w zawodach dla gospodarki, poprawie jakości kształcenia na wszystkich poziomach oraz stworzeniu możliwości uzyskania przez mieszkańców wyższej jakości kwalifikacji.

Strategia Lizbońska

Przechodząc do Strategii Lizbońskiej, płaszczyzna Strategii dotycząca zagadnień społecznych za priorytetowe działania uważa zwalczanie marginalizacji społecznej, osiągnięcie pełnego zatrudnienia, podkreślanie znaczenia edukacji jako najważniejszego czynnika budowy gospodarki opartej na wiedzy, a także zwiększenie ponadpodstawowych usług ochrony zdrowia. Wybór Osi priorytetowej III „Infrastruktura społeczna” spowodowany jest z jednej strony docenieniem jej roli jako czynnika rozwoju nowoczesnej gospodarki, a z drugiej – niewystarczającą na Warmii i Mazurach dostępnością usług społecznych dobrej jakości.

Działania realizowane w ramach Osi Priorytetowej III „Infrastruktura społeczna” są zgodne z założeniami Strategii Lizbońskiej. Główny cel Osi to: „*Szeroka dostępność do usług społecznych dobrej jakości czynnikiem wzrostu konkurencyjności regionu*”. Cel zostaje osiągnięty poprzez realizację działań dotyczących infrastruktury edukacyjnej oraz zabezpieczenia i dostępności medycznej i opiekuńczej. Podstawowe założenia Strategii Lizbońskiej w obszarze edukacji to: poprawa efektywności i jakości kształcenia, poprawa dostępności edukacji dla wszystkich a także zbliżanie kształcenia do życia. W ramach celów Strategii wyróżnione zostały działania o charakterze priorytetowym, do których zalicza się m.in. inwestowanie w zasoby ludzkie. Według Strategii, europejskie systemy kształcenia powinny zostać dostosowane do potrzeb społeczeństwa opartego na wiedzy, a także zapewnić poprawę poziomu zatrudnienia.

Przykładem projektu wpisującego się w Strategię jest projekt pt.: ***Rozbudowa i unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego, gastronomiczno-hotelarskiego z uwzględnieniem dostosowania do standardów unijnych***. Projekt zakłada rozbudowę i unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego, gastronomiczno-hotelarskiego poprzez rozbudowę i modernizację budynku oraz wyposażenie w sprzęt pracowni gastronomiczno-hotelarskiej w Mrągowskim Centrum Kształcenia. Wsparcie w wyniku realizacji projektu otrzyma 609 uczniów. Zostanie zakupione 593 sztuk sprzętu.

Ponadto Rada Europejska wskazała, iż zasadnicze jest rozwijanie systemów edukacyjnych ściśle dopasowanych do potrzeb poszczególnych grup społecznych

i zawodowych. Należy zauważyć, iż w ramach Działania 3.1 Osi Priorytetowej III „Infrastruktura społeczna” priorytetowo traktowane są inwestycje w szkołach o profilach gastronomicznych i hotelarskich, które kształcą kadre średniego szczebla do pracy w sektorze turystyki, a także projekty szkół wyższych w zakresie kształcenia, poszukiwanych na rynku pracy województwa warmińsko-mazurskiego. Nie zostają finansowane natomiast projekty jednostek edukacyjnych, które oferują dyplomy w dziedzinach o niewielkim znaczeniu lub bez znaczenia dla modernizacji i rozwoju gospodarczego regionu.

Strategia i Rozwoju Edukacji w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2015 roku.

Ponadto baza oświatowa uzyskująca wsparcie w ramach realizacji Osi Priorytetowej III „Infrastruktura społeczna” jest wspierana zgodnie z przesłankami merytorycznymi Strategii Rozwoju Edukacji w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2015 roku. Głównym celem Strategii jest sprawny system edukacji dostosowany do potrzeb gospodarki regionu sprzyjający rozwojowi zasobów ludzkich. Wsparcie w ramach Działania 3.1. ma na celu podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa oraz zwiększenie potencjału innowacyjnego gospodarki i tym samym jest zgodne z celem operacyjnym Strategii, jakim jest *Bogata i atrakcyjna oferta edukacyjna*. Według Strategii, na wszystkich poziomach kształcenia powinna być uwzględniona edukacja multimedialna (np. nauka posługiwania się programami komputerowymi i Internetem w doskonaleniu swoich umiejętności). Spośród 42 projektów, które otrzymały dofinansowanie w ramach konkursu 01/08/3.1 35 zakłada zakup komputerów i sprzętu multimedialnego, np.: komputery stacjonarne, laptopy, oprogramowania, tablice interaktywne, multimedialne pracownie językowe. *Zwiększenie dostępności szkół* to kolejny cel operacyjny Strategii. Zakłada zwiększony dostęp osób niepełnosprawnych do edukacji. W ramach schematu A i schematu B konkursu 01/08/3.1 dofinansowanie 5 projektów zakłada wsparcie obiektów infrastrukturalnych zapewniających dostęp dla osób niepełnosprawnych.

Projekty realizowane w ramach **Działania 3.2. Wysoki poziom zabezpieczenia i dostępności medycznej i opiekuńczej** Osi priorytetowej III „Infrastruktura społeczna” są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2007-2015 oraz Strategią Rozwoju Ochrony Zdrowia w Polsce na lata 2007-2013. Projekty są skierowane na podniesienie jakości ochrony zdrowia a nie na zwiększenie sektora ochrony zdrowia. Beneficjenci, którzy otrzymują środki na konkretne inwestycje działają w publicznym systemie ochrony zdrowia. Cele programów są zrealizowane przez poprawę efektywności funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, maksymalizację korzyści zdrowotnych, zwiększenie efektywności i jakości leczenia oraz dostosowanie infrastruktury ochrony zdrowia do dynamiki długookresowych trendów demograficznych. Realizacja projektów w ramach Działania 3.2. warunkuje zwiększenie dostępności ochrony zdrowia mieszkańcom województwa warmińsko-mazurskiego.

W Osi Priorytetowej III „Infrastruktura społeczna” baza oświatowa wspierana była zgodnie z przesłankami merytorycznymi Strategii Rozwoju Edukacji w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2015 roku.

Biorąc pod uwagę stopień realizacji wskaźników, niektóre wartości wskaźników zostały przekroczone (np.: liczba projektów z zakresu edukacji, liczba studentów/uczniów/kursantów korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów - osoby bezpośrednio korzystające z efektów projektu, liczba projektów z zakresu ochrony zdrowia). Wynika to z bardzo dużego zainteresowania beneficjentów Osią priorytetową III „Infrastruktura społeczna” a także dużą liczbą projektów, które spełniły kryteria formalne, merytoryczne i strategiczne. Sfery oświatowe oraz ochrony zdrowia należą

do obszarów znacząco niedofinansowanych, w związku z tym w momencie rozpoczęcia realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 Wnioskodawcy skorzystali z możliwości dofinansowania placówek oświatowych i placówek ochrony zdrowia.

3.3.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W trakcie wdrażania Osi priorytetowej III „Infrastruktura społeczna” w okresie sprawozdawczym nie wystąpiły prawne ani finansowe bariery opóźniające bądź unieważniające przeprowadzenie konkursów na dofinansowanie projektów. Planowane dofinansowanie zostało zakontraktowane, a realizacja konkursów przebiegła zgodnie z Rocznym harmonogramem ogłaszania konkursów na 2009 r. na projekty realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013.

3.4 Priorytet IV Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast

3.4.1 Postęp w realizacji celów priorytetu, wraz z analizą postępów

- Informacja na temat rzeczowych i finansowych postępów realizacji priorytetu

Tabela 4. Postęp fizyczny wg priorytetów programu

Oś priorytetowa nr IV ROZWÓJ, RESTRUKTURYZACJA I REWITALIZACJA MIAST													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
Wskaźniki produktu													
1. Liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	17	-	-	84	-	-	-	84
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Liczba projektów promujących przedsiębiorczość i zastosowanie nowych technologii	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	2	-	-	13	-	-	-	13
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Liczba budynków poddanych rewitalizacji	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	19	-	-	100	-	-	-	100
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Liczba projektów oferujących usługi promujące równość szans i zapobiegających	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	9	-	-	42	-	-	-	42

Oś priorytetowa nr IV ROZWÓJ, RESTRUKTURYZACJA I REWITALIZACJA MIAST

Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i ludzi młodych		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	0	
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki rezultatu													
1. Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto) (R.100)	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	34	-	-	138	-	-	-	138
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	22,5	-	-	-	-	-	-	22,5
z tego dla kobiet	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	17	-	-	69	-	-	-	69
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	7
z tego dla mężczyzn	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	17	-	-	69	-	-	-	69
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	5,5	-	-	-	-	-	-	5,5

- **Analiza jakościowa Osi priorytetowej IV „Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast”**

W 2009 roku w ramach osi priorytetowej ogłoszone zostały dwa konkursy na łączną kwotę alokacji 30 072 373,00 euro :

▪ **Działanie 4.2 Rewitalizacja miast** (1 konkurs)

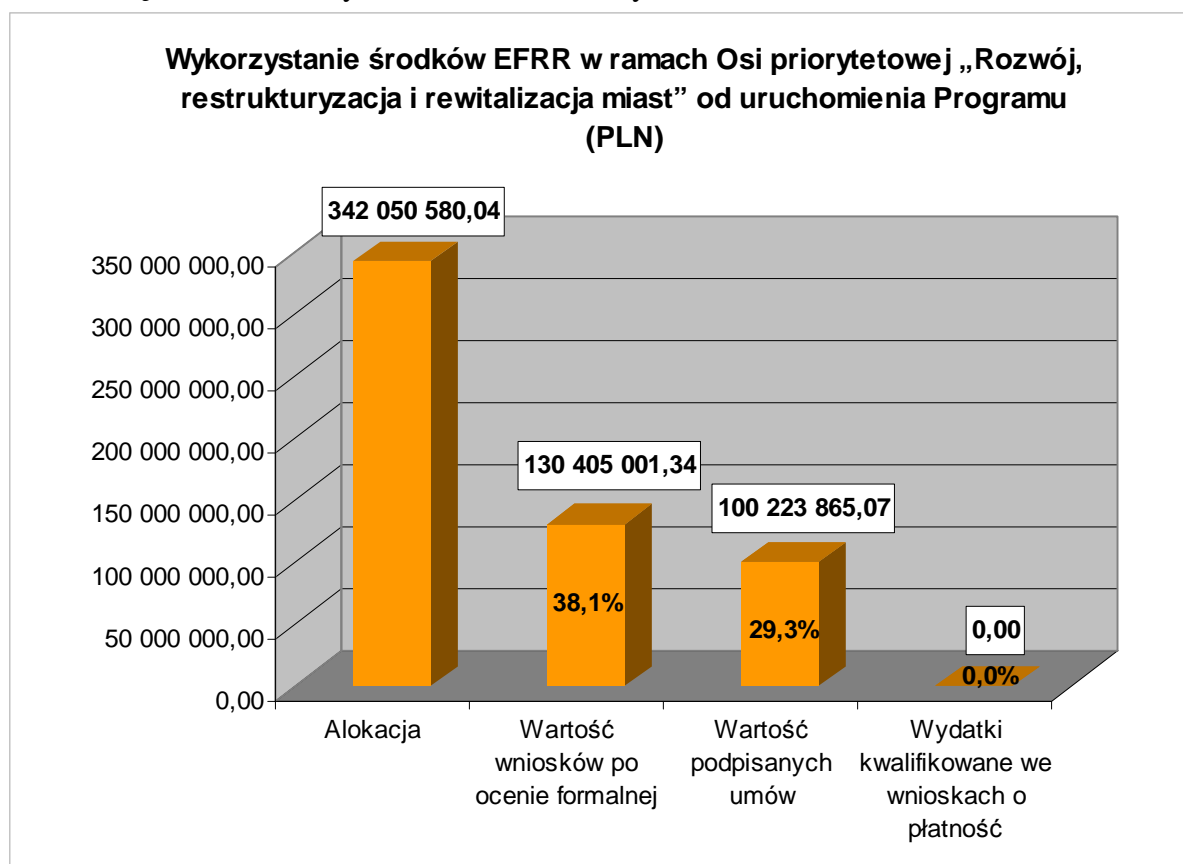
▪ **Działanie 4.3 Restrukturyzacja terenów powojkowych i przemysłowych** (1 konkurs)

W okresie sprawozdawczym zawarto 31 umów na łączną kwotę dofinansowania 24 297 283,59 euro (**100 223 865,07 zł**), co stanowi 29,30 % alokacji na lata 2007-2013. W tym:

▪ **Działanie 4.2 Rewitalizacja miast** - 31 umów na łączną kwotę dofinansowania 24 297 283,59 euro (**100 223 865,07 zł**).

Od uruchomienia Programu w ramach Osi priorytetowej IV „Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast” zawarto 31 umów na łączną wartość dofinansowania EFRR 24 297 283,59 euro (**100 223 865,07 zł**), co stanowi 29,30 % realizacji zobowiązań UE na lata 2007-2013.

W Osi priorytetowej IV „Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast” nie nastąpił postęp rzeczowy ponieważ nie została zakończona realizacja projektów. Wartości wskaźników są równe założonym wartościom bazowym.

Sektorowa struktura beneficjentów, którzy otrzymali dofinansowanie (na podstawie zawartych umów):

- wspólnoty mieszkaniowe,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i innych związków wyznaniowych.

Biorąc pod uwagę fakt, że z konkursu 01/09/4.2 wykluczeniu podlegały MŚP, największe zainteresowanie pozyskaniem funduszy wykazywały jednostki samorządu terytorialnego. W okresie kryzysu nie zauważono zmniejszenia zainteresowania wnioskodawców pozyskiwaniem środków z EFRR.

Rzeczowe przeznaczenie dofinansowania:

W Osi priorytetowej IV „Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast” w 2009 r. Zarząd WWM zatwierdził do dofinansowania projekty realizujące inwestycje w zakresie:

- zagospodarowania pustych przestrzeni w tkance urbanistycznej miast połączone z poprawą estetyki przestrzeni publicznych związane z nadaniem lub przywróceniem im funkcji publicznych oraz poprawa funkcjonalności ruchu kołowego, pieszego oraz estetyki przestrzeni publicznych z wyłączeniem zabudowy jednorodzinnej, poprzez realizację kompleksowych projektów obejmujących więcej niż jeden element:
 - budowa, remont, przebudowa np. placów, rynków, parków, skwerów, zieleńców, alei, zbiorników wodnych, obiektów małej architektury i zakup niezbędnego sprzętu,
 - remont, przebudowa lub modernizacja dróg stanowiących drogę wewnętrzną obszaru rewitalizowanego,
 - remont, przebudowa drogowych obiektów inżynierskich na drogach stanowiących drogę wewnętrzną obszaru rewitalizowanego,
 - budowa, remont, przebudowa ciągów komunikacji pieszej, przejść dla pieszych, ścieżek rowerowych, parkingów i związane z tym prace infrastrukturalne oraz zakup wyposażenia pozwalający zwiększyć bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów,
 - renowacji i rewaloryzacji obiektów o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się w rejestrze/ewidencji zabytków, często połączonych z zagospodarowaniem przyległego terenu.

Celem działania jest przywrócenie obszarom rewitalizowanym możliwości sprawnego działania poprzez zmianę struktury terenów, przywrócenie i umieszczenie nowych funkcji, a przede wszystkim aktywizację przestrzeni i jej jakościową zmianę. W ramach poprawy jakości terenów miejskich projekty mają na celu działania związane z poprawą sfery przestrzennej poprzez odnowę infrastruktury technicznej, renowację budynków, zagospodarowanie pustych przestrzeni, sfery społecznej poprzez poprawę bezpieczeństwa, wzrost aktywności społecznej, ograniczenie patologii społecznej, sfery gospodarczej poprzez przystosowanie obiektów lub ich części na cele gospodarcze.

W ramach Osi priorytetowej IV "Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast" przewidziano łącznie 4 projekty objęte Programem Rozwoju Turystyki w obszarze Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego na lata 2004-2006.

Przewidziano do realizacji następujące projekty:

1. Rewitalizacja centrum miasta - rozwój funkcji turystycznych Elbląga, którego Beneficjentem jest Gmina Miejska Elbląg. Dnia 29 października 2009 r. została podpisana umowa wstępna Nr 63/2009, przewidująca koszt całkowity realizacji projektu

wynoszący 37 145 000 zł, w tym wysokość dofinansowania wynoszącą 25 876 231,83 zł. Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie projektu: luty 2010 r.

2. Poprawa funkcjonalności ruchu kołowego i pieszego Starego Miasta w Pasłęku, którego Beneficjentem jest Gmina Pasłęk. Podpisanie umowa wstępnej przewidywane jest na styczeń 2010 r., Koszt całkowity realizacji projektu ma wynieść 4 076 471 zł, w tym wysokość dofinansowania wynoszącą 3 465 000,35 zł. Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie projektu: marzec 2010 r.
3. Remont murów obronnych w Pasłęku, którego Beneficjentem jest Gmina Pasłęk. Podpisanie umowa wstępnej przewidywane jest na styczeń 2010 r., Koszt całkowity realizacji projektu ma wynieść 2 888 235, w tym wysokość dofinansowania wynoszącą 2 454 999,75 zł. Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie projektu: marzec 2010 r.
4. Rewitalizacja pomieszczenia zamkowego w Pasłęku, którego Beneficjentem jest Gmina Pasłęk. Podpisanie umowa wstępnej przewidywane jest na styczeń 2010 r., Koszt całkowity realizacji projektu ma wynieść 1 735 294 zł, w tym wysokość dofinansowania wynoszącą 1 474 999,90 zł. Przewidywany termin złożenia

O wysokiej jakości projektów wybranych do dofinansowania w ramach rewitalizacji miast stanowi poprawa infrastruktury technicznej, nowatorskie zagospodarowanie przestrzeni publicznej, zwiększenie komfortu życia mieszkańców, poprawa bezpieczeństwa i komfortu korzystania z elementów istniejącej infrastruktury, poprawa jakości usług turystycznych oraz uporządkowanie funkcjonalności infrastruktury i przestrzeni miejskiej, wzrost aktywności działalności gospodarczej mieszkańców (tworzenie nowych miejsc pracy oraz warunków dla potencjalnych inwestorów), co prowadzi do ożywienia ruchu turystycznego i uzupełnienia oferty wypoczynkowo-turystycznej.

W kolejnym okresie sprawozdawczym przewidziano następujące konkursy:

- **Poddziałanie 4.1.1 *Poprawa warunków technicznych budynków zrealizowanych w technologii z wielkiej płyty*** (styczeń 2010 r.) - alokacja na konkurs: 25 410 265,00 euro,
- **Poddziałanie 4.1.2 *Wzmocnienie funkcji społecznych*** (kwiecień 2010 r.) – alokacja na konkurs: 1 000 000,00 euro,
- **Działanie 4.2 *Rewitalizacja miast*** (marzec 2010 r.) – alokacja na konkurs: 21 510 743,50 euro

Strategia Lizbońska

Zgodnie z Indykatorynym podziałem środków EFRR według kategorii interwencji realizujących cele Strategii Lizbońskiej w RPO Warmia i Mazury na lata 2007 - 2013 przedstawionym Regionalnym Programie Operacyjnym Warmia i Mazury na lata 2007-2013 nie wyszczególniono żadnych środków stanowiących udział wydatków lizbońskich w tematach priorytetowych.

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko - Mazurskiego do roku 2020.

Projekty zgodne są z Priorytetem I „Konkurencyjna gospodarka”, gdyż przyczyniają się do wzrostu potencjału turystycznego, a w konsekwencji do wzrostu liczby miejsc pracy.

Wpisują się również w Priorytet II „Otwarte społeczeństwo”, poprzez poprawę bezpieczeństwa publicznego oraz Priorytet III „Nowoczesne sieci”, w ramach którego zwiększa się dostępność komunikacyjna oraz wewnętrzna spójności regionu.

Przykładem jest projekt pt. „Program rewitalizacji Starego Miasta i Śródmieścia w Olsztynie” - Gmina Olsztyn.

Realizacja projektu "Program rewitalizacji obszaru Starego Miasta i Śródmieścia w Olsztynie" przyczyni się do stworzenia Olsztyna takim miejscem, przez co zachęci lokalną społeczność oraz ludność z innych miejscowości do pozostania bądź osiadania w Olsztynie. To bezpośrednio przyczyni się do rozwoju i podniesienia funkcji metropolitalnych Miasta. Projekt "Program rewitalizacji obszaru Starego Miasta i Śródmieścia w Olsztynie" wpisuje się w **Regionalny Program Operacyjny WiM 2007-2013 Oś priorytetowa IV „Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast”**. Celem tej osi jest wzmocnienie miast o wysokim potencjale rozwojowym jako atrakcyjnych centrów przedsiębiorczości, usług i zamieszkiwania. W ramach osi realizowane jest działanie 4.2 Rewitalizacja miast, którego celem jest przywrócenie obszarom rewitalizowanym możliwości sprawnego działania poprzez zmianę struktury terenów, przywrócenie i umieszczenie nowych funkcji, a przede wszystkim aktywizację przestrzeni i jej jakościową zmianę. Jest to spójne z celem nadrzędnym "Programu rewitalizacji obszaru starego Miasta i Śródmieścia w Olsztynie". Zagospodarowanie zaniedbanych placów w tkance urbanistycznej Olsztyna, połączone z poprawą estetyki przestrzeni publicznych związane z przywróceniem im funkcji publicznych poprzez, np. organizację imprez okolicznościowych podniesie atrakcyjność Miasta.

Planowana inwestycja wypełnia cel drugi **Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszaru Miasta Olsztyn na lata 2007 - 2015, tj. Rozwój ekonomiczny i społeczny oraz poprawa atrakcyjności turystycznej obszarów miejskich**. Rewitalizacja trzech głównych placów w centrum, przyczyni się do podniesienia walorów estetycznych miasta, co z kolei znajdzie odzwierciedlenie w atrakcyjności turystycznej Olsztyna. Działanie to jest zgodne z celem ogólnym LPR, czyli bezpośrednio wzmocni funkcje metropolitarne miasta Olsztyn. Podniesie atrakcyjność zamieszkania, rozwoju i pracy.

Realizacja "Programu rewitalizacji obszaru Starego Miasta i Śródmieścia Olsztynie" wpisuje się w **Strategie Rozwoju Społeczno-Gospodarczego WiM do roku 2020**, w Priorytet I - Konkurencyjna Gospodarka, realizując cel strategiczny 1 – wzrost konkurencyjności gospodarki. Projekt wypełnia cel operacyjny - wzrost potencjału turystycznego, poprzez wyeksponowanie specyfiki i wypromowanie tradycji regionu, opracowanie szerokiej i urozmaiconej oferty turystycznej. Rewitalizacja obszarów centrum Olsztyna podniesie atrakcyjność miasta, co przyczyni się do rozwoju społeczno-gospodarczego, docelowo prowadząc do podniesienia konkurencyjności gospodarczej.

W chwili obecnej realizacja zakładanych wskaźników rzeczowych i finansowych nie jest zagrożona. Osiąganie wskaźników jest proporcjonalne do wykorzystanej alokacji w danej osi.

3.4.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W 2009 r. problemem, który wystąpił wyłącznie w Osi priorytetowej IV „Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast ” był brak *Rozporządzenia Ministra Rozwoju*

Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych. Ponadto istnieje zagrożenie niezrealizowania wskaźników.

3.5 Priorytet V Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna

3.5.1 Postęp w realizacji celów priorytetu, wraz z analizą postępów

- Informacja na temat rzeczowych i finansowych postępów realizacji priorytetu

Tabela 4. Postęp fizyczny wg priorytetów programu

Oś priorytetowa nr V INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA REGIONALNA I LOKALNA													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
Wskaźniki produktu													
1. Liczba projektów z zakresu transportu	szt.	Realizacja	0	0	1	-	-	-	-	-	-	1	
		Wartość docelowa	-	-	-	30	-	-	60	-	-	60	
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	39	-	-	-	-	-	-	39
2. Długość nowych dróg, w tym:	km	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	7	-	-	28	-	-	28	
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	7,74	-	-	-	-	-	-	7,74
wojewódzkich(P.23.1.1)	km	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	2	-	-	5	-	-	5	
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
powiatowych(P.23.1.2)	km	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	

Oś priorytetowa nr V INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA REGIONALNA I LOKALNA

Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
		Wartość docelowa	0	-	-	5	-	-	21	-	-	21	
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
gminnych(P.23.1.3)	km	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	0
		Wartość docelowa		-	-	0	-	-	2	-	-	-	2
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	7,74	-	-	-	-	-	-	7,74
gminnych i powiatowych na terenach wiejskich	km	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	0
		Wartość docelowa	-	-	-	2	-	-	11	-	-	-	11
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	6,02	-	-	-	-	-	-	6,02
3. Długość zrekonstruowanych dróg w tym:	km	Realizacja	0	0	3,06	-	-	-	-	-	-	-	3,06
		Wartość docelowa	-	-	-	90	-	-	304	-	-	-	304
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	156,92	-	-	-	-	-	-	156,92
wojewódzkich ¹ (P.23.2.1)	km	Realizacja	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0
		Wartość docelowa	-	-	-	51	-	-	230	-	-	-	230
		Wartość bazowa	1 915	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 915

Oś priorytetowa nr V INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA REGIONALNA I LOKALNA

Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	0	
powiatowych ² (P.23.2.2)	km	Realizacja	0	0	3,06	-	-	-	-	-	-	3,06	
		Wartość docelowa	-	-	-	37	-	-	62	-	-	62	
		Wartość bazowa	7 044	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7 044
		Szacowana realizacja	-	-	-	130,73	-	-	-	-	-	-	130,73
gminnych ³ (P.23.2.3)	km	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	2	-	-	12	-	-	12	
		Wartość bazowa	1 948	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 948
		Szacowana realizacja	-	-	-	26,19	-	-	-	-	-	-	26,19
gminnych i powiatowych na terenach wiejskich	km	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	13	-	-	33	-	-	33	
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	135,07	-	-	-	-	-	-	135,07
4. Długość nowych linii kolejowych(P.16.1.1)	km	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	0	-	-	4	-	-	4	
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
5. Długość zrekonstruowanych linii kolejowych ¹² (P.16.1.2)	km	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	

Oś priorytetowa nr V INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA REGIONALNA I LOKALNA

Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
		Wartość docelowa	-	-	-	0	-	-	54	-	-	54	
		Wartość bazowa	1209	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 209
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
6. Liczba zakupionego taboru kolejowego(P.18.1.1)	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	3	-	-	4	-	-	-	4
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3
7. Pojemność zakupionego taboru kolejowego (miejsca) (P.18.1.3)	miejsca	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	720	-	-	720	-	-	-	720
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	750	-	-	-	-	-	-	750
8. Długość nowej / zmodernizowanej sieci elektroenergetycznej	km	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	0	-	-	88	-	-	-	88
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
9. Długość przebudowanych, rozbudowanych dróg wodnych	km	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	20	-	-	64	-	-	-	64
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0

Oś priorytetowa nr V INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA REGIONALNA I LOKALNA													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	0	
Wskaźniki rezultatu													
1. Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych(R.23.1.1;R.23.1.2;R.23.2.1;R.23.2.2)	euro	Realizacja	0	0	4 179 830 zł	-	-	-	-	-	-	4 179 830 zł	
		Wartość docelowa	-	-	-	0,9 mln euro	-	-	63,8 mln euro	-	-	63,8 mln euro	
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	299,61 zł	-	-	-	-	-	-	299,61 zł
2. Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych liniach kolejowych w przewozach pasażerskich i kolejowych(R.16.1.1; R.16.1.2)	euro	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	0	-	-	542 163.63	-	-	-	542 163.63
		Wartość bazowa	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Ruch lotniczy (ilość pasażerów odprawionych) (R.29.1.1)	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	0	-	-	30 000	-	-	-	30 000
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0

1Wskaźnik kontekstowy dla województwa warmińsko-mazurskiego (dane GUS), przyjęty rok bazowy 2006 – Długość dróg publicznych wojewódzkich o twardej nawierzchni

2Wskaźnik kontekstowy dla województwa warmińsko-mazurskiego (dane GUS), przyjęty rok bazowy 2006 – Długość dróg publicznych powiatowych o twardej nawierzchni

3Wskaźnik kontekstowy dla województwa warmińsko-mazurskiego (dane GUS), przyjęty rok bazowy 2006 – Długość dróg publicznych gminnych o twardej nawierzchni

- **Analiza jakościowa Osi priorytetowej V „Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna”**

W 2009 roku w ramach osi priorytetowej ogłoszone zostały 3 konkursy na łączną kwotę alokacji 33 570 053,48 euro:

- **Działanie 5.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportowej warunkującej rozwój regionalny**
- **Poddziałanie 5.1.6 Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój regionalny – Zakup sprzętu**
- **Poddziałanie 5.1.6 Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój regionalny**
- **Poddziałanie 5.1.5 Śródlądowe drogi wodne**

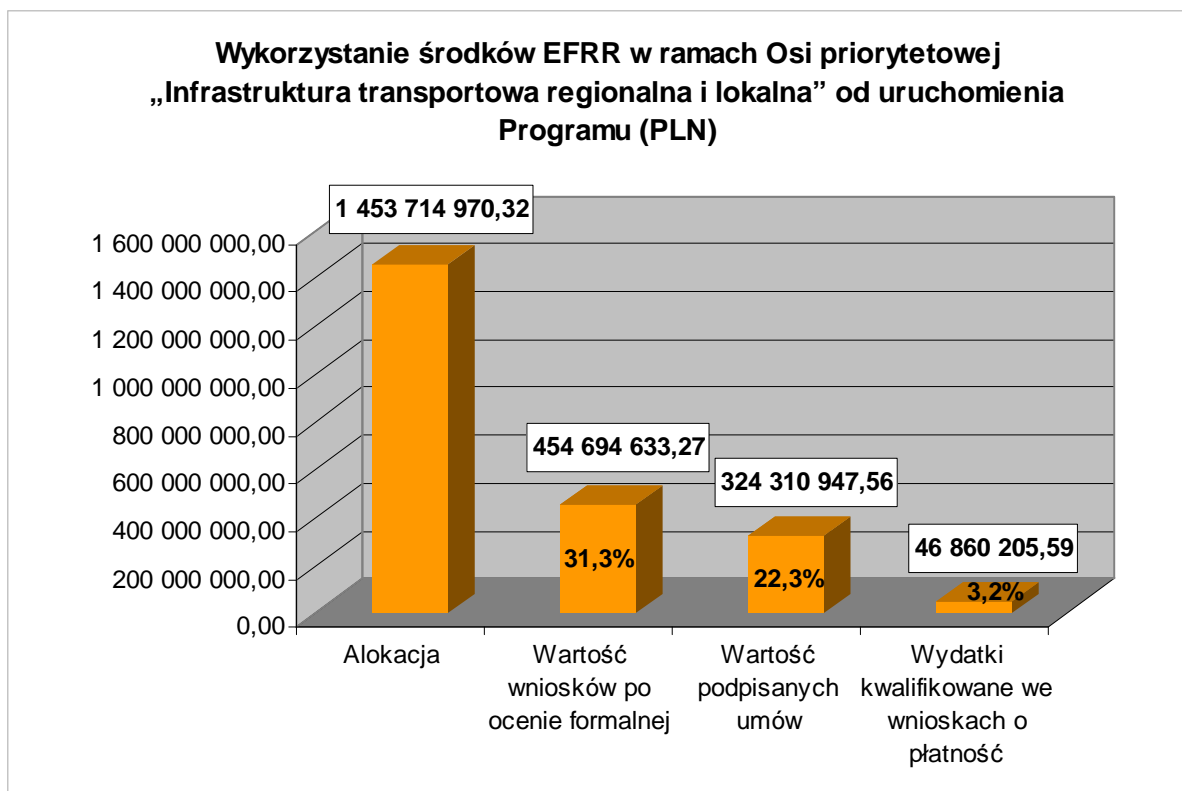
W ramach przedmiotowego konkursu nie wpłynął żaden wniosek.

Ponadto w okresie sprawozdawczym kontynuowano prace związane z oceną projektów, które wpłynęły na konkurs ogłoszony w 2008 roku w ramach Poddziałania **5.2.1 Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój lokalny**.

W okresie sprawozdawczym zawarto 61 umów na kwotę dofinansowania EFRR 78 622 741,78 euro (**324 310 947,56 zł**), co stanowi **22,31%** całkowitej alokacji EFRR przyznanej na oś. W tym:

- **Poddziałanie 5.1.2 Tabor kolejowy** – 1 umowa o wartości dofinansowania UE 4 417 120,99 euro (18 220 182,38 zł),
- **Poddziałanie 5.1.4 Infrastruktura portowa** – 1 umowa o wartości dofinansowania UE 1 937 742,03 euro (7 992 992,08 zł),
- **Poddziałanie 5.1.6 Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój regionalny** – 33 umowy o łącznej wartości dofinansowania 50 463 391,21 euro (208 156 442,40 zł), w tym 2 umowy na realizację projektów o charakterze kluczowym dla regionu objętych „Programem Rozwoju Turystyki w obszarze Kanału Elbłęskiego i Pojezierza Iławskiego”: „Budowa Obwodnicy Północnej w Iławie”, „Przebudowa drogi powiatowej nr 1329 N w Iławie, ulice Dąbrowskiego i ul. Zalewskiej”
- **Poddziałanie 5.2.1 Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój lokalny** – 26 umów łącznej wartości dofinansowania 21 804 487,55 euro (89 941 330,70 zł), w tym 3 umowy na realizację projektów o charakterze kluczowym dla regionu objętych „Programem Rozwoju Turystyki w obszarze Kanału Elbłęskiego i Pojezierza Iławskiego”: „Budowa drogi gminnej Szałkowo - Tynwałd – Makowo”, „Przebudowa drogi gminnej o nawierzchni ulepszonej Dziśnity (trasa E7) - Szymonówko”, „Przebudowa drogi gminnej Miłomłyn-Winieć”.

Od początku realizacji Programu zawarto 61 umów na kwotę dofinansowania EFRR 78 622 741,78 euro (**324 310 947,56 zł**) co stanowi **22,31%** całkowitej alokacji EFRR przyznanej na oś. Złożonych zostało 61 wniosków o płatność na łączną kwotę dofinansowania EFRR 11 360 325,24 euro (**46 860 205,59 zł**), co stanowi **3,22%** całkowitej alokacji EFRR przewidzianej na oś (w tym 1 wniosek o płatność końcową na wartość dofinansowania z EFRR 112 771,56 euro (**465 171,42 zł**)).

Sektorowa struktura beneficjentów, którzy otrzymali dofinansowanie (na podstawie zawartych umów):

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- Samorząd Województwa,
- administracja rządowa.

W 2009 r. największe zainteresowanie w zakresie pozyskiwania środków unijnych wykazały jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia.

Rzeczowe przeznaczenie dofinansowania

W Osi priorytetowej V „Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna” w II półroczu 2009 r. Zarząd WWM zatwierdził projekty do dofinansowania realizujące inwestycje w zakresie:

- przebudowy oraz budowy dróg wojewódzkich (głównie projekty kluczowe), powiatowych i gminnych (głównie projekty konkursowe),
- zakupu środków transportu i sprzętu dla Policji i Państwowej Straży Pożarnej.

Alokacja na cały okres programowania została wyczerpana jedynie w ramach Poddziałania 5.1.2 *Tabor kolejowy*. W związku z niewykorzystaniem środków w ramach Poddziałania 5.1.4 *Infrastruktura portowa* oraz Poddziałania 5.1.5 *Śródlądowe drogi wodne* w 2009 r. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego zmienił wieloletni harmonogram ogłaszania konkursów. Konkursy w ramach wymienionych Poddziałania zaplanowane zostały na I kwartał 2010 r.

W przyszłym okresie sprawozdawczym w Osi priorytetowej V „Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna” planowane jest ogłoszenie 4 konkursów:

- **Poddziałanie 5.1.1 *Infrastruktura kolejowa*** (luty 2010 r.) – alokacja na konkurs: 31 095 422,00 euro
- **Poddziałanie 5.1.4 *Infrastruktura portowa*** (styczeń 2010 r.) – alokacja na konkurs: 2 192 811,48 euro
- **Poddziałanie 5.1.5 *Śródlądowe drogi wodne*** (styczeń 2010 r.) – alokacja na konkurs: 14 998 762,80 euro
- **Poddziałanie 5.2.2 *Infrastruktura energii elektrycznej*** (marzec 2010 r.) – alokacja na konkurs: 4 975 402,00 euro

Spójność celów RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013 z celami Strategii Lizbońskiej

Udział wydatków w ramach Osi priorytetowej V „Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna” przeznaczonych na realizację celów Strategii Lizbońskiej wynosi 73 095 422,00 euro, co stanowi 20,74% alokacji na Oś.

Przykładem jest projekt pt. „Poprawa wewnętrznej spójności transportowej na Szlaku wielkich Jezior Mazurskich poprzez budowę portu EKO-Marina w Giżycku”. Projekt realizuje założenia RPO WiM 2007-2013 w ramach celu „Wzmocnienie pozycji województwa w europejskich sieciach przyrodniczych poprzez poprawę lub zachowanie dobrego stanu środowiska i zapobieganie jego degradacji” oraz cel poddziałania: Poprawa wewnętrznej spójności transportowej regionu poprzez modernizację infrastruktury portowej na śródlądowych drogach wodnych. Projekt realizuje również cele Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego WWM w ramach: „Zwiększenia zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności”. Realizacja projektu spowoduje powstanie wysokiej jakości portu i infrastruktury portowej co spowoduje poprawę wewnętrznej spójności transportowej na szlaku Wielkich Jezior Mazurskich. W ramach projektu założono użycie odnawialnych źródeł energii – kolektorów słonecznych i pomp ciepła – realizując cel „Poprawa jakości i ochrony środowiska”.

Wszystkie wybrane do dofinansowania projekty uzyskały wysokie oceny, co oznacza, że silnie wpisywały się w kryteria wyboru. Natomiast ostateczny wpływ realizacji projektu na osiągnięcie celów Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego będzie można ocenić dopiero za kilka lat.

Należy podkreślić fakt, że Komisja Oceny Projektów, dokonująca oceny merytorycznej wniosków o dofinansowanie, dokonuje jej w oparciu o wyznaczone kryteria oceny. Im większa zbieżność danego projektu z założonymi kryteriami, tym większa ilość punktów i wyższe miejsce na liście rankingowej projektów przyjętych do dofinansowania. W ten sposób wybierane są projekty najlepsze, o największym potencjale rozwojowym i takie, które wpisują się w realizację zamierzeń strategicznych województwa warmińsko-mazurskiego. Zatem należy oczekiwać, że jakość projektów wybranych do dofinansowania w ramach Priorytetu V jest wysoka.

Realizacja wskaźników

Duże zainteresowanie ze strony beneficjentów konkursami ogłaszanymi w ramach Poddziałania 5.1.6 *Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój regionalny* oraz 5.2.1 *Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój lokalny* spowodowało, że przekroczone zakładane w RPO wartości wskaźników:

- 1) Długość zrekonstruowanych dróg powiatowych,
- 2) Długość zrekonstruowanych dróg gminnych,
- 3) Długość zrekonstruowanych dróg gminnych i powiatowych na terenach wiejskich.

Z uwagi na fakt, że zdecydowana większość projektów nie została jeszcze zakończona, trudno oszacować stopień realizacji wskaźnika Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych. W związku z harmonogramem ogłaszania konkursów trudno oszacować, czy zostaną osiągnięte wartości wskaźników Długość nowej/zmodernizowanej sieci elektroenergetycznej oraz Długość nowych linii kolejowych.

Z powodu braku zainteresowania potencjalnych beneficjentów inwestycjami związanymi z budową nowych dróg, jak i dróg wodnych zagrożona jest realizacja następujących wskaźników Programowych:

- 1) Długość nowych dróg wojewódzkich,
- 2) Długość nowych dróg powiatowych,
- 3) Długość nowych dróg gminnych i powiatowych na terenach wiejskich,
- 4) Długość przebudowanych, rozbudowanych dróg wodnych.

W ramach Osi priorytetowej V „Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna” zaplanowany jest do realizacji duży projekt pt. „Regionalny Port Lotniczy Olsztyn-Mazury” o łącznej wartości 74 mln euro, finansowany w 50% z EFRR. Dodatkowe informacje na temat projektu w pkt. 5 sprawozdania.

3.5.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

Zidentyfikowane problemy i utrudnienia we wdrażaniu Osi priorytetowej V „Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna”

1. Brak zainteresowania konkursem w ramach **Poddziałania 5.1.5 Śródlądowe drogi wodne**, na który nie wpłynął żaden wniosek;
2. Niewykorzystanie środków w ramach **Poddziałania 5.1.4 Infrastruktura portowa**;
3. Opóźnienie realizacji harmonogramu projektów kluczowych ze względu na przedłużającą się procedurę uzyskania decyzji środowiskowych.

Działania zaradcze podjęte i planowane:

1. W związku z niewykorzystaniem środków w ramach Poddziałania 5.1.4 *Infrastruktura portowa* oraz Poddziałania 5.1.5 *Śródlądowe drogi wodne* Zarząd WWM zmienił wieloletni harmonogram ogłaszania konkursów. Konkursy w ramach wymienionych Poddziałania zaplanowane zostały na I kwartał 2010 r. W przypadku powtórnego braku zainteresowania beneficjentów konkursem w ramach Poddziałania 5.1.5 *Śródlądowe drogi wodne* IZ zleci przeprowadzenie badania ewaluacyjnego, które pozwoli na analizę konieczności i zasadności przesunięcia alokacji na Poddziałanie 5.1.6 *Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój regionalny*.

Pozostałe problemy związane z wdrażaniem Programu wraz z środkami zaradczymi zostały opisane w pkt. 2.3 niniejszego sprawozdania.

3.6 Priorytet VI Środowisko przyrodnicze

3.6.1 Postęp w realizacji celów priorytetu, wraz z analizą postępów

- Informacja na temat rzeczowych i finansowych postępów realizacji priorytetu

Tabela 4. Postęp fizyczny wg priorytetów programu

Oś priorytetowa nr 6 ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
Wskaźniki produktu													
1. Liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	1	-	-	4	-	-	-	4
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
2. Liczba projektów z zakresu prewencji zagrożeń	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	0	-	-	1	-	-	-	1
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
3. Liczba projektów z zakresu energii odnawialnej	szt.	Realizacja	0	0	1	-	-	-	-	-	-	1	
		Wartość docelowa	-	-	-	7	-	-	30	-	-	-	30
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	15
4. Dodatkowa moc zainstalowana energii ze	MW	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	

Oś priorytetowa nr 6 ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
źródeł odnawialnych ⁴		Wartość docelowa	-	-	-	1	-	-	4	-	-	4	
		Wartość bazowa	15,83	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15,83
		Szacowana realizacja	-	-	-	0,73	-	-	-	-	-	-	0,73
5. Długość wybudowanej sieci wodociągowej (P.46.1.1; P.46.1.2)	km	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	27	-	-	110	-	-	-	110
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	35	-	-	-	-	-	-	35
6. Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (P.46.1.3, P.46.1.4)	km	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	90	-	-	390	-	-	-	390
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	100	-	-	-	-	-	-	100
Wskaźniki rezultatu													
1. Liczba osób przyłączonych do sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektu ⁵ (R.45.1.1; R.46.1.1)	tys. osób	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	5	-	-	19	-	-	-	19
		Wartość bazowa	1 255,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 255,3
		Szacowana realizacja	-	-	-	5,07	-	-	-	-	-	-	5,07
2. Liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektu ⁶	tys. osób	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	8	-	-	40	-	-	-	40

Oś priorytetowa nr 6 ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
R.45.1.2; R.46.1.2)		Wartość bazowa	919,5	-	-	-	-	-	-	-	-	919,5	
		Szacowana realizacja	-	-	-	5,53	-	-	-	-	-	5,53	
3. Liczba osób objętych selektywną zbiórką odpadów w wyniku realizacji projektów (R.44.1.1)	tys.osób	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	35	-	-	150	-	-	150	
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
4. Odpady wytworzone poddane odzyskowi ⁷ (R.44.2.2)	%	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	5	-	-	30	-	-	30	
		Wartość bazowa	89,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	89,5
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
5. Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów (R.53.2.3)	tys.osób	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	1	-	-	9	-	-	9	
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	18,8	-	-	-	-	-	-	18,8
6. Ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w wyniku realizacji projektów ⁸ (R.42.1.1)	MW/h	Realizacja	0	0	12,08 MW/rok	-	-	-	-	-	-	12,08 MW/rok	
		Wartość docelowa	-	-	-	15 000	-	-	79 000	-	-	79 000	
		Wartość bazowa	15,83	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15,83
		Szacowana realizacja	-	-	-	136,12 MW/rok	-	-	-	-	-	-	136,12 MW/rok

- 4 Wskaźnik kontekstowy dla województwa warmińsko-mazurskiego (dane GUS), przyjęty rok bazowy 2006 – Ilość energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (moc zainstalowana)
- 5 Wskaźnik kontekstowy - Ludność korzystająca z wodociągów
- 6 Wskaźnik kontekstowy - Ludność korzystająca z kanalizacji
- 7 Wskaźnik kontekstowy - Udział odpadów poddanych odzyskowi w ogólnej ilości odpadów (z wyłączeniem komunalnych) wytworzonych
- 8 Wskaźnik kontekstowy dla województwa warmińsko-mazurskiego (dane GUS), przyjęty rok bazowy 2006 – Ilość energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (moc zainstalowana)

- **Analiza jakościowa Osi priorytetowej VI „Środowisko przyrodnicze”**

W 2009 roku w ramach osi priorytetowej ogłoszone zostały 2 konkursy na łączną kwotę alokacji 10 980 187 euro:

- Poddziałanie 6.1.2 *Gospodarka wodno-ściekowa*
- Poddziałanie 6.2.2 *Bezpieczeństwo ekologiczne*

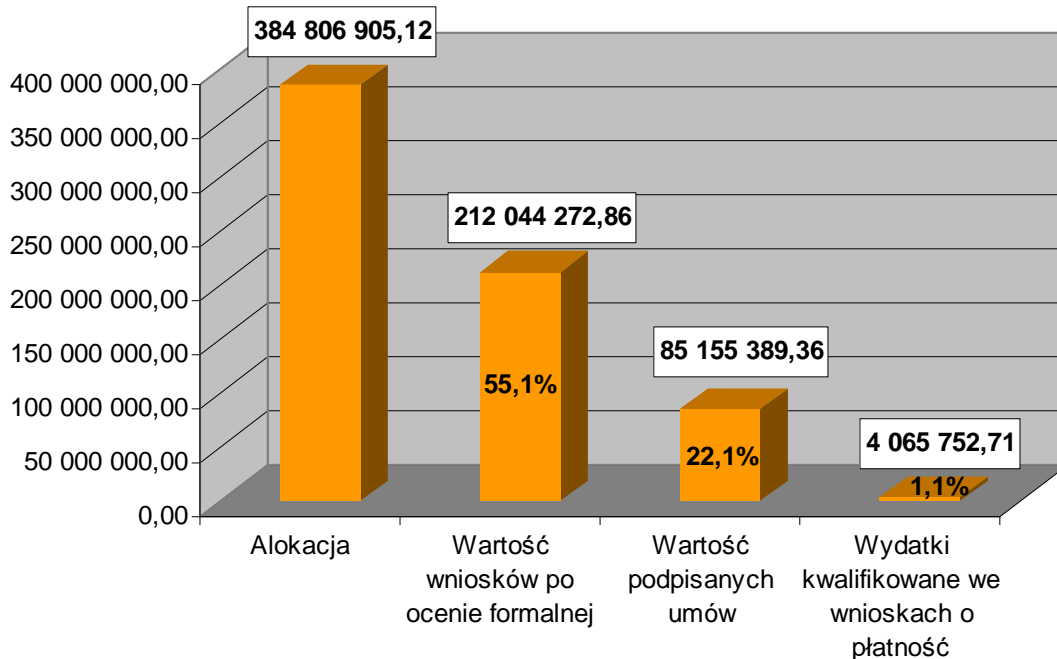
Ponadto w okresie sprawozdawczym kontynuowano prace związane z oceną projektów, które wpłynęły na ogłoszone konkursy w 2008 roku.

W okresie sprawozdawczym podpisano 42 umowy na łączną kwotę dofinansowania 20 659 998,56 euro (85 220 428,06 zł), w tym EFRR 20 644 231,22 euro (85 155 389,36 zł), co stanowi 22,13% całkowitej alokacji na oś. W tym:

- Poddziałanie 6.1.1 *Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi* – 1 umowę na kwotę dofinansowania 2 297 815,25 euro (9 478 258,12 zł), w tym EFRR 2 297 815,25 euro (9 478 258,12 zł),
- Poddziałanie 6.1.2 *Gospodarka wodno-ściekowa* – 7 umów na łączną kwotę dofinansowania 13 422 414,68 euro (55 366 118,31 zł), w tym EFRR 13 422 414,68 euro (55 366 118,31 zł), (w tym 2 projekty kluczowe („*Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Gołdap*”, „*Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej w Regionie Wielkich Jezior Mazurskich – MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich – Gmina Ryn*”))
- Poddziałanie 6.2.1 *Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii* – 3 umowy na łączną kwotę dofinansowania 263 434,06 euro (1 086 639,17 zł), w tym EFRR 252 920,49 euro (1 043 271,73 zł),
- Poddziałanie 6.2.2 *Bezpieczeństwo ekologiczne* – 31 umów na łączną kwotę dofinansowania 4 676 334,57 euro (19 289 412,46 zł), w tym EFRR 4 671 080,80 euro (19 267 741,20 zł).

Od uruchomienia Programu zawarto 42 umów na łączną wartość dofinansowania 20 659 998,56 euro (85 220 428,06 zł), w tym EFRR 20 644 231,22 euro (85 155 389,36 zł), co stanowi **22,13%** realizacji zobowiązań UE na lata 2007-2013. Złożonych zostało 20 wniosków o płatność na łączną kwotę dofinansowania EFRR **985 660,92 euro (4 065 752,71 zł)**, co stanowi **1,06%** całkowitej alokacji EFRR przewidzianej na Oś (w tym 6 wniosków o płatność końcową na łączną kwotę dofinansowania EFRR 486 080,98 euro (2 005 035,43 zł)).

Wykorzystanie środków EFRR w ramach Osi priorytetowej „Środowisko przyrodnicze” od uruchomienia Programu (PLN)

Sektorowa struktura beneficjentów, którzy otrzymali dofinansowanie (na podstawie zawartych umów):

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- administracja rządowa,
- organizacje pozarządowe,
- szkoły wyższe,
- przedsiębiorcy.

W okresie sprawozdawczym najbardziej aktywną grupą beneficjentów w aplikowaniu o środki unijne były jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia.

Rzeczowe przeznaczenie dofinansowania:

W Osi priorytetowej VI „Środowisko przyrodnicze” w 2009 r. Zarząd WWM zatwierdził projekty do dofinansowania realizujące inwestycje w zakresie:

- gospodarki wodno-ściekowej,
- bezpieczeństwa ekologicznego,
- wyposażenia jednostek ratownictwa w specjalistyczny sprzęt.

Na przyszły okres sprawozdawczy przewidziane jest ogłoszenie 4 konkursów:

- Poddziałanie 6.1.1 *Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi* (czerwiec 2010 r.) - alokacja na konkurs 2 637 765,85 euro
- Poddziałanie 6.1.2 *Gospodarka wodno-ściekowa* (marzec 2010 r.) – alokacja na konkurs 7 700 265,66 euro

- Poddziałanie 6.2.1 *Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii* (kwiecień 2010 r.)
- alokacja na konkurs 15 420 131,67 euro
Przyczyną zmiany terminu ogłoszenia konkursu jest brak *Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo-rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych.*
- Poddziałanie 6.2.2 *Bezpieczeństwo ekologiczne* (kwiecień 2010 r.) – alokacja na konkurs 1 825 639,76 euro

Realizacja wskaźników

W okresie sprawozdawczym nastąpił postęp rzeczowy w realizacji Osi priorytetowej VI „Środowisko przyrodnicze”. W związku z zakończeniem realizacji 6 projektów odnotowano postęp rzeczowy Programu.

W okresie sprawozdawczym stopień osiągnięcia wskaźników fizycznych i finansowych w porównaniu z docelowymi wartościami można określić, jako fazę początkową. Tylko realizacja jednego projektu zakończyła się w roku 2009, a Beneficjent (Olsztyńska Szkoła Wyższa) osiągnął w 100 % wskaźnik produktu, natomiast wskaźnik rezultatu, określony na podstawie informacji pokontrolnej osiągnięto w 100 % w czerwcu 2010 r. Odzwierciedla to tabela 4 pt. *Postęp fizyczny programu operacyjnego*. Osiągnięty w okresie sprawozdawczym wskaźnik dotyczy inwestycji związanych z *Ochroną środowiska przed zanieczyszczeniami i zniszczeniami* (poddziałanie 6.2.1) i przyczyni się do zwiększenia udziału w bilansie energetycznym Regionu. W roku 2009 IZ zleciła wykonanie „Oceny systemu wskaźników RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013”, w ramach Osi priorytetowej VI zidentyfikowane zostały wskaźniki w przypadku których zagrożone jest osiągnięcie wartości docelowej. Przyczyną zagrożenia wydaje się m.in. zbyt mała alokacja środków na zadania realizowane w ramach Poddziałania 6.1.1; brak do 30.12.2009r. obowiązującego rozporządzenia MRR w sprawie m.in. udzielania pomocy na inwestycje w zakresie energetyki (Poddziałaniu 6.2.1), czy metodyka wyznaczania w ramach aglomeracji zakresu sieci kanalizacyjnej, bezpośrednio przekładająca się na kryterium dopuszczające dotyczące projektów z Poddziałania 6.1.2. (wskaźnik koncentracji powyżej 120 osób na km sieci kanalizacyjnej). Jako, że raport końcowy nie został ukończony w okresie sprawozdawczym zakres i sposób wdrażania rekomendacji z ewaluacji przedstawiony zostanie w następnym okresie sprawozdawczym. Stopień realizacji wskaźników w ramach poszczególnych Poddziałania Osi priorytetowej VI „Środowisko przyrodnicze” jest zróżnicowany. Wskaźniki zostaną poddane analizie. Wyniki analizy pozwolą podjąć decyzję, na które kategorie interwencji należy przeznaczyć większość środków, by wskaźniki w ramach Osi były spełnione.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania zagrożona jest realizacja następujących wskaźników:

- **Liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami.**
Zagrożenie: brak środków w kategorii interwencji.
Środki zaradcze: Przesunięcie na kategorię 44 środków z kategorii, w których nie zostaną one wykorzystane.
- **Długość wybudowanej sieci wodociągowej oraz liczba osób przyłączonych do sieci wodociągowej**
Zagrożenie: projekty w większości nie przewidują inwestycji związanych z zaopatrzeniem w wodę, w większości aglomeracji, w których prowadzone są projekty problem gospodarki wodnej został już rozwiązany. Uzupełniane są jedynie sieci

fragmentarycznie, co ma wpływ na niski wskaźnik wykonania. Brak jest możliwości ogłaszania konkursów tylko na inwestycje z zakresu gospodarki wodnej, co wykluczają założenia programowe RPO WiM 2007 -2013. IP zwraca uwagę, że PROW umożliwia JST sięganie po środki finansowe w sposób bardziej prosty i dający większą gwarancję właściwej realizacji projektów. Stąd w dużej części wykorzystywany jest na budowę wodociągów. W projektach z zakresu gospodarki wodno –ściekowej budowa wodociągów powoduje zwiększenie kosztów realizacji projektów, a nie przekłada się to na ilość uzyskiwanych punktów w ocenie projektów.

Środki zaradcze:

Należy rozważyć możliwość przyznawania dodatkowych punktów projektom, w których znacząco zwiększa się ilość osób przyłączanych do sieci wodociągowej. Należy zmienić kryteria oceny tak, aby promowane były projekty zawierające kompleksowe rozwiązania obejmujące także budowę sieci wodociągowej oraz przyłączenie nowych użytkowników do sieci wodociągowej.

- **Liczba projektów z zakresu energii odnawialnej, Dodatkowa moc zainstalowana energii ze źródeł odnawialnych, Ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w wyniku realizacji projektu.**

Zagrożenie: Małe zainteresowanie potencjalnych beneficjentów dofinansowaniem projektów dotyczących OZE, co wynikało m.in.: z braku stosownych rozporządzeń dotyczących pomocy publicznej.

Inna barierą ograniczającą beneficjentów jest zapewnienie 50% wartości projektu na elementy związane bezpośrednio z OZE.

Środki zaradcze:

Organizacja spotkań skierowanych do poszczególnych grup odbiorców.

Krajowy Program Reform na lata 2008-2011 w Działaniu 6 *Wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska* przewiduje m.in. realizację zadań polegających na stworzeniu zachęt dla przedsiębiorców do inwestowania w zwiększenie mocy zainstalowanej w jednostkach wytwórczych OZE i CHP, czy wspieranie przedsięwzięć w zakresie zapewnienia ludności odpowiedniej jakości wody, oczyszczania ścieków, gospodarki odpadami. Realizacja projektów w osi priorytetowej VI wpisuje się w rodzaje zadań wspierane Krajowym Programem Reform, dając szansę na zaspokojenie potrzeb konsumpcyjnych metodami o znacznie mniejszym oddziaływaniu na środowisko przyrodnicze (np. niska emisja, efektywność energetyczna, materiałoozczędne procesy wytwarzania, niskie koszty energetyczne eksploatacji, eliminacja substancji niebezpiecznych, czy łatwość odzysku i recyklingu).

Spójność celów RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013 z celami Strategii Lizbońskiej

Najistotniejsze elementy Strategii Lizbońskiej to w głównej mierze środki zmierzające do reform ekonomicznych rynku wewnętrznego, środki zorientowane na ochronę środowiska sprzyjające tworzeniu i rozwojowi innowacyjnych przedsiębiorstw, instrumenty warunkujące optymalne i odpowiedzialne wykorzystanie zasobów naturalnych, a także działania ukierunkowane na rozwój konkurencji w ramach prawidłowego funkcjonowania sektorów sieciowych (monopoli naturalnych).

Jednym z podstawowych przesłań Strategii Lizbońskiej jest dbałość o trwałe fundamenty rozwoju i środowisko naturalne: ograniczanie zmian klimatycznych, zachowanie zasobów naturalnych. Polityka energetyczna UE ma na celu budowę wspólnego wewnętrznego rynku

energii, zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii oraz ochronę środowiska, a zwłaszcza przeciwdziałanie zmianom klimatycznym.

W ramach Osi priorytetowej VI „Środowisko przyrodnicze” – kategorii interwencji realizujących cele Strategii Lizbońskiej w RPO WiM na lata 2007 – 2013 to: kategoria 40 - Energia odnawialna: słoneczna, kategoria 41 - Energia odnawialna: biomasa oraz kategoria 42 - Energia odnawialna: hydroelektryczna, geotermiczna i pozostałe.

W związku z powyższym w Osi priorytetowej VI „Środowisko przyrodnicze” w *Poddziałaniu 6.2.1. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii* wspierani są przedsiębiorcy.

Celem Poddziałania jest ochrona przed zanieczyszczeniami powietrza poprzez realizację projektów dotyczących odnawialnych źródeł energii.

W ramach w/w Poddziałania nie zawarto jeszcze umów z przedsiębiorcami. Powodem takiej sytuacji był fakt, iż dopiero 30 grudnia 2009 roku weszło w życie *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo-rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych*. Rozporządzenie to umożliwia udzielanie pomocy przedsiębiorstwom energetycznym. W roku 2010 ogłoszono pierwszy nabór wniosków dotyczących energii odnawialnej (od dnia 12 marca do dnia 16 kwietnia) skierowany również do przedsiębiorców. Nabór ten będzie dotyczył wykorzystania energii słonecznej, geotermalnej oraz biomasy. Obecnie trwa ocena formalna wniosków.

Zatem pierwsze przykłady projektów realizujących cele Strategii Lizbońskiej zostaną przedstawione w sprawozdaniu za rok 2010.

Spójność celów RPO WiM na lata 2007-2013 z celami Programu Ekoenergetycznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2005-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014

Oś priorytetowa VI „Środowisko przyrodnicze” realizuje cele Programu Ekoenergetycznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2005-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014 w zakresie:

Poddziałania 6.2.1. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

Cele Programu Ekoenergetycznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego:

Cel 1 – Racjonalne użytkowanie energii.

Cel 2 – Udział energii odnawialnej w ogólnym bilansie energii pierwotnej na poziomie co najmniej 9 % w 2010 r.

Cel 3 – Czyste powietrze

3.6.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

1. Z uwagi na to, że od 30 grudnia 2009 r. obowiązuje rozporządzenie MRR w sprawie m.in. udzielania pomocy na inwestycje w zakresie energetyki (brak ujednoliconych przepisów z zakresu pomocy publicznej) IP ogłosi dopiero w I kwartale 2010r. nabór

wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Poddziałania 6.2.1 *Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii*. W celu osiągnięcia jak najwyższej skuteczności składania wniosków o dofinansowanie, IP zamierza dotrzeć do potencjalnych beneficjentów wszystkimi możliwymi sposobami, w tym organizując szereg spotkań informacyjnych.

2. Długotrwały proces oceny merytorycznej spowodowany m.in. małą ilością czynnych ekspertów, co związane jest z pełnieniem przez ekspertów swoich obowiązków służbowymi służbowych oraz równoległe zaangażowanie w ocenę projektów w ramach innych osi RPO WiM.
3. Niski poziom przygotowania beneficjentów projektów kluczowych do aplikowania o środki oraz niezadawalający postęp w składaniu przez nich wniosków aplikacyjnych. W celu osiągnięcia lepszego poziomu składania wniosków o dofinansowanie, IP na bieżąco udziela informacji i wsparcia w zakresie sposobu przygotowywania dokumentów aplikacyjnych, uczestniczy w spotkaniach oraz na bieżąco informuje IZ, w tym o istniejących zagrożeniach.

W celu zoptymalizowania działań oraz zapewnienia pełnego wykorzystania środków EFRR oraz osiąganie zakładanych wskaźników, zwłaszcza w poddziałaniach Osi priorytetowej VI cieszących się małym zainteresowaniem beneficjentów, IP prowadziła szerokie działania informacyjno – promocyjne. Dodatkowo w przyszłym okresie sprawozdawczym IP planuje:

- bezpośrednie dotarcie do określonych grup odbiorców poprzez wykorzystanie elektronicznej formy biuletynu tzw. newsletter,
- organizację kolejnych spotkań informacyjnych zarówno w siedzibie Funduszu jak i u beneficjenta,

IP zakłada, że w kolejnym okresie sprawozdawczym nastąpi przyspieszenie w realizacji projektów i zwiększy się aktywność beneficjentów w zakresie występowania o refundacje poniesionych wydatków, a co za tym idzie osiągnie się znaczący postęp w wydatkach w ramach Osi priorytetowej. Planowane do ogłoszenia przez IP w następnym okresie sprawozdawczym konkursy, pozwolą na zwiększenie kontraktacji środków, wzrost zainteresowania pozyskiwaniem środków EFRR oraz postęp w realizacji Osi priorytetowej VI „Środowisko przyrodnicze”.

3.7 Priorytet VII Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego

3.7.1 Postęp w realizacji celów priorytetu, wraz z analizą postępów

- Informacja na temat rzeczowych i finansowych postępów realizacji priorytetu

Tabela 4. Postęp fizyczny wg priorytetów programu

Oś priorytetowa nr VII INFRASTRUKTURA SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
Wskaźniki produktu													
1. Liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego, w tym:	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	16	-	-	72	-	-	-	72
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
z zakresu infrastruktury telekomunikacyjnej	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	
		Wartość docelowa	-	-	-	2	-	-	3	-	-	-	3
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
z zakresu usług	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	12	-	-	69	-	-	-	69
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Oś priorytetowa nr VII INFRASTRUKTURA SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
2. Liczba nowych / zmodernizowanych PIAP (P.10.2.1)	szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	80	-	-	400	-	-	-	400
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
Wskaźniki rezultatu													
1. Liczba osób, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu, w tym:	tys.osób	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	60	-	-	300	-	-	-	300
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
z terenów wiejskich	tys.osób	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	14	-	-	70	-	-	-	70
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-
2. Liczba połączeń do szerokopasmowego Internetu, w tym:	tys.osób	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	
		Wartość docelowa	-	-	-	19	-	-	96,65	-	-	-	96,65
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
gospodarstwa domowe ¹	tys.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	18	-	-	90	-	-	-	90

Oś priorytetowa nr VII INFRASTRUKTURA SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
		Wartość bazowa	22,1	-	-	-	-	-	-	-	-	22,1	
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
w tym z terenów wiejskich	tys.szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	4	-	-	20	-	-	-	20
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
MŚP	tys.szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	1,2	-	-	6,4	-	-	-	6,4
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
szkoły	tys.szt.	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	0,05	-	-	0,25	-	-	-	0,25
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
3. Liczba korzystających z usług oferowanych w sieci	tys.osób	Realizacja	0	0	0	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	90	-	-	450	-	-	-	450
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0

¹Wskaźnik kontekstowy - Gospodarstwa domowe wyposażone w komputer osobisty z dostępem do Internetu w % ogółu gospodarstw domowych

- **Analiza jakościowa Osi priorytetowej VII „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego”**

W 2009 roku w ramach Osi priorytetowej VII „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego”, zostało ogłoszonych **5** konkursów na łączną kwotę alokacji **21 777 184,09** euro.

Działanie 7.2 Promocja i ułatwienia do dostępu usług teleinformatycznych

- Poddziałanie 7.2.1 Usługi i aplikacje dla obywateli – 1 konkurs;
- Poddziałanie 7.2.2 Usługi i aplikacje dla MŚP – 2 konkursy;
- Poddziałanie 7.2.3 Kształcenie kadr dla informatyki – 2 konkursy.

W okresie sprawozdawczym zawarto **19** umów (jak i od uruchomienia programu) na łączną kwotę dofinansowania 8 801 433,30 euro (36 305 032,20 zł) w tym UE 8 778 999,75 euro (36 212 496,06 zł) co stanowi 14,11 % alokacji na lata 2007-2013.

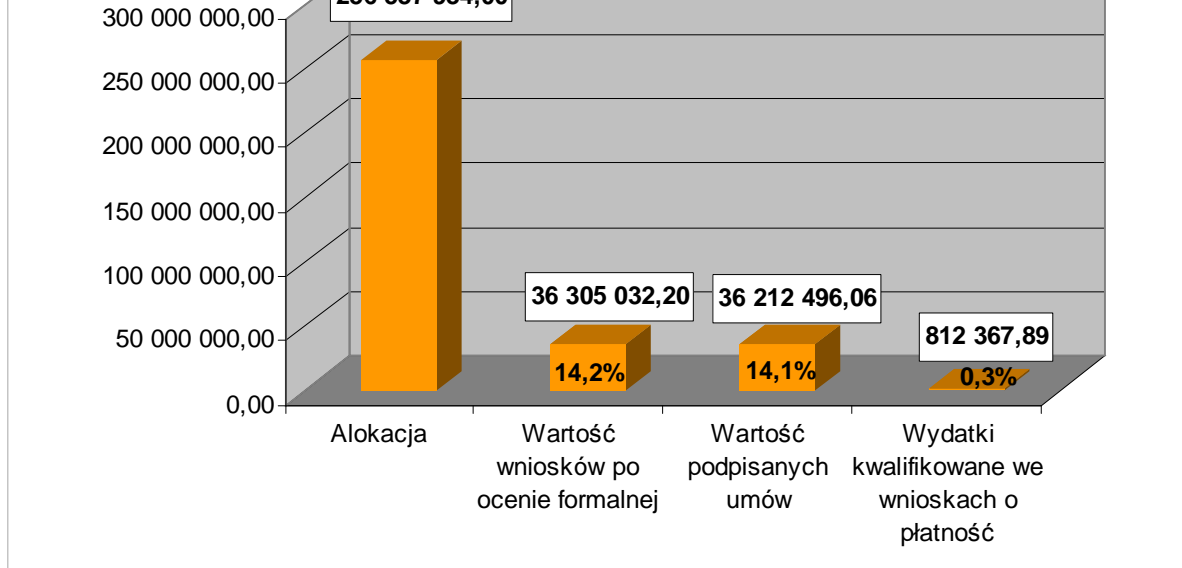
W tym:

- Poddziałanie 7.2.1 Usługi i aplikacje dla obywateli - 15 umów na łączną kwotę dofinansowania 8 587 171,72 euro (**35 421 224,64 zł**);
- Poddziałanie 7.2.2 Usługi i aplikacje dla MŚP - 3 umowy na łączną kwotę dofinansowania 127 123,43 euro (**524 371,44 zł**);
- Poddziałanie 7.2.3 Kształcenie kadr dla informatyki - 1 umowa na łączną kwotę dofinansowania 64 704,59 euro (**266 899,98 zł**).

Złożonych zostało **7** wniosków o płatność na łączną kwotę dofinansowania EFRR 196 942,44 euro (**812 367,89 zł**), co stanowi **0,3%** całkowitej alokacji EFRR przewidzianej na Oś

W listopadzie 2009 r. do oceny złożone zostały dwa projekty kluczowe „*Budowa miejskiej sieci szerokopasmowej w Elblągu*” oraz „*Rozbudowa infrastruktury szerokopasmowego dostępu do Internetu i sieci PIAP-ów w Województwie Warmińsko-Mazurskim*”. Ocena formalna obu projektów rozpoczęta po ich zarejestrowaniu, która zgodnie z Regulaminem naboru i oceny projektów powinna zakończyć się w lutym 2010 r.

**Wykorzystanie środków EFRR w ramach Osi priorytetowej
„Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego” od uruchomienia
Programu (PLN)**

Sektorowa struktura beneficjentów, którzy otrzymali dofinansowanie (na podstawie zawartych umów):

- mikro, mali i średni przedsiębiorcy,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- zakłady opieki zdrowotnej działające w publicznym systemie zdrowia,
- jednostki organizacyjne jst.

Największą aktywność w ubieganiu się o wsparcie wykazały zakłady opieki zdrowotnej działające w publicznym systemie ochrony zdrowia.

Rzeczowe przeznaczenie dofinansowania:

W Osi priorytetowej VII „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego” w 2009 r. Zarząd WWM zatwierdził projekty do dofinansowania realizujące inwestycje w zakresie:

- rozwoju i promocji e-usług publicznych bazujących na nowoczesnej i sprawnej e-administracji,
- sprawnej organizacji wewnętrznej (*back-office*), sprawnej obsługi obywateli (*front office*), systemów autentykacji i identyfikacji użytkowników oraz zapewnienia interoperacyjności systemów,
- pozyskiwania i przełożenia treści, zasobów informacyjnych oraz danych: tekstowych, graficznych (np. map) i/lub audiowizualnych dostępnych w formie analogowej na formę cyfrową, budowa, zakup lub rozbudowa systemów digitalizacji oraz budowa platform dystrybucji treści cyfrowych,
- rozwoju i promocji serwisów w zakresie e-zdrowia umożliwiających powszechny i tani dostęp do informacji i serwisów dotyczących zdrowia, monitoring stanu zdrowia obywateli, powiadamiania oraz rozwoju konsultacji on-lin, systemów autentykacji i identyfikacji użytkowników,

- rozwoju i promocji serwisów w zakresie e-edukacji i e-oświaty umożliwiających powszechny i tani dostęp mieszkańców do informacji i serwisów dotyczących edukacji szkolnej.

W Osi priorytetowej VII „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego” nie nastąpił postęp rzeczowy, ponieważ nie została zakończona realizacja projektów. Wartości wskaźników są równe założonym wartościom bazowym.

Strategia Lizbońska.

Głównym celem Strategii Lizbońskiej jest utrzymanie wysokiego tempa wzrostu gospodarczego, sprzyjającego tworzeniu nowych miejsc pracy z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Realizacja założeń Osi priorytetowej VII „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego” cel ten spełnia pośrednio poprzez przedsięwzięcia rozpoczęte w 2009 roku w ramach *Działania 7.2 Promocja i ułatwienia do dostępu usług teleinformatycznych* związanym z zapewnieniem szerokiego dostępu do informacji, wsparciem informatyzacji instytucji publicznych i przedsiębiorstw, tworzeniem nowych miejsc pracy, promowaniem obszarów pod inwestycje, zapewnienie mieszkańcom województwa prostszego i szybszego dostępu do usług medycznych, edukacyjnych, kulturalnych, itp.

Dobrym przykładem jest projekt **„E-mapa - pełna dostępność zasobu geodezyjnego i kartograficznego Powiatu Olsztyńskiego poprzez uzupełnienie i digitalizację danych”** wpisujący się w Strategię Lizbońską poprzez upowszechnianie dostępu do informacji i usług świadczonych drogą on-line przez podmioty publiczne.

Projekt realizuje również założenia Narodowej Strategii Spójności 2007-2013 (NSRO) poprzez Cel 1 – *Poprawę jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowę mechanizmów partnerstwa*, gdzie niezbędnym elementem poprawy funkcjonowania administracji publicznej jest informatyzacja administracji. Wpisuje się też w Cel 4 – *Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług*, który zakłada działania zmierzające do tworzenia elektronicznych usług publicznych dla obywateli i przedsiębiorców. Projekt wykazuje w swych założeniach zgodność ze Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020. Przyczynia się do realizacji celu operacyjnego „Doskonalenie administracji” priorytetu „Konkurencyjna gospodarka” poprzez doskonalenie administracji w kierunku łatwiejszego realizowania rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

3.7.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

Jako główną przyczynę niskiego zainteresowania konkursami skierowanymi do MŚP należałoby wskazać trudną sytuację, w jakiej znaleźli się przedsiębiorcy z naszego województwa, w wyniku trwającego kryzysu gospodarczego. Przedsiębiorstwa zmuszone są szukać oszczędności i wstrzymać inwestycje lub kierować je w strategiczne dla siebie obszary działalności. Ponadto, jak pokazuje doświadczenie, wymagany 50% udział wkładu własnego w projekcie najczęściej związany jest z koniecznością kredytowania inwestycji. W panujących warunkach spowolnienia tempa rozwoju gospodarczego uzyskanie kredytu jest utrudnione tym bardziej, że przeznaczenie środków na informatyzację w ocenie banków może nie być bezpośrednio związane ze zwiększeniem przychodów firmy. W związku z tym przedsiębiorcy nie ryzykują nadmiernego zadłużenia na informatyzację.

W trosce o ułatwienie przedsiębiorcom dostępu do środków RPO, IZ skróciła terminy oceny wniosków o dofinansowanie i uprościła dokumentację konkursową. Odnosząc się do Poddziałania 7.2.2 oraz 7.2.3 rozważane są możliwości kolejnego uproszczenia dokumentacji poprzez zastąpienie studium wykonalności biznes planem.

3.8 Priorytet VIII Pomoc techniczna

3.8.1 Postęp w realizacji celów priorytetu, wraz z analizą postępów

- Informacja na temat rzeczowych i finansowych postępów realizacji priorytetu

Tabela 4. Postęp fizyczny wg priorytetów programu

Oś priorytetowa nr VIII POMOC TECHNICZNA													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
Wskaźniki produktu													
1. Liczba utworzonych miejsc pracy finansowanych ze środków programu (wyłącznie umowy o pracę)* (P.85.1.1)	szt.	Realizacja	0	91	162	-	-	-	-	-	-	162	
		Wartość docelowa	-	-	-	170	-	-	190	-	-	-	190
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Liczba ocen, ekspertyz, analiz, studiów, opracowań i koncepcji wykonanych przez ewaluatorów zewnętrznych (P.86.1.1)	szt.	Realizacja	0	0	2	-	-	-	-	-	-	2	
		Wartość docelowa	-	-	-	10	-	-	25	-	-	-	25
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Liczba zakupionych zestawów komputerowych (laptopy, serwery, komputery) (P.85.1.3)	szt.	Realizacja	0	60	182	-	-	-	-	-	-	182	
		Wartość docelowa	-	-	-	200	-	-	300	-	-	-	300
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Liczba przeprowadzonych szkoleń, warsztatów, treningów, wizyt studyjnych (P.85.1.2)	szt.	Realizacja	0	5	87	-	-	-	-	-	-	87	
		Wartość docelowa	-	-	-	65	-	-	150	-	-	-	150

Oś priorytetowa nr VIII POMOC TECHNICZNA													
Wskaźniki	Jednostka		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ogółem	
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	0	
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5. Liczba zorganizowanych konferencji, spotkań, seminariów (P.86.1.2)	szt.	Realizacja	0	9	18	-	-	-	-	-	-	18	
		Wartość docelowa	-	-	-	9	-	-	20	-	-	20	
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki rezultatu													
1. Liczba przeszkolonych	osoba	Realizacja	95	902	3 792	-	-	-	-	-	-	3 792	
		Wartość docelowa	-	-	-	3 500	-	-	4 500	-	-	-	4 500
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Odsetek złożonych projektów poprawnych pod względem formalnym	%	Realizacja	-	-	**	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	70	-	-	87	-	-	-	87
		Wartość bazowa	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Odsetek respondentów wyrażających pozytywne opinie nt. Inwestycji strukturalnych	%	Realizacja	-	-	**	-	-	-	-	-	-	0	
		Wartość docelowa	-	-	-	70	-	-	80	-	-	-	80
		Wartość bazowa	66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	66
		Szacowana realizacja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Wskaźnik: Liczba utworzonych miejsc pracy finansowanych ze środków programu (wyłącznie umowy o pracę) w systemie KSI (SIMIK 07-13) jest przedstawiany w etatomiesiącach, natomiast zapisy RPO WiM nakładają na nas obowiązek monitoringu w/w wskaźnika w sztukach. W związku z powyższym został on wykazany zgodnie z ostatnio zaktualizowanymi wnioskami o dofinansowanie Instytucji Zarządzającej i Instytucji Pośredniczącej za rok 2008 (jednostką miary w/w wskaźnika jest sztuka), do których zostały przedłożone i zatwierdzone wnioski o płatność końcową Instytucji Zarządzającej: WNP.RPWM.08.01.00-28-002/08-02 oraz Instytucji Pośredniczącej: WNP.RPWM.08.01.00-28-004/08-03.

** "Realizacja" wskaźników Osi Pomoc Techniczna *Odsetek złożonych projektów poprawnych pod względem formalnym* oraz *Odsetek respondentów wyrażających pozytywne opinie nt. Inwestycji strukturalnych* zostanie wykazana w 2010 r.

Uwzględniając specyfikę wdrażania osi priorytetowej VII Pomoc Techniczna nie możliwe jest podanie szacowanej realizacji wartości wskaźników.

- **Analiza jakościowa Osi priorytetowej VIII „Pomoc techniczna”**

W okresie sprawozdawczym w ramach Osi priorytetowej kontynuowano realizację działań związanych w głównej mierze z zadaniami IZ RPO WiM tzn.: wdrażaniem, zarządzaniem, monitoringiem, kontrolą, oceną wniosków, ewaluacją, audytem, informacją i promocją oraz zapewnieniem ciągłości programowania na kolejny okres finansowy w Unii Europejskiej.

W 2009 r. wydano 5 decyzji o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania 4 092 959,48 euro (**16 883 048,55 zł**). Od początku realizacji Programu wydano 14 decyzji o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania 6 914 421,78 euro (**28 521 298,41 zł**). W okresie sprawozdawczym złożono 18 wniosków o płatność na łączną wartość dofinansowania 3 230 213,63 euro (13 324 308,21 zł) co stanowi **7,8%** całkowitej alokacji EFRR przewidzianej na Oś. Od początku uruchomienia programu złożono 25 wniosków o płatność na łączną kwotę dofinansowania 5 469 686,95 euro (**22 561 911,70 zł**), co stanowi **13,19%** całkowitej alokacji EFRR.

Szczegółowa analiza Osi priorytetowej VIII „Pomoc techniczna” została opisana w pkt. 6 niniejszego sprawozdania.

4. Programy współfinansowane z EFS – spójność i koncentracja wsparcia³⁾

5. EFRR/FS – Duże projekty⁴⁾

W RPO WiM przewidziano do realizacji jeden duży projekt - Regionalny Port Lotniczy Olsztyn-Mazury o łącznej wartości 74 mln euro, finansowany w 50% z EFRR.

14 stycznia 2009 r. opublikowano Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wykazu lotnisk wojskowych, które mogą być wykorzystane na potrzeby lotnictwa cywilnego rozszerzając wykaz nieruchomości o tereny lotniska w Szymanach. Stanowiło ono podstawę do wystąpienia przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego do Ministra Infrastruktury o przekazanie nieruchomości lotniskowej w formie darowizny. Przejęcie przez samorząd województwa nieruchomości nastąpi w trybie Ustawy o zmianie ustawy o gospodarowaniu niektórymi składnikami mienia Skarbu Państwa oraz o Agencji Mienia Wojskowego oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Planowa jest zmiana beneficjenta przedmiotowego Projektu z Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego na Spółkę Porty Lotnicze „Mazury – Szczytno”. W kwietniu 2009 r. spółka wystąpiła z wnioskiem do Zarządu WWM, o przyznanie jej statusu beneficjenta przedmiotowego projektu.

Obecnie Instytucja Zarządzająca RPO WiM 2007-2013 oczekuje na odpowiedź Komisji Europejskiej na pytanie, czy wybór przedmiotowej spółki jako beneficjenta nie wpłynie na naruszenie zasad uczciwej konkurencji na rynku europejskim i może zostać dokonany poza przepisami określonymi w prawie zamówień publicznych.

Polskie Linie Kolejowe oddział regionalny w Gdańsku zleciły firmie DB International GmbH – Berlin/Niemcy opracowanie Studium Wykonalności i dokumentacji przygotowawczej (przedprojektowej) dla zadania „Rewitalizacja i modernizacja linii kolejowej Olsztyn – Szczytno – Szymany jako kolejowe połączenie modernizowanego lotniska w Szymanach z Olsztynem”. Przedmiotowe dokumenty są w trakcie opracowywania.

³⁾ Punkt ten dotyczy programów współfinansowanych z EFS i będzie stosowany jedynie w sprawozdaniach z tych programów.

⁴⁾ Punkt ten dotyczy programów współfinansowanych z EFRR/FS i będzie stosowany jedynie w sprawozdaniach z tych programów.

Projekt nie znajduje się jeszcze w fazie realizacji, nie są ponoszone żadne wydatki kwalifikowane.

6. Pomoc techniczna

Suma środków ogółem przeznaczona na realizację Osi priorytetowej VIII „Pomoc techniczna” wynosi **41 461 683,00 EUR**, z tego na Działanie 8.1. *Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2007-2013* przeznaczono **37 419 168,91 EUR**, a na Działanie 8.2. *Działania informacyjne i promocyjne oraz ewaluacja Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2007-2013* przeznaczono **4 042 514,09 EUR**.

W ramach Roczego Planu Działań Instytucji Zarządzającej (RPD IZ) za 2009 r. nastąpiło rozliczenie I, II, III kwartału, natomiast IV kwartał 2009 r. będzie rozliczony w I kwartale 2010 r.

W ramach Działania 8.1 Instytucja Zarządzająca zaplanowała **2 824 317,68 euro**, a rozliczono **1 790 701,29 euro** co stanowi około **63,40%** wydatków planowanych.

Natomiast w ramach Działania 8.2 Poddziałania 8.2.1 Działania informacyjne i promocyjne RPO WiM 2007-2013 zaplanowano **223 155,712 euro**, a rozliczono **119 250,35 euro** co stanowi około **53,44%** wydatków planowanych. W Poddziałaniu 8.2.2 Ewaluacja RPO WiM 2007-2013 zaplanowano i rozliczono **31 188,39 euro** co stanowi **100%** wydatków planowanych.

Z kolei w ramach Roczego Planu Działań Instytucji Pośredniczącej (RPD IP) - Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie za 2009 r. z zaplanowanych **287 228,38 euro** na Działanie 8.1 rozliczenie występuje w 2010 r. W ramach Działania 8.2 Poddziałania 8.2.1 *Działania informacyjne i promocyjne RPO WiM 2007-2013* z zaplanowanych **34 906,08 euro** rozliczono **21 936,39 euro** stanowiących **62,84%**.

W okresie sprawozdawczym w ramach w/w Osi priorytetowej kontynuowano realizację działań związanych w głównej mierze z zadaniami IZ RPO WiM tzn.: wdrażaniem, zarządzaniem, monitoringiem, kontrolą, oceną wniosków, ewaluacją, audytem, informacją promocyją oraz zapewnieniem ciągłości programowania na kolejny okres programowania w Unii Europejskiej.

Wskaźnik programowy „Liczba utworzonych miejsc pracy finansowanych ze środków programu (wyłącznie umowy o pracę)” gdzie jednostką miary jest sztuka pod koniec 2009 r. wyniósł **186** osób, co było skutkiem wzmacniania potencjału kadrowego obsługującego realizację programu i projektów, zarówno IZ RPO WiM, jak i w IP i IPII.

W ramach kosztów związanych ze szkoleniami pracowników IZ i IP II realizujących działania związane z RPO zorganizowano m.in.: „*Prawne aspekty ustanawiania zabezpieczeń w umowach o dofinansowanie projektów z Funduszy Europejskich*”, szkolenie z zakresu obsługi programu komputerowego Oracle Discoverer, służącego do obróbki i analizy danych zawartych w systemie KSI (SIMIK 07-13), „*Realizację Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 po nowelizacji ustaw regulujących wdrażanie Funduszy Europejskich*”, szkolenie z zakresu prawidłowości badania przedsięwzięć pod względem przejrzystości procedur OOS oraz wypełnienia wszystkich wymagań formalnych, a także omówieniu najistotniejszych i najczęściej popełnianych błędów w procedurze OOS, w świetle ustawy z dnia 03 października 2008 r., warsztaty z zakresu obsługi programu Statistica oraz przetwarzania i analizy danych za jego pomocą, szkolenie z zagadnień związanych z pomocą publiczną, „*Obsługę Oracle Discoverer w zakresie raportowania z Systemu SIMIK*”, szkolenie z zakresu procedury odwoławczej, generatora

wniosków MAKS, ustawy o finansach publicznych w świetle planowanych zmian itp. Łącznie zaplanowano ok. **59** szkoleń.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie jako IP zaplanował ok. **9** szkoleń indywidualnych, **3** szkolenia systemowe oraz dofinansował studia podyplomowe i kurs językowy. Szkolenia tematycznie związane były m.in.: z prawem zamówień publicznych, z zakresu księgowości projektowej i rozliczania projektów unijnych w administracji publicznej, z zakresu analiz finansowych, z zakresu psychologicznych i prawnych aspektów w pracy profesjonalnego kontrolera, studia podyplomowe z zakresu zarządzania ludźmi w firmie itp.

Liczba przeprowadzonych szkoleń, warsztatów, treningów, wizyt studyjnych, wyraźnie wskazuje na wzrost, który ściśle związany jest ze zwiększeniem zatrudnienia i podnoszeniem kwalifikacji zawodowych. Szkolenia dla pracowników IZ, IP, IPII zaangażowanych w realizację RPO WiM przeprowadzone były w zależności od aktualnych potrzeb pracowników, etapu wdrażania Programu, a także mając na uwadze zatwierdzony plan szkoleń na 2009 rok.

Ponadto, do postępu w/w wskaźnika przyczyniły się szkolenia dla beneficjentów RPO WiM, które dotyczyły m.in.: możliwości pozyskiwania funduszy unijnych w województwie warmińsko-mazurskim, istotnych kwestii związanych z rozliczaniem projektu, przygotowania do prawidłowego ewidencjonowania i rozliczania projektów inwestycyjnych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej itp. W IZ, IP i IP II zorganizowano ich ok. **12**.

W celu wyposażenia stanowisk pracy w meble, sprzęt komputerowy, informatyczny, komunikacyjny, audiowizualny i biurowy IZ wraz z IP II zakupiły **21** zestawów komputerowych (laptopy, serwery, komputery), **8** drukarek kolorowych, **2** urządzenia wielofunkcyjne, tablicę interaktywną, projektor multimedialny, aparat cyfrowy, **2** sejfy, **17** licencji oprogramowania MVLSD Office Professional plus 2007 do zestawów komputerowych i laptopów, licencję INVESTOR, liczne oprogramowania np.: STATISTICA 8, ADOBE ACROBAT Standard 9 PL i CORELL DRAW Graphics Suite X4 PL, MIND MANAGER itd. W drodze licytacji elektronicznej zakupiono serwer do archiwizacji danych wraz z terminalem do zarządzania – Fuitsu Eternus DX80.

Dodatkowo zakupiono drobne wyposażenie biurowe typu: laminator, skaner, czajniki, lampki na biurko, bindownice, regały magazynowe, kosze na śmieci, podstawki pod monitor, ekran projekcyjny. Ponadto zaplanowano zakup oprogramowania MAP VIEWER 7 PLUS. Ogółem zaplanowano ok. **307** sztuk w/w sprzętu.

Natomiast IP zaplanowała zakup **30** szt. wyżej przedstawionego sprzętu m.in.: telefony stacjonarne, komórkowe, swich, dodatkową pamięć do komputerów itp. Zwiększone zapotrzebowanie na meble, sprzęt biurowy, komputerowy, informatyczny, audiowizualny związane było ze wzrostem zatrudnienia w IZ, IP i IPII w ramach RPO WiM.

W ramach kosztów administracyjnych i organizacyjnych związanych z realizacją RPO w IZ, IP i IP II realizowane były m.in. następujące usługi: utrzymanie czystości powierzchni biurowej, wywóz nieczystości, dostarczanie energii elektrycznej, dostawa wody i odprowadzanie ścieków. Ponadto, realizowano zakupy następujących towarów i usług: paliwa do leasingowanych samochodów, prasy, dostępu do Internetu, konserwacji urządzeń i naprawy sprzętu itp. W ramach powyższych kosztów zarezerwowano także środki na organizację ok. **16** spotkań, krajowych i zagranicznych podróży służbowych, zakup ok. **35** ekspertyz i opracowań itp.

W 2009 roku wydatkowano również środki z pomocy technicznej na organizację ok. **509** posiedzeń Komisji Oceny Projektów w celu przeprowadzenia oceny merytorycznej wniosków o dofinansowanie projektów złożonych do konkursów, zgodnie z kryteriami zatwierdzonymi dla programu przez Komitet Monitorujący RPO WiM.

Celem podniesienia kwalifikacji ekspertów regionalnych przeprowadzających oceny merytoryczne wniosków o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach RPO WiM, IZ zorganizowała szkolenia z zakresu poszczególnych dziedzin m.in.: z zakresu analizy finansowej i ekonomicznej, z zakresu prawidłowości badania przedsięwzięć pod względem przejrzystości procedur OOS itp.

W danym okresie sprawozdawczym IZ poniosła koszty dotyczące wsparcia eksperckiego związanego z przygotowaniem i przeprowadzeniem ewaluacji RPO WiM oraz wykorzystaniem jej wyników. W ramach wyżej przedstawionego wsparcia eksperckiego wykonano ekspertyzy nt.: „Wartości docelowej wskaźnika: Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych dla roku 2010 i 2013 dla planowanych i możliwych do realizacji projektów drogowych realizowanych ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013”, „Analizy zasadności i możliwości przesunięcia alokacji środków z kategorii interwencji 45 do kategorii interwencji 44 w ramach VI Osi priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013”.

Wyżej wymienione Działania wywołały istotny wpływ na wsparcie potencjału administracyjnego, a mianowicie przyczyniły się do:

1. Wzmocnienia potencjału kadrowego obsługującego realizację RPO WiM. Stan zatrudnienia na koniec 2009 r. to 186 osób.
2. Podniesienia kwalifikacji pracowników poprzez wyżej opisany system szkoleń. Korzystanie z działań szkoleniowych jest dodatkowym atutem dla pracowników. Wpływa to na podnoszenie ich kwalifikacji oraz kształtuje specjalistów w konkretnej dziedzinie. Na obecnym etapie odchodzi się od szkoleń ogólnych i horyzontalnych. Uwaga skupiona zostaje na szczegółowym i specjalistycznym ukierunkowaniu wiedzy.
3. Zwiększenia możliwości technicznych w zakresie zarządzania, wdrażania, monitorowania, oceny, audytu, kontroli oraz informacji i promocji środków strukturalnych poprzez ponoszenie wyżej przedstawionych kosztów związanych z wyposażeniem stanowisk pracy, sprzętem audiowizualnym, informatycznym itp.

7. Promocja i informacja

Dane dotyczące punktu 7 znajdują się w *Załączniku II c*.

Formularz sprawozdawczy dotyczący promocji i informacji

Numer programu (CCI):	CCI2007PL161PO020
Nazwa programu:	Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013
Załącznik do sprawozdania nr:	II/2009/RPO/28
Okres sprawozdawczy:	od 01/01/2009 do 31/12/2009

1. Zrealizowane działania w zakresie informacji, promocji i szkoleń

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WiM prowadziła działania mające na celu podniesienie poziomu wiedzy oraz świadomości ogółu społeczności regionalnej w zakresie możliwości korzystania z Funduszy Europejskich w ramach RPO WiM, a tym samym ukazujące rolę UE w rozwoju społecznym i gospodarczym regionu. Działania były prowadzone zgodnie z Planem Komunikacji dla Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 oraz Rocznym planem działań informacyjnych i promocyjnych na 2009 r. Były one adresowane przede wszystkim do opinii publicznej, potencjalnych beneficjentów, beneficjentów oraz partnerów społecznych i gospodarczych, jak również do pracowników zaangażowanych we wdrażanie Programu i koncentrowały się na pięciu głównych obszarach: informacja, promocja, edukacja, Internet, wymiana doświadczeń. Listę najważniejszych działań oraz ich szczegółowy opis przedstawia tabela poniżej:

Tabela 1. Zrealizowane działania

Lp.	Nazwa działania	Opis działania
Informacja		
1.	Główny Punkt Informacyjny RPO WiM	<p>Główny Punkt Informacyjny RPO WiM umiejscowiony jest w Departamencie Zarządzania Programami Rozwoju Regionalnego - Biuro Promocji i Informacji. Ponadto w IP oraz w IP II również funkcjonują punkty konsultacyjne.</p> <p>Działania obejmują m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Bieżące udzielanie informacji na pytania z zakresu RPO WiM (telefonicznie, pocztą elektroniczną oraz podczas wizyt w punkcie informacyjnym RPO WiM). b. Dystrybucja materiałów informacyjnych i promocyjnych dotyczących RPO WiM. c. Udział w wydarzeniach informacyjnych i promocyjnych dotyczących RPO WiM
2.	Publikacja informacji o naborze wniosków o dofinansowanie projektów w ramach RPO WiM	Publikacja na bieżąco w prasie o zasięgu regionalnym oraz na stronach internetowych instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO WiM informacji o naborze wniosków o dofinansowanie projektów.
3.	Publikacje informacji o wdrażanych działaniach	Opublikowano dwa artykuły sponsorowane dot. wdrażanych działań w ramach RPO WIM , jeden w Miesięczniku Euroregiony – Polska, drugi w dzienniku o zasięgu regionalnym „Gazeta Olsztyńska” . Ponadto zamieszczono komunikat dot. ostrzeżenia przedsiębiorców przed nieuczciwymi firmami. Łącznie 3 ogłoszenia.
4.	Spotkania informacyjne RPO WiM	Adresowane były do potencjalnych beneficjentów i beneficjentów. W trakcie spotkań omówiono m.in. kontrole, wnioski o płatność w zakresie najczęściej pojawiających się błędów we wnioskach, korekty finansowe jako konsekwencja naruszeń Prawa Zamówień Publicznych, audyt zewnętrzny oraz archiwizację dokumentów.
5.	Wydanie dokumentu programowego, Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 w wersji polskiej i angielskiej	Wykonano także dodruk Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013 w języku polskim, a także wydaną powyższą publikację w języku angielskim. W sumie w 2009 r. wydano 1700 egzemplarzy RPO WIM.
6.	Wydanie broszury	Publikacja broszury informacyjnej.
Promocja		
1.	Kampania informacyjno-promocyjna w regionalnej telewizji	<p>Emisja spotów promujących RPO WiM:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w Telewizji Olsztyn, w okresie od 01.10.2009 r. do 15.12.2009 r. - w TVP S.A. oddział w Olsztynie, w okresie 01.03-31.04.2009 i w okresie 01-30.09.2009 r. <p>Ponadto TVP S.A. oddział w Olsztynie zrealizowała i wyemitowała w grudniu 2009 r. cztery sponsorowane audycje publicystyczne, promujące RPO WiM.</p>

2.	Kampania informacyjno-promocyjna w regionalnych rozgłośniach radiowych	Cykle sponsorowanych audycji radiowych, promujących RPO WiM: - w Radiu Olsztyn S.A., w okresie od 06.10.2009 r. do 10.12.2009 r. nagrano i wyemitowano 9 audycji, - w Radiu Planeta FM, w okresie od 10.09.2009 r. do 10.12.2009 r. nagrano i wyemitowano 14 audycji.
3.	Kampania informacyjno-promocyjna RPO WiM w prasie regionalnej	Działanie obejmuje wydanie 3 numerów dodatku "Głos Euro" do gazety o zasięgu regionalnym. Ukazała się również jednorazowa publikacja w miesięczniku <i>Warto</i> ogólnych informacji nt. wdrażania RPO WiM oraz jednorazowa publikacja w <i>Naszej Warmii</i> w dodatku do <i>Gazety Olsztyńskiej</i> informacji nt. realizacji jednego z kluczowych projektów. W „Gazecie Olsztyńskiej” zamieszczono także informację na temat liczby złożonych wniosków i podpisanych umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 w regionie ełckim.
4.	Wydanie biuletynu informacyjno - promocyjnego Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013	W 2009 r. wydano 4 numery Biuletynu Informacyjnego Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013. Biuletyn jest jednym z narzędzi promocyjno-informacyjnych. Jest tworzony przy współdziałaniu WFOŚiGW, WMARR S.A i jest forum wymiany informacji, doświadczeń i problemów powstałych w trakcie realizacji projektów realizowanych w ramach RPO WiM. Każdy numer publikacji liczył 1000 egzemplarzy, które dystrybuowane zostały wśród potencjalnych beneficjentów.
5.	Kampania outdoor'owa za pomocą ekranu diodowego	W 2008 roku zawarto umowę (na 4 lata) na wynajem czasu reklamowego na ekranie diodowym (bilbordzie elektronicznym) umiejscowionym w centrum Olsztyna. Prezentacja informacji ważnych dla województwa za pomocą ekranu diodowego jest koncepcją nowatorską i zarazem pomysłem nowej generacji podkreślającym prestiż Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007 - 2013.
6.	Kampania promocyjno-informacyjna RPO WiM podczas World Tour w Starych Jabłonkach	Impreza odbyła się w dniach 04-09.08.2009 r. w Starych Jabłonkach. Podczas imprezy prezentowane były banery promujące RPO WiM.
7.	Promocja RPO WiM podczas imprez sportowych - rozgrywek siatkarki AZS UWM Olsztyn i piłkarzy ręcznych OKPR Traveland Społem Olsztyn	Kampania prowadzona była od 17.07.2009 r. do końca roku. Polegała m.in. na prezentacji banerów reklamowych RPO WiM podczas rozgrywek, zamieszczaniu informacji o RPO WiM w oficjalnym folderze rozgrywek, zamieszczeniu banera elektronicznego w oficjalnych serwisach internetowych klubów, nadawanie podczas trwania zawodów informacji dźwiękowej promującej RPO WiM.
8.	Zakup gadżetów na potrzeby bieżącej działalności	a. kalendarze ścienne oraz książkowe na rok 2010, promujących RPO WiM. W sumie wydano 1310 sztuk kalendarzy. Przeznaczone zostały dla potencjalnych beneficjentów RPO WiM w regionie oraz pracowników Urzędu. b. promocyjne torby ekologiczne, c. pendrive , d. roll-up.

9.	Konferencja podsumowująca wdrażanie Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 w roku 2009	Konferencja odbyła się 16 grudnia 2009 r. Uczestniczyli w niej aktualni i potencjalni beneficjenci RPO WiM oraz pracownicy zaangażowani w realizację RPO WiM.
10.	Reklama Punku Konsultacyjnego	W publikacji „Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w regionie Warmii i Mazur”. Publikacja w nakładzie 500 szt. skierowana do beneficjentów, potencjalnych beneficjentów oraz studentów.
Edukacja		
Szkolenia pracowników realizujących działania związane z RPO WiM		
1.	Szkolenie nt. „Prawne aspekty ustanawiania zabezpieczeń w umowach o dofinansowanie projektów z Funduszy Europejskich”.	Szkolenie przeprowadzono w dniach 27- 28 lutego 2009 r. Szkolenie skierowane zostało do pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie zaangażowanych w realizację RPO WiM.
2.	Szkolenie nt. „Obsługa Orla Discoverer w zakresie raportowania z Systemu SIMIK”	W dniach 14-15 kwietnia i 16-17 kwietnia 2009 r. zorganizowano także szkolenie z zakresu obsługi programu komputerowego Oracle Discoverer, służącego do obróbki i analizy danych zawartych w systemie KSI SIMIK. Szkolenie zorganizowano dla pracowników Departamentu Zarządzania Programami Rozwoju Regionalnego.
3.	Szkolenie nt. „Realizacja Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 po nowelizacji ustaw regulujących wdrażanie Funduszy Europejskich”	Szkolenie odbyło się w dniach 19-20 czerwca 2009r. , uczestnikami byli pracownicy Departamentu Zarządzania Programami Rozwoju Regionalnego tut. Urzędu
4.	„Szkolenie z zakresu płatności RPO”	Szkolenie przeprowadzono w dn. 5-6.04.2009 r. oraz 5-6.05.2009 r.
5.	„Efektywna współpraca z mediami”	Szkolenie przeprowadzono w dn. 28-29.04.2009 r.
6.	Udział w konferencji z zakresu rozwój firm innowacyjnych w Polsce – szanse i bariery	Szkolenie przeprowadzono w dn. 12.05.2009 r.
7.	„Szkolenie kontrola i zarządzanie projektem w ramach RPO WiM”	Szkolenie przeprowadzono w dn. 27-28.05.2009 r.
8.	Spotkanie informacyjne z zakresu płatności organizowane przez MRR	Szkolenie przeprowadzono w dn. 16.06.2009 r.
9.	Warsztaty z zakresu obsługi programu Statistica oraz przetwarzania i analizy danych za jego pomocą.	Szkolenie przeprowadzono w dn. 08-10.09.2009 r.
10.	Szkolenia z zagadnień związanych z pomocą publiczną.	Szkolenia przeprowadzono w dn. 10-11.09.2009 r., 17-18.09.2009 r. oraz 24-25.09.2009 r.

11.	Szkolenia z zakresu administrowania bazami danych oraz przetwarzania i ochrony danych osobowych w trakcie działań realizowanych w ramach RPO WiM.	Szkolenia przeprowadzono w dn. 14-15.09.2009 r. i 21-22.09.2009 r.
12.	Szkolenia z „Obsługi Oracle Discoverer w zakresie raportowania z Systemu SIMIK”.	Szkolenia przeprowadzono w dn. 08-09.10.2009 r. i 22-23.10.2009 r.
13.	Szkolenie z Programu Adobe Photoshop CS3.	Szkolenie przeprowadzono w dn. 21-23.10.2009 r.
14.	Szkolenie komputerowe.	Szkolenie przeprowadzono w ostatnim kwartale 2009 r.
15.	Szkolenie z zakresu procedury odwoławczej, generatora wniosków MAKS, ustawy o finansach publicznych w świetle planowanych zmian.	Szkolenie przeprowadzono w dn. 27-28.11. 2009 r.
16.	Szkolenie z zakresu kontroli RPO (MRR)	Szkolenie przeprowadzono w dn. 23.07.2009 r.
17.	Spotkanie robocze dot. zaliczek RPO (MRR)	Szkolenie przeprowadzono w dn. 05.08.2009 r.
18.	Ustawa o zamówieniach publicznych (IZ)	Szkolenie przeprowadzono w dn. 09.09.2009 r.
19.	Kontrola projektów na miejscu ich realizacji w ramach RPO (IPOC)	Szkolenie przeprowadzono w dn. 22.09.2009 r.
20.	Realizacja projektu w ramach RPO (IPOC)	Szkolenie przeprowadzono w dn. 23 09.2009 r.
21.	Wystąpienia publiczne – techniki profesjonalnej prezentacji (OCESiA)	Szkolenie przeprowadzono w dn. 29-30 .09.2009 r.
22.	Szkolenie dot. dokumentowania operacji gospodarczych (Stowarzyszenie Księgowych w Polsce)	Szkolenie przeprowadzono w dn. 01.10.2009 r.
23.	Szkolenie dot. systemu informatycznego KSI (SIMIK 07-13)	Szkolenie przeprowadzono w dn. 04.11.2009 r. oraz 03.12.2009 r.
24.	Szkolenie dot. nowej formy płatności dotacji	Szkolenie przeprowadzono w dn. 24.11 i 02.12. 2009 r.
Szkolenia beneficjentów RPO WiM		
1.	„Ocena oddziaływania na środowisko w procesie inwestycyjnym z uwzględnieniem zagadnień dotyczących pozyskiwania funduszy unijnych”.	Szkolenie przeprowadzono w dn. 26-27.02 i 20-21.04.2009r
2.	„Przepływy finansowe w oparciu o zasady sprawozdawczości i płatności w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013”	Szkolenie przeprowadzono w dn. 24-25.02.2009 r.
3.	Spotkanie szkoleniowe nt „Możliwości finansowania projektów samorządowych w dobie kryzysu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013”	Szkolenie przeprowadzono w dn. 27-28.04.2009 r.
4.	Szkolenie z zakresu wypełniania wniosku	Szkolenie przeprowadzono w dn. 04.06.2009 r.

5.	Cykl spotkań informacyjnych dla beneficjentów	Spotkania informacyjne i szkolenia dla potencjalnych beneficjentów Poddziałania 1.1.5, 1.1.7, 1.1.8, 1.1.9, dla przedstawicieli otoczenia biznesu i dziennikarzy oraz szkolenia dotyczące osi 6 Środowisko przyrodnicze RPO WiM.
6.	„Główne założenia polityki UE w zakresie wspierania sektora przedsiębiorstw”	Szkolenie przeprowadzono w dn. 1.03.2009 r.
7.	„Możliwości finansowania działalności inwestycyjnej firm z funduszy UE w świetle założeń RPO WiM 2007-2013”	Szkolenie przeprowadzono w dn. 02.04.2009 r.
8.	„Doświadczenia z wdrażania RPO WiM 2007-2013 i założenia na najbliższą przyszłość”	Szkolenie przeprowadzono w dn. 30.04.2009 r.
9.	„Rozliczanie projektu realizowanego w ramach Poddziałania 1.1.5, 1.1.7 oraz 1.1.9 RPO WiM 2007-2013”	Szkolenie przeprowadzono w dn. 18.05.2009 oraz 19.05.2009 r.
10.	„Jak Warmia i Mazury wykorzystują środki UE na rozwój gospodarczy w kontekście realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2007-2013”	Szkolenie przeprowadzono w dn. 22.05.2009 r.
11.	„Kontrola i zarządzanie Projektem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013”	Szkolenie przeprowadzono w dn. 27-28.05.2009 r.
12.	„Możliwości finansowania działalności inwestycyjnej firm z funduszy UE w świetle założeń RPO WiM 2007-2013”	Szkolenie przeprowadzono w dn. 29.06.2009 r.
13.	Szkolenie poświęcone omówieniu istotnych kwestii związanych z rozliczaniem projektu jak również najczęściej popełnianych błędów w zakresie przedmiotowej i podmiotowej zgodności z umową o dofinansowanie w ramach RPO WiM.	Szkolenie przeprowadzono w dn. 23.07.2009 r.
14.	Szkolenia „Przygotowanie beneficjentów do prawidłowego ewidencjonowania i rozliczania projektów inwestycyjnych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej”	Szkolenia przeprowadzono w dn. 09, 13, 17, 19.11 i 03.12.2009 r.
15.	Szkolenia „Wzorcowe prowadzenie procedur zamówień publicznych z uwzględnieniem nowelizacji w systemie”	Szkolenia przeprowadzono w dn. 25-26.11, 08-09.12, 10-11.12.2009 r.
16.	Warsztaty konsultacyjno-informacyjne dla potencjalnych beneficjentów Osi: „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego” i „Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast”	Warsztaty przeprowadzono w dn. 14 i 15.12. 2009 r.
17.	Szkolenie dot. rozliczania projektu realizowanego w ramach Poddziałania 1.1.5 i Poddziałania 1.1.7 RPO WiM 2007-2013	Szkolenia przeprowadzono w dn. 10.12.2009 r.
18.	Szkolenia dot. rozliczania projektu realizowanego w ramach Poddziałania 1.1.7 RPO WiM 2007-2013	Szkolenia przeprowadzono w dn. 15.12.2009 r.

19.	Szkolenie <i>Nieprawidłowości w realizacji Projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013</i>	Szkolenia przeprowadzono w dn. 08-09.12.2009 r.
Internet		
1.	Portal Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013.	Strona internetowa poświęcona RPO WiM funkcjonuje pod adresem www.rpo.warmia.mazury.pl . W okresie od stycznia do grudnia 2009 r. zanotowano około 290668 odsłon strony i liczba ta systematycznie rośnie, natomiast średnia dzienna odwiedzin wynosi 792 osób.
2.	www.wmarr.olsztyn.pl	Strona internetowa poświęcona części Osi priorytetowej I Przedsiębiorczość w ramach RPO WiM funkcjonuje pod adresem www.wmarr.olsztyn.pl . W okresie sprawozdawczym stroną internetową WMARR S.A. w Olsztynie odwiedziło 97518 osób z tego 37200 nowych uczestników.
3.	www.wfosigw.olsztyn.pl	Strona internetowa poświęcona Osi priorytetowej VI „Środowisko przyrodnicze” funkcjonuje pod adresem www.wfosigw.olsztyn.pl
4.	Kampania promocyjno-promocyjna	Przeprowadzono kampanię w Internecie poprzez serwis internetowy o zasięgu krajowym. Przedsięwzięcie polegało na promocji i identyfikacji regionalnego serwisu internetowego www.rpo.warmia.mazury.pl , kompendium wiedzy nt. realizacji RPO WiM.
Wymiana doświadczeń		
1.	Spotkanie członków Regionalnej Informacyjnej Grupy Roboczej ds. koordynacji działań informacyjnych i promocyjnych.	W celu zapewnienia wymiany informacji i uspołnienia działań informacyjno-promocyjnych uchwałą z dnia 05.10.2007 r. Zarząd WWM powołał Regionalną Informacyjną Grupę Roboczą ds. koordynacji działań informacyjnych i promocyjnych. W jej skład wchodzi przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za realizację programów finansowanych z funduszy europejskich w regionie. Spotkanie Grupy odbyło się 10 grudnia 2009 r.
Ewaluacja		
1.	Wydanie Planu ewaluacji RPO WiM	Wydano w wersji książkowej Plan ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 (300 egzemplarzy)

UWAGA: Nazwy działań oraz ich opisy powinny bazować na nazwach działań i opisach zawartych w tabeli nr 1, znajdującej się w Rocznym planie działań informacyjnych i promocyjnych.

2. Postęp rzeczowy działań informacyjnych, promocyjnych i szkoleniowych

Obszar	Wskaźniki	Jednostka	Rok	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
			półrocze	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
Punkty informacyjne	Liczba osób odwiedzających punkty	osoba	Realizacja	45	90	189	260	615	983	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			Wartość docelowa ⁵	-		-		2 520		680		-		-		-		-		18 700	
			Wartość bazowa	0																	
	Liczba odpowiedzi udzielonych drogą elektroniczną	odpowiedzi	Realizacja	10	40	100	163	333	674	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			Wartość docelowa	-		-		660		700		-		-		-		-		12 900	
			Wartość bazowa	0																	
	Liczba odpowiedzi udzielonych drogą telefoniczną	odpowiedzi	Realizacja	70	195	325	649	1489	2 469	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			Wartość docelowa	-		-		3 200		4 200		-		-		-		-		28 000	
			Wartość bazowa	0																	
Konferencje, seminaria, szkolenia, prezentacje i inne spotkania	Liczba zorganizowanych szkoleń, seminariów, warsztatów i innych rodzajów spotkań	szt.	Realizacja	0	3	34	66	81	133	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
			Wartość docelowa	-		-		17		17		-		-		-		-		97	

⁵ Wartość docelowa powinna zostać podana w ujęciu rocznym, jak w załączniku nr 1 do Roczego planu działań informacyjnych i promocyjnych oraz dla całego okresu programowania – tak, jak został określony w dokumentach programowych (wskazane podanie danych szacowanych na lata 2010, 2013, 2015). Rok 2015-jest to szacowana docelowa wartość wskaźnika do osiągnięcia w roku 2015 (na przełomie lat 2007-2015)zgodnie z Planem Komunikacji RPO

Obszar	Wskaźniki	Jednostka	Rok	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
			półrocze	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
			Wartość bazowa	0																	
	Liczba osób biorących udział w spotkaniach	osoby	Realizacja	0	562	1552	2108	2925	4322	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			Wartość docelowa	-		-		1 910		1 900	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15 400
			Wartość bazowa	0																	
			Realizacja	0	0	0	0	2000	4000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			Wartość docelowa	-		-		4 000		4 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28 000
			Wartość bazowa	0																	
			Realizacja	5000	20000	120000	230547	288621	290121	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			Wartość docelowa	-		-		72 500 ⁶		65 000 ⁷	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	290 000
			Wartość bazowa	0																	
	Liczba tytułów, rodzajów publikacji, broszur i ulotek	tytuły	Realizacja	0	1	26	31	36	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

⁶ Obejmuje szacowany nakład gazet z publikowanymi ogłoszeniami o konkursach oraz nakład publikowanej broszury – nie obejmuje nakładu 6 numerów Głosu Euro

^{7, 8, 9} Obejmuje 4 ogłoszenia o konkursach i jedną broszurę - nie obejmuje 6 numerów Głosu Euro (Kampanii medialnej w prasie regionalnej)

Obszar	Wskaźniki	Jednostka	Rok	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015			
			półrocze	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II		
	informacyjnych, itp.		Wartość docelowa	-		-		13 ⁸		12 ⁹		-		-		-		-		57			
			Wartość bazowa	0																			
Serwisy internetowe	Liczba odwiedzin serwisów internetowych	odwiedziny	Realizacja	1100	3464	129253	289777	446393	688460	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
			Wartość docelowa	-		-		815 000		365 000		-		-		-		-		-		5	
			Wartość bazowa	0																			
			Realizacja	0	60	0	300	372	687	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Liczba subskrybentów Newslettera	osoby	Wartość docelowa	-		-		400		700		-		-		-		-		-		400	
			Wartość bazowa	0																			
			Realizacja	-	-	28	57	123	174	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			Wartość docelowa	-		-		100		110		-		-		-		-		-		-	800
	Liczba wysłanych newsletterów	wysłane wiadomości	Wartość bazowa	0																			

Obszar	Wskaźniki	Jednostka	Rok	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
			półrocze	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
Akcje medialne	Liczba artykułów prasowych, i audycji telewizyjnych będących wynikiem bezpośredniej współpracy z przedstawicielami mediów	szt.	Realizacja	1	5	50	91	114	182	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			Wartość docelowa	-		-		29		45		-		-		-		-		355	
			Wartość bazowa	0																	

3. Informacja nt. udostępnienia listy beneficjentów

Institucja Zarządzająca opublikowała listę beneficjentów programu, zawierającą nazwy beneficjentów, tytuły operacji oraz wielkość wkładu publicznego / wkładu publicznego w części odpowiadającej KE i budżetowi państwa w Internecie pod adresem www.rpo.warmia.mazury.pl. W okresie sprawozdawczym lista beneficjentów była aktualizowana 16 razy.*

* niepotrzebne skreślić

4. Informacja nt. współpracy IZ PO/RPO z podmiotami wymienionymi w Art. 5 ust. 3 rozporządzenia 1828/2006.

Prowadząc działania informacyjne, promocyjne oraz szkoleniowe w okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca lub instytucja wykonująca zadania w jej imieniu współpracowała z następującymi podmiotami określonymi w Art. 5 ust. 3 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006:

☒ Władze krajowe, regionalne lub lokalne oraz agencje rozwoju	☒ Stowarzyszenia handlowe i zawodowe
☒ Partnerzy społeczni i gospodarczy	☒ Organizacje pozarządowe
☒ Organizacje przedsiębiorców	☒ Centra informacji europejskiej
☐ Przedstawicielstwo KE w Polsce	☒ Instytucje oświatowe

5. Informacje nt. analizy i oceny prowadzonych działań informacyjnych, promocyjnych i szkoleniowych

5.5.1. Czy w okresie sprawozdawczym były prowadzone badania ewaluacyjne dotyczące skuteczności i efektywności realizowanych działań informacyjnych, promocyjnych i szkoleniowych?¹⁰

- Tak Nie

5.5.2. W wyniku przeprowadzonej oceny działań lub analizy informacji zwrotnych Instytucja Zarządzająca podjęła następujące działania usprawniające:

- A.....
B.....
C.....

5.5.3. Czy w wyniku przeprowadzonej oceny działań, analizy informacji zwrotnych lub z innych powodów Instytucja Zarządzająca planuje dokonać modyfikacji Roczego planu działań informacyjnych i promocyjnych lub Planu komunikacji programu operacyjnego?

- Tak Nie

¹⁰ Badanie ewaluacyjne rozpoczęto w 2009 r., a rekomendacje zostaną przyjęte w II kwartale 2010 r.

5.5.4. Zakres planowanych modyfikacji rocznego planu działań lub Planu komunikacji obejmuje (np. grupy docelowe, do których należy wzmocnić przekaz; rezygnacja z istniejącego lub wybór nowego narzędzia/kanału komunikacji):

- A
- B
- C

5.5.5. Planowane modyfikacje wynikają z następujących przyczyn:

- A
- B
- C

5.5.6. Czy w trakcie prowadzenia działań informacyjnych, promocyjnych i szkoleniowych Instytucja Zarządzająca zidentyfikowała istotne zagrożenia dla realizacji Rocznego planu działań lub Planu komunikacji?

Tak Nie

5.5.7. Zidentyfikowane istotne zagrożenia dotyczą:

- A
- B
- C

6. Informacje dodatkowe

W 2009 r. przeprowadzono procedurę na zamówienie gadżetów promocyjnych RPO WiM. Artykuły promocyjne (m.in. piłeczki antystresowe, skarbonki, smycze, zestawy magnesów, ramki do zdjęć, gadżety szklane) będą przeznaczone zarówno dla potencjalnych beneficjentów, jak i pracowników instytucji zaangażowanych w realizację RPO WiM w celu promocji programu.

Załącznik X. Wpływ projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 na Strategię UE dla Regionu Morza Bałtyckiego

Lp.	Priorytet i Obszar Priorytetowy	Nr kategorii interwencji	Liczba projektów		Wartość podpisanych umów w okresie sprawozdawczym (w EURO)				Wartość podpisanych umów od uruchomienia programu (w EURO)			
			W okresie sprawozdawczym	Od uruchomienia programu	Wydatki ogółem	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie ze środków publicznych	Dofinansowanie ze środków publicznych w części odpowiadającej środkom UE	Wydatki ogółem	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie ze środków publicznych	Dofinansowanie ze środków publicznych w części odpowiadającej środkom UE
-	-	-	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
I.	Region Morza Bałtyckiego jako obszar Zrównoważony		35	39	29 530 750,64	28 839 034,85	5 253,77	19 908 282,69	30 307 433,71	29 601 225,29	5 253,77	20 439 801,60
1.	Redukcja środków odżywczych w morzu do akceptowalnego poziomu	-	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Zachowanie stref przyrodniczych oraz bioróżnorodności, uwzględniając łowiska morskie	46, 51	7	7	20 357 750,62	19 708 383,86	0,00	13 422 414,68	20 357 750,62	19 708 383,86	0,00	13 422 414,68
3.	Redukcja użytkowania oraz wpływu substancji niebezpiecznych	44, 53, 54	28	32	9 173 000,02	9 130 650,98	5 253,77	6 485 868,01	9 949 683,09	9 892 841,42	5 253,77	7 017 386,92
4.	Region wzorcowy dla czystej żeglugi i transportu morskiego	30-32	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Łagodzenie skutków oraz adaptacja do zmian klimatycznych	49	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Lp.	Priorytet i Obszar Priorytetowy	Nr kategorii interwencji	Liczba projektów		Wartość podpisanych umów w okresie sprawozdawczym (w EURO)				Wartość podpisanych umów od uruchomienia programu (w EURO)			
			W okresie sprawozdawczym	Od uruchomienia programu	Wydatki ogółem	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie ze środków publicznych	Dofinansowanie ze środków publicznych w części odpowiadającej środkom UE	Wydatki ogółem	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie ze środków publicznych	Dofinansowanie ze środków publicznych w części odpowiadającej środkom UE
–	–	–	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
II.	Region Morza Bałtyckiego jako obszar Dobrobytu		569	569	208 218 565,00	171 483 466,00	81 632 365,00	69 383 229,00	208 218 565,00	171 483 466,00	81 632 365,00	69 383 229,00
6.	Usuwanie przeszkód w rynku wewnętrznym w regionie Morza Bałtyckiego w tym poprawa współpracy w zakresie cel i podatków	–	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Wykorzystanie pełnego potencjału regionu w zakresie badań i innowacji	01-04, 07	134	134	73 891 642,00	61 089 794,00	29 021 802,00	24 668 532,00	73 891 642,00	61 089 794,00	29 021 802,00	24 668 532,00
8.	Wdrożenie Small Business Act: promocja przedsiębiorczości, wzmocnienie MŚP oraz podniesienie poziomu efektywnego wykorzystania zasobów ludzkich	05, 08-09, 63, 64, 66	435	435	134 326 923,00	110 393 672,00	52 610 563,00	44 714 697,00	134 326 923,00	110 393 672,00	52 610 563,00	44 714 697,00
9.	Wzmocnienie zrównoważonego rozwoju rolnictwa, leśnictwa i	–	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Lp.	Priorytet i Obszar Priorytetowy	Nr kategorii interwencji	Liczba projektów		Wartość podpisanych umów w okresie sprawozdawczym (w EURO)				Wartość podpisanych umów od uruchomienia programu (w EURO)			
			W okresie sprawozdawczym	Od uruchomienia programu	Wydatki ogółem	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie ze środków publicznych	Dofinansowanie ze środków publicznych w części odpowiadającej środkom UE	Wydatki ogółem	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie ze środków publicznych	Dofinansowanie ze środków publicznych w części odpowiadającej środkom UE
-	-	-	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
	rybołówstwa											
III.	Region Morza Bałtyckiego jako obszar Dostępny i Atrakcyjny		43	43	85 483 588,78	80 935 458,35	43 513 410,40	41 022 569,00	85 483 588,78	80 935 458,35	43 513 410,40	41 022 569,00
10.	Poprawa dostępności, efektywności i bezpieczeństwa rynków energetycznych	33-43	3	3	536 902,69	534 214,63	10 513,57	252 920,49	536 902,69	534 214,63	10 513,57	252 920,49
11.	Wzmocnienie wewnętrznych i zewnętrznych połączeń transportowych	16-29	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	Utrzymanie i wzmocnienie atrakcyjności Regionu Morza Bałtyckiego w szczególności poprzez edukację, turystykę i poziom zdrowotności	13, 55-57, 62, 75, 76	40	40	84 946 686,09	80 401 243,72	43 502 896,83	40 769 648,51	84 946 686,09	80 401 243,72	43 502 896,83	40 769 648,51
IV.	Region Morza Bałtyckiego jako Obszar Bezpieczny		0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Lp.	Priorytet i Obszar Priorytetowy	Nr kategorii interwencji	Liczba projektów		Wartość podpisanych umów w okresie sprawozdawczym (w EURO)				Wartość podpisanych umów od uruchomienia programu (w EURO)			
			W okresie sprawozdawczym	Od uruchomienia programu	Wydatki ogółem	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie ze środków publicznych	Dofinansowanie ze środków publicznych w części odpowiadającej środkom UE	Wydatki ogółem	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie ze środków publicznych	Dofinansowanie ze środków publicznych w części odpowiadającej środkom UE
–	–	–	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
13.	Uzyskanie statusu wiodącego regionu w zakresie bezpieczeństwa morskiego	–	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Wzmocnienie ochrony przed głównymi zagrożeniami na morzu i lądzie	–	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Obniżenie poziomu przestępczości przygranicznej i szkód powstałych w jej wyniku.	–	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
V.	Ogółem		647	651	323 232 904,42	281 257 959,19	125 151 029,17	130 314 080,69	324 009 587,49	282 020 149,63	125 151 029,17	130 845 599,60

Raport o wpływie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 (RPO WiM) na środowisk

1. Wstęp

Niniejszy *Raport* zawiera syntetyczne i ujednolicone informacje dotyczące wpływu realizacji priorytetów *Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013* na środowisko przyrodnicze województwa warmińsko-mazurskiego.

Obowiązek stworzenia ww. dokumentu wynika z treści art. 55 ust. 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) (ustawa OOS) oraz art. 10 Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w *sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* (Dz. U. L 197/30 z 21.7.2001, str. 7) (Dyrektywa SEA).

Zarówno ustawa jak i dyrektywa nie określają sposobu monitorowania znaczącego wpływu na środowisko, czasu i częstotliwości monitorowania oraz metod, które należy stosować. Częstotliwość i metoda monitoringu skutków realizacji postanowień RPO WiM w zakresie oddziaływania na środowisko została określona w *Prognozie oddziaływania na środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013* opracowanej przez firmę EKO-OPIS Łucja Krupińska w Olsztynie.

W trakcie przygotowania *Raportu* korzystano z udostępnionych na stronie internetowej MRR *Wytycznych dotyczących wdrożenia Dyrektywy 2001/42 w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* zawierających ogólne wskazówki m.in. w zakresie monitorowania znaczącego wpływu na środowisko planów i programów objętych ww. dyrektywą.

2. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (SOOŚ)

W celu określenia wpływu realizacji RPO WiM na środowisko przyrodnicze oraz warunki zrównoważenia rozwoju przeprowadzono postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ). SOOŚ jest procesem identyfikacji, analizy i oceny skutków środowiskowych, jakie mogą powstać w wyniku realizacji polityk, programów i planów. Odgrywa zatem istotną rolę w analizie skumulowanego oddziaływania na środowisko poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w ramach RPO WiM.

Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 zostało przeprowadzone zgodnie z art. 47 Rozporządzenia Rady Nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. *ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999* (Dz. Urz. UE L Nr 210, str.25 z późn. zm.) oraz art. 40 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.). Jednym z elementów SOOŚ jest sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko projektu RPO WiM. Obowiązek wykonania prognozy oddziaływania na środowisko nakładał art. 41 *Prawa ochrony środowiska*.

2.1 . Prognoza oddziaływania na środowisko - wyniki

Prognoza oddziaływania na środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 (projekt z dnia 19 czerwca 2006 r.) została opracowana przez firmę EKO-OPIS Łucja Krupińska w Olsztynie. Podstawowym celem prognozy było

określenie skutków środowiskowych, które mogą powstać w związku z realizacją omawianego Programu.

Według Autorów prognozy „większość działań, których realizacja może otrzymać wsparcie finansowe w ramach *RPO WiM* ma wpływ na komponenty i elementy środowiska przyrodniczego, warunki równoważenia rozwoju, a także na zdrowie ludzi”.

Realizacja tych działań powinna wpłynąć korzystnie przede wszystkim na:

- jakość wód (powierzchniowych i podziemnych),
- jakość powietrza,
- długość i liczbę podróży zmotoryzowanych,
- poziom wykorzystania energii odnawialnej,
- absorpcję dwutlenku węgla,
- jakość wizualno-estetyczną krajobrazu,
- atrakcyjność podróży pieszych i rowerowych,
- potencjał biotyczny terenów.

Korzystne oddziaływanie na komponenty środowiska województwa warmińsko-mazurskiego, warunki równoważenia rozwoju oraz zdrowie ludzi dotyczą następujących działań:

- budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych,
- budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków,
- gospodarka odpadami,
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury kolejowej o znaczeniu regionalnym,
- rozbudowa i modernizacja lotniska regionalnego,
- rozbudowa i modernizacja transportu miejskiego,
- inwestycje w infrastrukturę wytwarzania i przesyłu energii ze źródeł odnawialnych,
- renowacje, odbudowa i adaptacja obiektów dziedzictwa kulturowego,
- zagospodarowanie nieczynnych linii i obiektów kolejowych,
- wzrost atrakcyjności bazy sportowo-rekreacyjnej,
- zabezpieczenie i dostępność usług medycznych i opiekuńczych,
- rewitalizacja centrów miast; rewitalizacja terenów powojсковych i przemysłowych.

W przypadku niektórych działań planowanych do realizacji w ramach *RPO WiM* **nie zidentyfikowano żadnych (korzystnych lub niekorzystnych) znaczących oddziaływań na środowisko** i zdrowie ludzi. Dotyczy to głównie działań z zakresu infrastruktury społeczeństwa informacyjnego oraz z Osi priorytetowej *Przedsiębiorczość* (działania: Wytwarzanie i promocja produktów regionalnych, Instytucje otoczenia biznesu).

Dwa rodzaje działań *RPO WiM* zaliczono do **oddziaływujących znacząco negatywnie** na kilka komponentów środowiska i warunki równoważenia rozwoju. Dotyczy to rozbudowy i modernizacji układu drogowego (głównie regionalnego, ale także i lokalnego) oraz rozwoju infrastruktury turystycznej. Niekorzystny wpływ na środowisko może mieć również realizacja projektów w ramach Osi priorytetowej *Przedsiębiorczość*, której celem jest *wzrost potencjału gospodarczego i konkurencyjności przedsiębiorstw Warmii i Mazur*. Skala oddziaływania na tym etapie ogólności jest jednak trudna do przewidzenia, gdyż zależy od wielu czynników takich jak rodzaj przedsięwzięcia, stosowane technologie i zabezpieczenia, lokalizacja w stosunku do poszczególnych obiektów przyrodniczych lub poszczególnych ekosystemów.

Analizy potencjalnego wpływu działań *RPO WiM* na środowisko przyrodnicze i zdrowie ludzi firma EKO-OPIS dokonała za pomocą matrycy, która stanowi załącznik do *Prognozy oddziaływania na środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013*. Poniżej zamieszczono tabelaryczne podsumowanie tej analizy (tab. 1).

Tabela 1. Potencjalny wpływ działań RPO WiM na środowisko przyrodnicze, warunki równoważenia rozwoju i zdrowie ludzi*.

Oś priorytetowa - Działanie	Potencjalny wpływ działań RPO WiM na środowisko przyrodnicze, warunki równoważenia rozwoju i zdrowie ludzi		
	znaczące korzystne oddziaływanie	znaczące niekorzystne oddziaływanie	przypuszczalnie niekorzystne oddziaływanie (trudne do jednozn. identyf.)
Przedsiębiorczość			
konkurencyjność przedsiębiorstw	0	0	3
wytwarzanie i promocja produktów region	0	0	0
instytucje otoczenia biznesu	0	0	0
Turystyka			
budowa, rozbudowa i modernizacja bazy noclegowej	0	0	5
budowa lub modernizacja infrastruktury na potrzeby turystyki kongresowej i konferencyjnej.	0	0	3
infrastruktura związana z rozwojem funkcji uzdrowiskowej	1	0	3
zagospodarowanie i oznakowanie szlaków i atrakcji turystycznych	1	0	2
inwestycje w infrastrukturę kultury współcz.	0	0	0
renowacja, odbudowa i adaptacja obiektów dziedzictwa kult.	1	0	0
zagospodarowanie nieczynnych linii i obiekt. kolejowych	1	0	0
wzrost atrakcyjności bazy sportowo-rekreacyjnej.	1	0	0
promocja województwa i jego oferty turystycznej	0	0	0
Infrastruktura społeczna			
inwestycje w infrastrukturę edukacyjną	0	0	0
zabezpieczenie i dostępność medyczna i opiekuńcza	1	0	0
Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast			
humanizacja blokowisk	0	0	0
rewitalizacja centrów miast	0	0	0
rewitalizacja terenów powojсковych i przemysłowych	1	0	0

Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna			
rozbudowa. i modernizacja. region. i lokalnego układu drogowego	1	4	1
rozbudowa. i modernizacja infr. kolejowej	1	0	0
rozbudowa i modernizacja wewn. szlaków żeglownych	0	0	1
rozbudowa. i modernizacja lotniska regionalnego	1	0	2
rozbudowa i modernizacja. transportu miejskiego	2	0	1
rozbudowa. i modernizacja lokalnej infrastr. przesyłu energii	0	0	1
Środowisko przyrodnicze			
budowa i modernizacja sieci kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków	3	0	0
lokalny monitoring jakości wód	0	0	0
gospodarka odpadami	3	0	0
inwestycje w infrastrukturę wytwarzania i przesyłu energii ze źródeł odnawialnych	2	0	3
inwestycje w zakresie ochrony przeciwpowodziowej	1	0	0
Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego			
upowszechnienie technik informacyjnych	0	0	0
rozwój usług teleinformatycznych	0	0	0

*Wpływ określono w skali od 0 do 5, gdzie 0 oznacza wartość najniższą, a 5 – najwyższą.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy oddziaływania na środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013

3. Monitorowanie wpływu na środowisko realizacji RPO WiM na lata 2007-2013

3.1. Założenia metodologiczne

System monitoringu opiera się o informacje zgromadzone w Krajowym Systemie Informatycznym (SIMIK 07-13), umowach o dofinansowanie, wnioskach o płatność końcową, raportach oddziaływania na środowisko, kartach informacyjnych przedsięwzięcia, opiniach, audytach dostarczonych przez Beneficjentów w ramach poszczególnych projektów.

Zaproponowany system monitoringu obejmuje wszystkie fazy realizacji projektów – od ich wyboru do zakończenia. Można zatem wyróżnić następujące etapy:

I – wybór projektów – obejmujący ocenę oddziaływania projektów na środowisko. Ocena polega na weryfikacji przedłożonej dokumentacji środowiskowej i odbywa się na podstawie przyjętych kryteriów wyboru i oceny.

II – realizacja – informacje zbierane są na podstawie wniosków o płatność (w szczególności części sprawozdawczej) oraz weryfikowane w trakcie kontroli,

III – monitoring po zakończeniu realizacji – monitorowaniu podlegają założone do osiągnięcia wskaźniki

Zgodnie z zaleceniami KE oraz MRR (*Wytyczne w zakresie sprawozdawczości z dnia 6 czerwca 2009 r. znak: MRR/H/4(3)06/2009*), w informacji na temat postępów rzeczowych RPO powinny być podane mierzalne wskaźniki produktu i rezultatu zawarte w tym Programie i w Szczegółowym opisie osi priorytetowych. Wartości wskaźników powinny być oparte na danych dotyczących operacji zakończonych, tzn. takich, dla których **zatwierdzono wniosek o płatność końcową**.

Mając na uwadze powyższe zapisy w Raporcie uwzględniono wartości wskaźników realizacji pochodzące z wniosków o płatność końcową. Złożenie wspomnianego wniosku jest tożsame z zakończeniem realizacji projektu. Dane liczbowe zawarte w tym rozdziale zostały wygenerowane z Krajowego Systemu Informatycznego (SIMIK 2007-2013) wg stanu na dzień 31.12.2009 r.

W początkowych latach realizacji RPO WiM (2007-2008) do Instytucji wdrażających nie wpłynął żaden wniosek o płatność końcową. Wartości wskaźników monitorujących realizację Programu w latach 2007-2008 pozostają więc na poziomie zerowym.

W trakcie prac nad *Raportem* przebadano 88 przedsięwzięć, które w 2009 r. przedłożyły wniosek o płatność końcową. 16 z nich wykazało bezpośrednio wskaźniki umożliwiające ocenę oddziaływania na środowisko.

3.2.Ustalenie systemu monitoringu

Monitoring znaczącego wpływu realizacji RPO WiM na środowisko umożliwia porównanie wyników strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z oddziaływaniem, które ma miejsce w rzeczywistości.

Przywołane wcześniej przepisy prawne nie definiują słowa „monitorowanie”, jednakże pod jego pojęciem należy rozumieć działanie polegające na śledzeniu parametrów projektu pod względem rozmiaru, czasu i przestrzeni¹¹. Monitoring musi obejmować znaczący wpływ na środowisko wszystkich rodzajów oddziaływań, w tym pozytywnych, niepożądanych, przewidzianych i nieprzewidzianych. Ustawa i dyrektywa nie zawierają żadnych technicznych wymogów dotyczących metod monitorowania.

Według *Wytycznych MRR dotyczących Wdrożenia dyrektywy 2001/42 w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* w projektowaniu systemu monitoringu istotne jest:

- ustalenie zakresu monitoringu (ramy zakresu monitoringu określa zazwyczaj prognoza oddziaływania na środowisko),
- identyfikacja informacji niezbędnych do ustalenia oddziaływania programu na środowisko (bardzo ważne jest określenie tych danych, które są istotne i reprezentatywne z punktu widzenia programu, np.: wskaźniki),
- zidentyfikowanie istniejących źródeł informacji na temat stanu środowiska (dane dot. środowiska na poziomie projektów, dane zawarte w ogólnym monitoringu środowiska – statystyki, które nie są powiązane z programem i projektami),
- uzupełnienie luk,
- proceduralne włączenie monitoringu w system planowania.

3.2.1. Zakres monitoringu

Autorzy *Prognozy oddziaływania na środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013* zaproponowali objęcie monitoringiem

¹¹ Wytyczne MRR „Wdrożenie dyrektywy 2001-42 w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko”

tych elementów środowiska, w których spodziewana jest możliwość wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania. Do zagrożonych elementów środowiska zaliczono:

- jakość krajobrazu i siedlisk naturalnych (różnorodność biologiczna, korytarze ekologiczne),
- fauna (stopień izolacji i fragmentacji populacji gatunków).

Zgodnie z sugestią Autorów Prognozy monitoringiem powinno się objąć działania realizowane w ramach Osi priorytetowych Transport (rozbudowa i modernizacja układu drogowego) i Turystyka. Monitoringiem powinny zostać objęte również te działania, których wpływu na środowisko nie można określić jednoznacznie. Dotyczy to głównie wzrostu potencjału gospodarczego i konkurencyjności przedsiębiorstw, które prowadzić będą do powstania nowych zakładów pracy i rozbudowy już istniejących (Oś priorytetowa Przedsiębiorczość). Monitoring w tej grupie powinien dotyczyć przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy OOS.

Zgodnie z Wytycznymi MRR monitoring powinien obejmować znaczący wpływ na środowisko uwzględniający wszystkie rodzaje oddziaływań, w tym oddziaływanie pozytywne.

Autorzy *Prognozy*, mając na uwadze zalecenia Dyrektywy SEA, stwierdzili, że monitorowanie znaczącego wpływu na środowisko powinno być realizowane z częstotliwością raz do roku (do 2015 r.).

3.2.2. Identyfikacja informacji niezbędnych do ustalenia oddziaływania RPO WiM na środowisko

Monitorowanie realizacji RPO WiM na lata 2007-2013 odbywa się zgodnie z zasadami opisanymi w rozdziale 7. *System zarządzania i wdrażania programu*, w podrozdziale 7.4 *Monitorowanie Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013* i jest przez Instytucję Zarządzającą, Instytucje Pośredniczące oraz Komitet Monitorujący RPO WiM.

W *Regionalnym Programie Operacyjnym Warmia i Mazury na lata 2007-2013* przewidziane zostały wskaźniki monitoringu (rezultatu i produktu) charakterystyczne dla poszczególnych osi priorytetowych. Wśród nich, można wyróżnić wskaźniki, które umożliwiają monitorowanie wpływu realizacji Programu na środowisko przyrodnicze (tab. 2). *Tabela 2. Wskaźniki monitoringu dotyczące wpływu na środowisko*

Oś priorytetowa	Wskaźnik		Jednostka miary	Wartość w roku docelowym 2013
	nazwa	rodzaj		
Przedsiębiorczość	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	produktu	szt.	78
Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast	Liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast	produktu	szt.	84
Środowisko przyrodnicze	Liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami	produktu	szt.	4
	Liczba projektów z zakresu prewencji zagrożeń	produktu	szt.	1

Liczba projektów z zakresu energii odnawialnej	produktu	szt.	30
Dodatkowa moc zainstalowana energii ze źródeł odnawialnych	produktu	MW	4
Długość wybudowanej sieci wodociągowej	produktu	km	110
Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	produktu	km	390
Liczba osób przyłączonych do sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektu	rezultatu	tys. osób	19
Liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektu	rezultatu	tys. osób	40
Liczba osób objętych selektywną zbiórką odpadów w wyniku realizacji projektów	rezultatu	tys. osób	150
Odpady wytworzone poddane odzyskowi	rezultatu	%	30
Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów	rezultatu	tys. osób	9
Ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w wyniku realizacji projektów	rezultatu	MWh	79 000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013

Jak wynika z zamieszczonego zestawienia (tab. 2) wszystkie działania prowadzone w ramach Osi priorytetowej 6 *Środowisko przyrodnicze* związane są z poprawą jakości środowiska przyrodniczego. Realizacja celów związanych z tym Priorytetem spowoduje zmniejszenie obciążeń środowiska w postaci:

- ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń do wód i powietrza,
- uporządkowania gospodarki odpadami w regionie,
- wzrostu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
- zmniejszenia ryzyka powstania szkód powodziowych.

Poza Osią priorytetową *Środowisko przyrodnicze* korzystne skutki dla środowiska i zdrowia ludzi związane będą z realizacją przedsięwzięć w osiach *Przedsiębiorczość* oraz *Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast*. We wspomnianych osiach określone zostały wskaźniki prośrodowiskowe.

Ze względu na ograniczoną liczbę wskaźników programowych postępy we wdrażaniu RPO WiM monitorowane są również za pomocą wskaźników szczegółowych, wskazywanych na poziomie projektów (wskaźniki z Listy wskaźników kluczowych przechowywanych w KSI SIMIK 07-13, wskaźniki dodatkowe charakterystyczne dla poszczególnych priorytetów). Szereg z nich (obok wskazanych wyżej wskaźników podstawowych) stanowi pomoc przy ocenie wpływu realizacji Programu na środowisko przyrodnicze.

W zakresie Osi priorytetowej I *Przedsiębiorczość* są to:

1. zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenu azotu, pyłów, dwutlenku węgla (tony),
2. zmiana ilości wytwarzanych odpadów (tony),

3. zmiana ilości zanieczyszczonych ścieków przemysłowych odprowadzanych do wód lub do ziemi (m^3),
4. zmiana energochłonności (MWh),
5. zmiana materiałochłonności (kg),
6. zmiana ilości zużycia wody (m^3),
7. liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku (szt.),
8. liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza (szt.),
9. liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami (szt.),
10. liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (szt.).

W zakresie Osi priorytetowej IV Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast:

1. liczba obiektów wyposażonych w urządzenia służące do produkcji/przesyłu energii odnawialnej (szt.),
2. liczba budynków wyposażonych w urządzenia służące do produkcji/przesyłu energii odnawialnej (szt.),
3. powierzchnia budynków poddanych termomodernizacji (m^2),
4. liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.),
5. liczba zrewitalizowanych obszarów (szt.),
6. powierzchnia zrewitalizowanych obszarów (ha),
7. powierzchnia zdegradowanych obszarów powojсковych/poprzemysłowych poddanych rewitalizacji (m^2),
8. ilość energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (kW),
9. liczba zlikwidowanych źródeł niskiej emisji (szt.),
10. oszczędność energii cieplnej (kJ).

W zakresie Osi priorytetowej V Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna:

1. długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej (km),
2. liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów infrastruktury ochrony środowiska (szt.),
3. liczba wybudowanych/przebudowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego (szt.),
4. liczba zakupionych urządzeń służących zapewnieniu bezpieczeństwa (szt.),
5. liczba zakupionego, zmodernizowanego oznakowania nawigacyjnego dla żeglugi całodobowej (szt.),
6. liczba wybudowanej/przebudowanej zabudowy regulacyjnej rzek (szt.)

W zakresie Osi priorytetowej VI Środowisko przyrodnicze:

1. łączna długość przebudowanej sieci kanalizacyjnej (km),
2. długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (km),
3. liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków (szt.),
4. długość przebudowanej sieci wodociągowej w ramach kompleksowego projektu (km),
5. liczba osób podłączonych do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej w wyniku realizacji projektu (osoby),
6. powierzchnia jednostek wytwarzania energii cieplnej/elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego (m^2),
7. łączna liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego (szt.),
8. liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego (szt.),

9. liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego (szt.),
10. łączna liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej z biomasy (szt.),
11. liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z biomasy (szt.),
12. liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii ciepłej z biomasy (szt.),
13. łączna liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej z energii geotermicznej (szt.),
14. liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z energii geotermicznej (szt.),
15. liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii ciepłej z energii geotermicznej (szt.),
16. dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii - promieniowanie słoneczne (MW/rok),
17. dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii – biomasa (MW/rok),
18. dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii - energia geotermiczna (MW/rok),
19. powierzchnia terenów objętych ochroną przeciwpowodziową (ha),
20. objętość zretencjonowanej wody w ramach małej retencji (m³),
21. łączna liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (szt.),
22. liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof - wozy pożarnicze (szt.),
23. liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu (tys. osób),
24. liczba nowych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska (szt.),
25. liczba zmodernizowanych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska (szt.),
26. moc przerobowa ZUO (tony/rok),
27. odpady wytworzone poddane odzyskowi (odsetek odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi w zakładach zagospodarowania odpadów wspartych w ramach RPO WiM) (%),
28. powierzchnia zrekultywowanych składowisk (ha),
29. moc instalacji do unieszkodliwiania osadów ściekowych (tony/rok),
30. moc instalacji do odzysku osadów ściekowych (tony/rok),
31. czy projekt jest z zakresu zagospodarowania osadów ściekowych (szt.),
32. łączna liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO (szt.),
33. liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – spalarnie (szt.),
34. liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – kompostownie (szt.),
35. liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – składowiska (szt.),
36. liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – sortownie (szt.),
37. liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO - inne zakłady ZUO (szt.),
38. łączna liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO (szt.),
39. liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO – spalarnie (szt.),
40. liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO – kompostownie (szt.),
41. liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO – składowiska (szt.),
42. liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO – sortownie (szt.),
43. liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO - inne zakłady ZUO (szt.).

Metoda monitorowania wpływu na środowisko RPO WiM została oparta na wskaźnikach środowiskowych (produktu i rezultatu) charakterystycznych dla poszczególnych Osi priorytetowych (tab. 2).

Dodatkowe źródło informacji stanowią wskaźniki szczegółowe, ustalane na poziomie projektów (wskaźniki z Listy wskaźników kluczowych przechowywanych w KSI SIMIK 07-13, wskaźniki dodatkowe charakterystyczne dla poszczególnych priorytetów).

Dane liczbowe zawarte w przedmiotowym Raporcie, zgodnie z *Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w zakresie sprawozdawczości z dnia 6 czerwca 2009 r.* zostały wygenerowane z Krajowego Systemu Informatycznego (SIMIK 07-13) w dniu 08.02.2010 r. za pomocą narzędzia do raportowania Oracle Discoverer wg stanu na dzień 31.12.2009 r.

W celu zbadania i określenia skumulowanego oddziaływania RPO WiM na elementy środowiska przyrodniczego wymienione w Dyrektywie SEA, opisane wcześniej wskaźniki przyporządkowano wskazanym w Dyrektywie komponentom (tab. 3).

Tabela 3. Propozycje wskaźników dla określenia oddziaływania RPO WiM na poszczególne elementy środowiska

Elementy środowiska (Dyrektywa SEA)	Propozycje wskaźników na poziomie projektów
różnorodność biologiczna, fauna, flora	_____
populacja, zdrowie ludzkie	liczba projektów z zakresu prewencji zagrożeń (szt.), liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów (tys. osób), liczba wybudowanych/przebudowanych urzędzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego (szt.), liczba zakupionych urzędzeń służących zapewnieniu bezpieczeństwa (szt.), liczba zakupionego, zmodernizowanego oznakowania nawigacyjnego dla żeglugi całodobowej (szt.), powierzchnia terenów objętych ochroną przeciwpowodziową (ha), łączna liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (szt.), liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof - wozy pożarnicze (szt.), liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu (tys. osób).
powierzchnia ziemi, odpady	liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów infrastruktury ochrony środowiska (szt.), liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku (szt.), liczba zrewitalizowanych obszarów (szt.), powierzchnia zrewitalizowanych obszarów (ha), powierzchnia zdegradowanych obszarów powojaskowych/poprzemysłowych poddanych rewitalizacji (m ²),

	<p>powierzchnia zrehabilitowanych składowisk (ha), liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami (szt.), liczba osób objętych selektywną zbiórką odpadów w wyniku realizacji projektów (tys. osób), zmiana ilości wytwarzanych odpadów (tony), liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami (szt.), moc przerobowa ZUO (tony/rok), odpady wytworzone poddane odzyskowi (odsetek odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi w zakładach zagospodarowania odpadów wspartych w ramach RPO WiM) (%), moc instalacji do unieszkodliwiania osadów ściekowych (tony/rok), moc instalacji do odzysku osadów ściekowych (tony/rok), czy projekt jest z zakresu zagospodarowania osadów ściekowych (szt.), łączna liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO (szt.), liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – spalarnie (szt.), liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – kompostownie (szt.), liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – składowiska (szt.), liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – sortownie (szt.), liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO - inne zakłady ZUO (szt.), łączna liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO (szt.), liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO – spalarnie (szt.), liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO – kompostownie (szt.), liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO – składowiska (szt.), liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO – sortownie (szt.), liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO - inne zakłady ZUO (szt.), liczba nowych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska (szt.), liczba zmodernizowanych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska (szt.).</p>
woda	<p>liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów infrastruktury ochrony środowiska (szt.), liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku (szt.), długość wybudowanej sieci wodociągowej (km), liczba osób przyłączonych do sieci wodociągowej w wyniku</p>

	<p>realizacji projektu (tys. osób), zmiana ilości zanieczyszczonych ścieków przemysłowych odprowadzanych do wód lub do ziemi (m³), zmiana ilości zużycia wody (m³), liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (szt.), długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej (km), łączna długość przebudowanej sieci kanalizacyjnej (km), długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (km), liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków (szt.), długość przebudowanej sieci wodociągowej w ramach kompleksowego projektu (km), liczba osób podłączonych do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej w wyniku realizacji projektu (osoby), liczba wybudowanej/przebudowanej zabudowy regulacyjnej rzek (szt.), objętość retencjonowanej wody w ramach małej retencji (m³), liczba nowych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska (szt.), liczba zmodernizowanych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska (szt.).</p>
<p>powietrze, czynniki klimatyczne</p>	<p>liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów infrastruktury ochrony środowiska (szt.), liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku (szt.), liczba projektów z zakresu energii odnawialnej (szt.), ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w wyniku realizacji projektów (MW/h), zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, dwutlenku węgla (tony), zmiana energochłonności (MWh), liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza (szt.), liczba obiektów wyposażonych w urządzenia służące do produkcji/przesyłu energii odnawialnej (szt.), liczba budynków wyposażonych w urządzenia służące do produkcji/przesyłu energii odnawialnej (szt.), powierzchnia budynków poddanych termomodernizacji (m²), liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.), ilość energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (kW), liczba zlikwidowanych źródeł niskiej emisji (szt.), oszczędność energii cieplnej (kJ). powierzchnia jednostek wytwarzania energii cieplnej/elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego (m²), łączna liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego (szt.),</p>

	<p>liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego (szt.), liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego (szt.), łączna liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej z biomasy (szt.), liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z biomasy (szt.), liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z biomasy (szt.), łączna liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej z energii geotermicznej (szt.), liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z energii geotermicznej (szt.), liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z energii geotermicznej (szt.), dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii - promieniowanie słoneczne (MW/rok), dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii – biomasa (MW/rok), dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii - energia geotermiczna (MW/rok), liczba nowych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska (szt.), liczba zmodernizowanych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska (szt.).</p>
<p>dobra materialne, dziedzictwo kulturowe, krajobraz</p>	<p>liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast (szt.)</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie Dyrektywy SEA oraz listy wskaźników monitoringu

Pogrupowane w powyższej tabeli wskaźniki umożliwią przeprowadzenie analizy postępu osiągania celów środowiskowych.

3.2.3. Identyfikacja istniejących źródeł informacji

Zgodnie z Wytycznymi MRR niezwykle istotne jest zidentyfikowanie istniejących źródeł informacji na temat stanu środowiska. Istnieją dwa główne źródła informacji, które mogą być przydatne w monitorowaniu znaczącego wpływu programu na środowisko:

- a) dane na poziomie projektu,
- b) ogólny monitoring środowiska.

Szczegółowej informacji na temat wpływu przedsięwzięć, zaliczanych do grupy mogących znacząco oddziaływać na środowisko i realizowanych w ramach RPO WiM, dostarczają raporty OOS, karty informacyjne przedsięwzięcia, wykonane analizy, opinie i audyty. Dane zawarte w powyższych dokumentach pozwalają porównać przewidywane oddziaływanie na środowisko na poziomie planowania z rzeczywistym wpływem wynikającym z realizacji programu. Dodatkowe źródło informacji stanowią raporty

i statystyki dostarczające danych na temat środowiska, które nie są bezpośrednio powiązane z RPO WiM.

W niniejszym opracowaniu posłużono się *Listą wskaźników kontekstowych dla województwa warmińsko-mazurskiego* (tab. 4) zaproponowanych przez MRR, „*Raportem o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego 2008 r.*” opracowanym przez WIOŚ oraz zbiorczym opracowaniem Głównego Urzędu Statystycznego „*Ochrona środowiska 2009*”.

Tabela 4. Środowiskowe wskaźniki kontekstowe zestawione dla województwa warmińsko-mazurskiego

L.p.	Zmienna/wskaźnik	Jednostka miary	Wartość w 2008 r.
1.	Całkowita emisja zanieczyszczeń powietrza: - pyłowych - dwutlenku siarki (bez CO ₂) - tlenków azotu	kg/km ²	58 190 95
2.	Ludność korzystająca z kanalizacji - w tym na wsi - w % ludności ogółem - - w tym na wsi	tys. tys. % %	927,3 138,7 65,0 23,9
3.	Ludność korzystająca z wodociągów - w tym na wsi - w % ludności ogółem - - w tym na wsi	tys. tys. % %	1 259,1 426,3 88,3 73,5
4.	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków w % ogólnej liczby ludności - w tym na wsi	% %	71,7 31,5
5.	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane: - na km ² powierzchni - w % ścieków wymagających oczyszczenia	m ³ /km ² %	2,0 99,3
6.	Udział odpadów poddanych odzyskowi w ogólnej ilości odpadów (z wyłączeniem komunalnych) wytworzonych	%	87,4
7.	Odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca	kg	231,0
8.	Ilość energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (moc zainstalowana)	MW	45,1
9.	Udział produkcji energii z OZE w produkcji ogółem	%	15,27
10.	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej	%	46,3
11.	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji do ogólnej powierzchni	%	0,21
12.	Powierzchnia zrehabilitowanych i zagospodarowanych terenów do ogółu wymagających rekultywacji	%	1,33
13.	Emisja CO ₂ z zakładów ciężliwych - ogółem	tys. ton/rok	1 395,7 1,0

- na 1 mk	ton	
-----------	-----	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie Listy wskaźników kontekstowych (MRR)

Wymienione wyżej dokumenty bazują na najnowszych danych i są syntezą najistotniejszych informacji o stanie środowiska Warmii i Mazur.

4. Wyniki monitoringu

W 2009 r. do Instytucji wdrażających wpłynęło 88 wniosków o płatność końcową, co świadczy o zakończeniu realizacji 88 projektów dofinansowanych ze środków RPO WiM. Wskaźniki środowiskowe wykazano w 16 przypadkach. (tab. 5).

Tabela 5. Ilość wniosków uwzględniających wskaźniki środowiskowe w ramach RPO WiM

Oś priorytetowa	wnioski o płatność końcową	
	ogółem	w tym wnioski o płatność końcową uwzgl. wskaźniki środowiskowe
Przedsiębiorczość	78	9
Turystyka	1	0
Infrastruktura społeczna	2	0
Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast	0	0
Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna	1	1
Środowisko przyrodnicze	6	6
Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Krajowego Systemu Informatycznego (SIMIK 2007-2013) wg stanu na dzień 31.12.2009 r.

Pozytywne oddziaływanie na środowisko w ramach zrealizowanych projektów ze środków RPO WiM stwierdzono w 3 Osiach priorytetowych:

- Przedsiębiorczość,
- Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna,
- Środowisko przyrodnicze.

Osiągnięte wartości wskaźników środowiskowych przedstawia tabela 6.

Tabela 6. Wartości wskaźników monitorujących wskazane we wnioskach o płatność końcową

Oś priorytetowa- Poddziałanie	Tytuł projektu	Wskaźnik	Rodzaj	Jednos tka miary	Wartość 2009 r.
Przedsiębiorczość 1.1.5. Wsparcie MSP - promocja produktów i	Ograniczenie emisji pyłów do powietrza poprzez zakup instalacji odpylania WNP- RPWM.01.01.05-28-014/08	Liczba MSP, które otrzymały wsparcie na promocje produktów i procesów przyjaznych środowisku	produktu	szt.	1

procesów przyjaznych dla środowiska		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	produktu	szt.	1
		Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, dwutlenku węgla	rezultatu	tony	mniej o 0,03/rok
Przedsiębiorczość 1.1.5. Wsparcie MSP - promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska	Ochrona terenów zielonych i poprawa bezpieczeństwa ekologiczno-sanitarnego w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej Pojezierze w Olsztynie WNP-RPWM.01.01.05-28-040/08	Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	produktu	szt.	1
		Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, dwutlenku węgla	rezultatu	tony	71,70 – 2008 r. 67,47 – 2009 r.
Przedsiębiorczość 1.1.5. Wsparcie MSP - promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska	Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstwa poprzez inwestycje z zakresu ochrony środowiska naturalnego - zakup dwóch urządzeń do recyklingu odpadów pobetonowych WNP-RPWM.01.01.05-28-027/08	Liczba MSP, które otrzymały wsparcie na promocje produktów i procesów przyjaznych środowisku	produktu	szt.	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami	produktu	szt.	1
		Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	rezultatu	tony	mniej o 720 – 2009 r.
		Zmiana ilości zużycia wody	rezultatu	m ³	mniej o 3 600 – 2009 r.
Przedsiębiorczość 1.1.5. Wsparcie	Termomodernizacja i ograniczenie emisji zanieczyszczeń gazowych i	Liczba MSP, które otrzymały wsparcie na promocje produktów i	produktu	szt.	1

MSP - promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska	pyłowych w Zakładzie Samochodowym Jerzy Ruch WNP- RPWM.01.01.05-28- 008/08	procesów przyjaznych środowisku			
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	produktu	szt.	1
		Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, dwutlenku węgla	rezultatu	tony	0,18 – 2008 r. 0,01 – 2009 r.
Przedsiębiorczość 1.1.5. Wsparcie MSP - promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska	Wdrożenie eko- innowacyjnych technologii przyjaznych środowisku naturalnemu przez Szkłoland Sp. z o.o. WNP- RPWM.01.01.05-28- 024/08	Liczba MSP, które otrzymały wsparcie na promocje produktów i procesów przyjaznych środowisku	produktu	szt.	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	produktu	szt.	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami	produktu	szt.	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki wodno- ściekowej	produktu	szt.	1
		Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	rezultatu	tony	672,00 – 2008 r. 576,00 – 2009 r. 480,00 – 2010 r.
		Zmiana ilości	rezultatu	m ³	60,00 –

		zużycia wody			2008 r. 36,00 – 2009 r.
		Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenu azotu, pyłów, dwutlenku węgla	rezultatu	tony	0,26 – 2008 r. 0,00 – 2009 r.
Przedsiębiorczość 1.1.5. Wsparcie MSP - promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska	Zakup nowoczesnej technologii naświetlania termicznego AGFA Avalon N4 WNP- RPWM.01.01.05-28-035/08	Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	rezultatu	tony	1,41 – 2008 r. 0,00 – 2009 r.
Przedsiębiorczość 1.1.5. Wsparcie MSP - promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska	Modernizacja systemu ciepłowniczego dla obiektu użytkowego - Siedlisko Morena, zintegrowany system ciepłowniczy oparty o odnawialne źródła energii WNP- RPWM.01.01.05-28-004/08	Liczba MSP, które otrzymały wsparcie na promocje produktów i procesów przyjaznych środowisku	produktu	szt.	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	produktu	szt.	1
		Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenu azotu, pyłów, dwutlenku węgla	rezultatu	tony	mniej o 23,00 – 2009 r.
Przedsiębiorczość 1.1.5. Wsparcie MSP - promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska	Budowa i uruchomienie systemu ciepłowniczego wykorzystującego pompę wodną do pozyskiwania energii geotermalnej dla nowobudowanego	Liczba MSP, które otrzymały wsparcie na promocje produktów i procesów przyjaznych środowisku	produktu	szt.	1
		Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń	rezultatu	tony	101,54 – 2008 r. 76,16 –

	zakładu produkcyjno-usługowego w Ełku WNP-RPWM.01.01.05-28-031/08	powietrza: dwutlenku siarki, tlenu azotu, pyłów, dwutlenku węgla			2009 r. 0,00 – 2010 r.
Przedsiębiorczość 1.1.7 Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw i sektora MSP w zakresie innowacji i nowych technologii	Wdrożenie nowoczesnego systemu technologicznego obróbki kamienia naturalnego przy wykorzystaniu numerycznego centrum obróbczego w Przedsiębiorstwie Inżynieryjno-Wiertniczym TERRA-TECH Sp. z o.o. WNP-RPWM.01.01.07-28-007/08	Zmiana energochłonności	rezultatu	MWh	mniej o 2,4 MWh
		Zmiana materiałochłonności	rezultatu	kg	mniej o 120 ton
Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna 5.1.6 Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój regionalny	Przebudowa drogi powiatowej nr 1759N Sorkwity – Rozogi WNP-RPWM.05.01.06-28-016/08	Długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej	produktu	km	0,22
Środowisko przyrodnicze 6.2.2 Bezpieczeństwo ekologiczne	Zakup ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego przystosowanego do celów ratownictwa ekologicznego dla OSP Spytkowo WNP-RPWM.06.02.02-28-014/08	Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof – wozy pożarnicze	produktu	szt.	1
		Liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu	dodatki	osoby	58 429,00
Środowisko przyrodnicze	Zakup specjalistycznego	Liczba specjalistycznego	produktu	szt.	1

specjalistycznego

6.2.2 Bezpieczeństwo ekologiczne	samochodu ratowniczo-gaśniczego na potrzeby Ochotniczej Straży Pożarnej w Barczewie WNP- RPWM.06.02.02-28-019/08	sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof - wozy pożarnicze			
		Liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu	dodatko wy	osoby	16 871,00
Środowisko przyrodnicze 6.2.2 Bezpieczeństwo ekologiczne	Doposażenie Ochotniczej Straży Pożarnej w Gminie Iława w specjalistyczny samochód ratownictwa ekologicznego WNP- RPWM.06.02.02-28-003/08	Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof – wozy pożarnicze	produktu	szt.	1
		Liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu	dodatko wy	osoby	12 198,00
Środowisko przyrodnicze 6.2.2 Bezpieczeństwo ekologiczne	Ograniczanie stref skażeń jako element budowy bezpieczeństwa ekologicznego Warmii i Mazur - doposażenie jednostki OSP Jedwabno WNP- RPWM.06.02.02-28-012/08	Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof – wozy pożarnicze	produktu	szt.	1
		Liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu	dodatko wy	osoby	69 308,00
Środowisko przyrodnicze 6.2.2 Bezpieczeństwo ekologiczne	Zakup średniego ratowniczo-gaśniczego samochodu WNP- RPWM.06.02.02-28-017/08	Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof - wozy pożarnicze	produktu	szt.	1
		Liczba osób	dodatko	osoby	4 509,00

		zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu	wy		
Środowisko przyrodnicze 6.2.1 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Zakup kolektorów solarnych do podgrzewania wody basenowej i wody użytkowej WNP-RPWM.06.02.01-28-005/08	Powierzchnia jednostek wytwarzania energii cieplnej / elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	produktu	m2	138,24
		Ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w wyniku realizacji projektów		MWh/rok	77,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Krajowego Systemu Informatycznego (SIMIK 2007-2013) wg stanu na dzień 31.12.2009 r.

4.1. Oś priorytetowa 1. *Przedsiębiorczość*

W ramach Osi priorytetowej Przedsiębiorczość w 2009 r. zrealizowano 9 projektów promujących rozwiązania nowatorskie, eksperymentalne, związane z uzyskaniem nowych standardów w zakresie ochrony środowiska. Celem wspartych inwestycji jest m.in. ograniczenie zużycia energii, wody, zmiana materiałochłonności, uregulowanie gospodarki odpadami.

Wśród 9 dofinansowanych projektów w 6 przypadkach zaplanowano zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza poprzez:

- zamontowanie instalacji ograniczającej emisję zanieczyszczeń pyłowych pochodzących z hali produkcyjnej obróbki drewna oraz zastosowanie instalacji do magazynowania odpadów powstałych w trakcie oczyszczania powietrza,
- wprowadzenie do użytku innowacyjnego sprzętu służącego do utrzymywania terenów zielonych i osiedlowych,
- zakup nowoczesnej lakierni wyposażonej w system wydajnych filtrów oraz montaż i uruchomienie kotłowni centralnego ogrzewania na biomasę (instalacja nowoczesnej kotłowni przystosowanej do spalania pelletów),
- uruchomienie przez Beneficjenta nowoczesnej linii szlifierskiej w technologii Trapez oraz linii do malowania szkła płaskiego metodą sitodruku,
- modernizację systemu ciepłowniczego poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii - kolektory słoneczne oraz energię wolnodostępną (pompy ciepła),
- uruchomienie instalacji służącej do pozyskania energii ze źródeł odnawialnych (pompy ciepła FIGHTER 1330 40 kW) dla celów grzewczych, wentylacji i podgrzania ciepłej wody użytkowej.

W 3 spośród 9 zakończonych inwestycji dokonano zmian w zakresie gospodarki odpadami poprzez:

- zakup urządzenia do recyklingu odpadów pobetonowych umożliwiającego produkcję betonu w metodzie niskoodpadowej,
- zmianę technologii szlifowania szkła na bardziej materiałooszczędną,
- uruchomienie innowacyjnej technologii naświetlania termicznego AGFA Avalon N4 (podczerwień) w procesie poligraficznym.

W 2 spośród 9 projektów wspartych w ramach Osi priorytetowej Przedsiębiorczość zaplanowano inwestycje mające na celu poprawę gospodarki wodnej poprzez:

- zainstalowanie urządzenia do recyklingu odpadów pobetonowych,
- zainstalowanie urządzenia do oczyszczania ścieków z procesów przetwórczych szkła umożliwiającego obieg wody w systemie zamkniętym.

W 1 projekcie wspartym w 2009 r. w ramach Osi priorytetowej 1 dokonano zmian w zakresie materiałochłonności i energochłonności.

4.2. Oś priorytetowa 5. *Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna*

W ramach osi priorytetowej Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna w 2009 r. został zrealizowany 1 projekt polegający na przebudowie drogi powiatowej nr 1759N Sorkwity – Rozogi.

W wyniku realizacji projektu przebudowano 3,065 km drogi, 1,49 km chodników oraz wybudowano sieć kanalizacji deszczowej o długości 0,22 km, ograniczającej spływy deszczowe i roztopowe zanieczyszczone WWA, metalami ciężkimi, chlorkami, pyłami ze ścierania opon i okładzin hamulcowych oraz ewentualnymi zrzutami niebezpiecznych substancji z wypadków drogowych lub niewłaściwego zabezpieczenia ładunków w trakcie transportu.

4.3. Oś priorytetowa 6. *Środowisko przyrodnicze*

W ramach osi priorytetowej Środowisko przyrodnicze w 2009 r. zrealizowano 5 projektów polegających na zakupie sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof oraz 1 projekt z zakresu odnawialnych źródeł energii.

Zakupione średnie pojazdy ratowniczo-gaśnicze (4 szt.) oraz specjalistyczny, ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy służą do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych, usuwania skutków zagrożeń naturalnych i poważnych awarii i wyposażone są w zestawy do usuwania zanieczyszczeń (środki neutralizujące, sorbenty służące do zwalczania wycieków i rozlewisk cieczy ropopochodnych) oraz zestawy do ograniczania zagrożeń środowiskowych (separatory, zapory przeciwolejowe na zbiorniki wodne). Sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof zakupiony w 2009 r. pozwoli ochronić łącznie ponad **160 000 osób** mieszkających na terenie gmin: Jedwabno, Barczewo, Giżycko, Iława i Dąbrówno.

W 2009 r. w ramach Osi priorytetowej 6 zrealizowano 1 projekt polegający na zakupie 32 próżniowych kolektorów słonecznych VITOSOL 200-T służących do podgrzewania wody basenowej i użytkowej w Olsztyńskiej Szkole Wyższej. Łączna powierzchnia zakupionych kolektorów słonecznych wynosi 138,24 m². Ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w wyniku realizacji projektu wynosi **77,8 MWh/rok**, co bezpośrednio wpłynie na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

4.4. Skumulowane oddziaływanie RPO WiM na elementy środowiska przyrodniczego

Na podstawie zebranych danych przeprowadzono analizę postępu osiągania celów środowiskowych w kontekście określenia skumulowanego oddziaływania RPO WiM na elementy środowiska wskazane w Dyrektywie SEA.

Tabela 7. Wpływ projektów zrealizowanych w ramach RPO WiM na poszczególne komponenty środowiska

Elementy środowiska (Dyrektywa SEA)	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość
różnorodność biologiczna, fauna, flora	_____	-	-
populacja, zdrowie ludzkie	Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof – wozy pożarnicze	szt.	5
	Liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu	osoby	161 315,00
powierzchnia ziemi, odpady	Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami	szt.	3
	Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	Mg/rok	mniej o 913,5
woda	Zmiana ilości zużycia wody	m ³ /rok	mniej o 3 624
	Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	szt.	2
	Długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej	km	0,22
powietrze, czynniki klimatyczne	Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	szt.	5
	Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenu azotu, pyłów, dwutlenku węgla	Mg/rok	mniej o 53,07
	Powierzchnia jednostek wytwarzania energii cieplnej / elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	m ²	138,24
	Ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w wyniku realizacji projektów	MWh/rok	77,8
dobry materialne, dziedzictwo kulturowe, krajobraz	_____	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Krajowego Systemu Informatycznego (SIMIK 2007-2013) wg stanu na dzień 31.12.2009 r.

Z powyższych danych wynika, że projekty, które uzyskały dofinansowanie w ramach ww. osi priorytetowych miały korzystny wpływ na środowisko regionu.

Autorzy *Prognozy oddziaływania na środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013* wskazali na konieczność monitorowania tych elementów środowiska, które mogą być objęte znaczącym negatywnym oddziaływaniem. Są to:

- jakość krajobrazu i siedlisk naturalnych (różnorodność biologiczna, korytarze ekologiczne),
- fauna (stopień izolacji i fragmentacji populacji gatunków).

Wszystkie projekty realizowane w ramach RPO WiM podlegają, zgodnie z odpowiednimi przepisami, ocenie wpływu na środowisko. Jak wspomniano wcześniej, jest to weryfikowane na etapie oceny wniosków o dofinansowanie.

Należy również podkreślić, że RPO WiM zawiera zapisy zabezpieczające przed wspieraniem działań mogących szkodzić środowisku. Powyższe ustalenia dotyczą wszystkich wdrażanych Osi priorytetowych. W przypadku Osi priorytetowej *Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna* zdecydowano, że wdrożenie projektów drogowych nie może pogorszyć drożności korytarzy ekologicznych. Oznacza to konieczność zabezpieczenia przejść dla zwierząt pod i nad ciągami transportowymi.

Monitorowanie wpływu RPO WiM w przypadku ww. elementów środowiska odbywa się na podstawie stanu dokumentacji środowiskowej dołączanej do wniosku o dofinansowanie:

- Załącznika 2a – *Formularza do wniosku o dofinansowanie w zakresie OOS*,
- dołączonej do Załącznika 2a dokumentacji z postępowania OOS,
- *Zaświadczenia organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000.*

Jednocześnie IZ rozpoczęła prace nad przygotowaniem dodatkowych mechanizmów monitorowania wpływu projektów na środowisko na kolejnych etapach „cyklu życia projektu”, ze szczególnym uwzględnieniem różnorodności biologicznej i oddziaływania na florę i faunę.

4.5. Monitorowanie realizacji wskaźników programowych

W *Regionalnym Programie Operacyjnym Warmia i Mazury na lata 2007-2013* przewidziane zostały wskaźniki monitoringu (rezultatu i produktu) charakterystyczne dla poszczególnych osi priorytetowych. Spośród nich wyróżnić można wskaźniki, które umożliwiają monitorowanie wpływu realizacji Programu na środowisko przyrodnicze. Każdemu wskaźnikowi zostały przyporządkowane docelowe wartości, które powinny zostać osiągnięte w roku 2013 (tab. 2).

W celu sprawdzenia stopnia realizacji założeń RPO WiM w tabeli 8 zestawiono wartości tych wskaźników programowych, które zostały wskazane przez Beneficjentów we wnioskach o płatność końcową.

Tabela 8. Wartości wskaźników monitorujących osiągnięte w wyniku zrealizowania projektów w 2009 roku.

Oś priorytetowa	Wskaźnik		Jednostka miary	Wartość w roku docelowym 2013	Wartość osiągnięta w roku 2009
	nazwa	rodzaj			
Przedsiębiorczość	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	produktu	szt.	78	6
Środowisko przyrodnicze	Liczba projektów z zakresu energii	produktu	szt.	30	1

	odnawialnej				
	Ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w wyniku realizacji projektów	rezultatu	MW/h	79 000	77,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie RPO WiM oraz danych liczbowych wygenerowanych z Krajowego Systemu Informatycznego (SIMIK 2007-2013) wg stanu na dzień 31.12.2009 r.

Z danych zamieszczonych w tabeli 8 wynika, że w 2009 r. zrealizowano 6 projektów dotyczących wsparcia MŚP w zakresie promocji produktów i procesów przyjaznych środowisku. Wartość wskaźnika osiągnięta w 2009 r. stanowi 8% wartości docelowej, założonej w RPO WiM (78 projektów).

W ww. okresie zrealizowany został 1 projekt z zakresu wytwarzania energii odnawialnej. W RPO WiM zaplanowano, że do roku 2013 zostanie zrealizowanych 30 projektów OZE. Wartość osiągnięta w 2009 r. stanowi więc zaledwie 3% wartości docelowej. Realizacja projektu z zakresu OZE przyczyniła się do wytworzenia energii w ilości 77,8 MWh. Docelowa wartość ww. wskaźnika powinna wynosić 79 000 MW/h.

W związku z osiągnięciem niskich wartości wskaźników monitorowania należy wypracować takie rozwiązania, które zapewniłyby intensywne wdrażanie Programu i osiągnięcie założonych wartości wskaźników. Należy przypuszczać, że projekty ubiegające się o dofinansowanie w 2010 r. przyczynią się do wzrostu tych wartości i zapewnią bardziej dynamiczną realizację RPO WiM.

W procesie oceny wpływu RPO WiM na środowisko bardzo istotne jest odniesienie do wartości wskaźników kontekstowych (tab. 4), danych zawartych w „Raporcie o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w 2008 r.” oraz opracowaniu GUS „Ochrona środowiska 2009”. Informacje na temat środowiska podane w ww. dokumentach stanowią tło sytuacji gospodarczo-środowiskowej naszego regionu.

Całkowita emisja zanieczyszczeń powietrza na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wynosi 343 kg/km² (0,343 Mg/km²). Jednym z głównych emitatorów zanieczyszczeń są uciążliwe zakłady przemysłowe produkujące 1 395 700 Mg CO₂/rok (tab. 4). Projekty zrealizowane w 2009 r. w ramach RPO WiM, dzięki zastosowaniu innowacyjnych technologii, spowodowały zmniejszenie zanieczyszczeń (m.in. SO₂, CO, CO₂, NO_x, PM10) wprowadzonych do powietrza o 53,07 Mg/rok.

Do zmniejszenia zanieczyszczeń powietrza przyczyniły się również projekty, w których zastosowane zostały OZE. Dzięki zastosowaniu kolektora słonecznego wytwarzającego energię w ilości 715 kWh/m² rocznie unikamy emisji zanieczyszczeń w ilości: 4 kg/m² SO₂ (0,004 Mg/m² SO₂), 3 kg/m² NO_x (0,003 Mg/m² NO_x), 500 kg/m² CO₂ (0,5 Mg/m² CO₂), 35 kg/m² pyłu (0,035 Mg/m² pyłu)¹².

Projekt polegający na zakupie próżniowych kolektorów słonecznych o powierzchni 138,24 m² zrealizowany w 2009 r. wytworzył energię cieplną w ilości 77,8 MWh/rok. Dla porównania ilość energii, uzyskanej na terenie województwa w 2008 r. z OZE wynosiła 45,1 MW (tab. 4).

Z danych zawartych w „Raporcie o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w 2008 r.” opracowanym przez WIOŚ w Olsztynie wynika, że w ww. okresie na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wytworzono 1 034 200 Mg odpadów przemysłowych. Projekty zrealizowane w ramach RPO WiM w 2009 r., dzięki

¹² www.ekoenergia.polska-droga.pl

wprowadzonym niskoodpadowym technologiom, przyczyniły się do zmniejszenia ilości odpadów poprodukcyjnych o 913,5 Mg/rok. Według opracowania GUS „Ochrona środowiska 2009” ogólne zużycie wody w województwie warmińsko-mazurskim w 2008 r. wynosiło 130,2 hm³ (130 200 000 m³), w tym na potrzeby przemysłowe wykorzystano 30,2 hm³ (30 000 200 m³) wody. Inwestycje zrealizowane w 2009 r. ramach RPO WiM dzięki zastosowanym wodooszczędnym technologiom przyczyniły się do zmniejszenia zużycia wody o 3 624 m³/rok.

5. Podsumowanie i Wnioski

1. Zgodnie z Wytycznymi MRR dot. Wdrożenia dyrektywy 2001/42 w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko monitoring powinien obejmować wszystkie rodzaje oddziaływań, w tym oddziaływanie pozytywne. Ze względu na ważność monitoringu powinno się rozważyć prowadzenie w przyszłości różnych rodzajów badań monitoringowych (monitoring ciągły prowadzony nieprzerwanie, monitoring operacyjny – uruchamiany w szczególnych warunkach).
2. Projekty, które nie spełniały określonych w Programie warunków środowiskowych oraz nie posiadały właściwej dokumentacji środowiskowej zostały pozbawione możliwości wsparcia w ramach RPO WiM.
3. Celem monitoringu jest zbadanie skumulowanego oddziaływania RPO WiM na elementy środowiska tj.: różnorodność biologiczna, fauna, flora, populacja, zdrowie ludzkie, powierzchnia ziemi, woda, powietrze, czynniki klimatyczne, dobra materialne, dziedzictwo kulturowe, krajobraz.
4. Brak odpowiednich narzędzi do monitoringu w zakresie różnorodności biologicznej, fauny i flory, stwarza konieczność przygotowania odpowiednich wskaźników umożliwiających monitorowanie wpływu projektów na ww. komponenty środowiska.
5. Korzystny wpływ na **populację i zdrowie ludzkie** mają projekty zrealizowane w ramach poddziałania 6.2.2. *Bezpieczeństwo ekologiczne* Osi priorytetowej 6 *Środowisko przyrodnicze*, polegające na zakupie specjalistycznego sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof. W wyniku realizacji ww. projektów objęto ochroną ponad 160 000 mieszkańców gmin Jedwabno, Barczewo, Giżycko, Iława i Dąbrówno.

Korzystny wpływ na **powierzchnię ziemi** mają 3 projekty dofinansowane w ramach poddziałania 1.1.5. *Wsparcie MSP – promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska* Osi priorytetowej *Przedsiębiorczość*, które przyczyniły się do ograniczenia ilości odpadów poprodukcyjnych o ok. 913,5 Mg/rok.

Korzystnie na stan i jakość **wody** wpłyną 2 projekty wsparte w ramach poddziałania 1.1.5. *Wsparcie MSP – promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska* Osi priorytetowej *Przedsiębiorczość*, w których zastosowane zostały wodooszczędne technologie. Dzięki realizacji ww. projektów ilość zużytej wody ulegnie zmniejszeniu o 3 624 m³/rok. Korzystny wpływ na wspomniany wyżej komponent środowiska ma również realizacja projektu dofinansowanego w ramach poddziałania 5.1.6. *Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój regionalny* Osi priorytetowej *Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna* polegającego na budowie 0,22 km kanalizacji deszczowej.

Ochrona **powietrza** stała się celem priorytetowym 6 projektów dofinansowanych w ramach poddziałania 1.1.5. *Wsparcie MSP – promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska* Osi *Przedsiębiorczość*. Realizacja ww. projektów przyczyniła się do zmniejszenia emisji głównych zanieczyszczeń powietrza o ok. 53,07 Mg w ciągu roku. Pozytywny wpływ na jakość powietrza ma również projekt

zrealizowany w ramach Osi priorytetowej *Środowisko przyrodnicze*, polegający na zakupie próżniowych kolektorów słonecznych o łącznej powierzchni 138,24 m². Odnawialne źródła energii charakteryzują się minimalnym wpływem na środowisko.

6. Instytucja Zarządzająca RPO WiM, mając na uwadze potrzebę głębokiej analizy wpływu Programu na środowisko przyrodnicze, przewidziała konieczność przeprowadzenia badania ewaluacyjnego. Badanie swoim zakresem obejmie lata 2009-2010. Przewidziany termin badania to I kwartał 2011 r.

6. Wykorzystane materiały źródłowe

1. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.),
3. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. U. L 197/30 z 21.7.2001, str. 7),
4. Rozporządzenie Rady Nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. *ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999* (Dz. Urz. UE L Nr 210, str.25 z późn. zm.)
5. Wytyczne dotyczące wdrożenia Dyrektywy 2001/42 w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
6. Wytyczne w zakresie sprawozdawczości z dnia 6 czerwca 2009 r. znak: MRR/H/4(3)06/2009),
7. Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013,
8. Prognoza oddziaływania na środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013,
9. Lista wskaźników kontekstowych dla województwa warmińsko-mazurskiego,
10. „Raport o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego 2008 r.”, opracowanie WIOŚ w Olsztynie,
11. „Ochrona środowiska 2009” opracowanie Głównego Urzędu Statystycznego,
12. „Technologia instalacji słonecznej do ogrzewania CWU oraz wody basenowej dla obiektu Morena Siedlisko”,
13. „Audyt energetyczny budynku nowoprojektowanego z uwzględnieniem efektów ekologicznych”,
14. „Analiza emisji zanieczyszczeń gazowych wybranych pojazdów roboczych użytkowanych przez SM Pojezierze w Olsztynie”,
15. „Opinia o wpływie projektu na środowisko naturalne”,
16. Karta informacyjna stanowiąca załącznik do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
17. www.ekoenergia.polska-droga.pl

Summary